

T.C.
TÜRK PATENT ENST TÜSÜ
MARKALAR DA RES BA KANLI I

MARKA HUKUKUNDA
TAHK M VE ARABULUCULU UN YER VE
TÜRK PATENT ENST TÜSÜNDEK UYGULAMA ALANI

UZMANLIK TEZ

MUSTAFA MAMO LU

ANKARA-2014

T.C.
TÜRK PATENT ENST TÜSÜ
MARKALAR DA RES BA KANLI I

MARKA HUKUKUNDA
TAHKİM VE ARABULUCULUĞUN YERİ VE
TÜRK PATENT ENST TÜSÜNDEKİ UYGULAMA ALANI

UZMANLIK TEZİ

MUSTAFA MAMOĞLU

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. ÇALILAR ÖZEL

ANKARA-2014

ÖNSÖZ

ÖMarka Hukukuında Tahkim ve Arabuluculu un Yeri ve Türk Patent Enstitüsüındaki Uygulama Alan,ö isimli çal, ma ile alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,ndan tahkim ve arabuluculuk müesseseleri incelenmi ve uluslararası, kurulu lardaki uygulamalar, ele al,nm, t,r. Tahkim ve arabuluculuk müesseselerinin, Türk Hukukuındaki özellikle Türk Marka Hukukuındaki yerine de inilerek, Türk Patent Enstitüsüındaki uygulama alanlar, tespit edilmeye çal, ,lm, t,r. Uygulama önerisi getirilerek ÖMarka Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Yönetmeli i Çal, mas,öna yer verilmi tir.

Yap,lan bu çal, man,n ülkemizde konu ile ilgili ki i ve kurulu lara faydal, bir kaynak olmas,n, temenni eder, çal, ma s,ras,nda titiz tavr, ve yol gösterici yakla ,mlar,yla büyük eme i bulunan hocam say,n Yrd. Doç. Dr. Burcu Gülseren ÖZCAN BÜYÜKTANIRœa ve tez dan, manl, ,m, üstlenerek de erli katk,lar,n, esirgemeyen hocam say,n Prof. Dr. Çal, lar ÖZELœa te ekkürlerimi sunmay, bir borç bilirim.

Mustafa MAMO LU

Ankara, 2014

Ç NDEK LER

ÖNSÖZ.....	I
Ç NDEK LER.....	II
ÖZET.....	IV
ABSTRACT	V
G R	1
1 MARKA VE ALTERNAT F UYU MAZLIK ÇÖZÜM YOLLARI KAVRAMLARI.....	3
1.1. Marka Kavram, ...	3
1.1.1. Markan,n Tan,m, ve Unsurlar, ...	3
1.1.2. Marka Türleri	4
1.1.2.1. Ticaret Markas, ...	5
1.1.2.2. Hizmet Markas,.....	5
1.1.2.3. Ortak Marka.....	5
1.1.2.4. Garanti Markas,.....	6
1.1.3. Markan,n levleri.....	7
1.2. Alternatif Uyu mazl,k Çözüm Yollar, ...	8
1.2.1. Tahkim Kavram,.....	11
1.2.1.1. Tahkim Türleri	14
1.2.2. Arabuluculuk Kavram,.....	15
1.2.3. Alternatif Uyu mazl,k Çözüm Yollar,ın Avantajlar, ve Dezavantajlar, ...	17
2 TÜRK MARKA HUKUKUNDA TAHK M VE ARABULUCULUK.....	22
2.1. Türk Hukukunda Tahkim ve Arabuluculuk	22
2.1.1. 4686 Say,l, Milletleraras, Tahkim Kanunu (MTK)	23

2.1.2. 6100 Sayılı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK).....	27
2.1.3. 5718 Sayılı, Milletlerarası, Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun (MÖHUK)	31
2.1.4. 6325 Sayılı, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK).33	
2.2. Türk Marka Hukukunda Tahkim ve Arabuluculuk	38
3 ULUSLARARASI KURULUŞLAR NEZDİNDE TAHKİM VE ARABULUCULUK	47
3.1. Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO).....	48
3.1.1. WIPO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezinin Sunduğu Uyuşmazlık Çözüm Yolları.....	49
3.1.1.1. WIPO Arabuluculuk	50
3.1.1.2. WIPO Tahkim	51
3.1.1.3. WIPO Hızlandırılmış Tahkim	53
3.2. İç Pazar Uyumlaştırma Ofisi (Markalar ve Tasarımlar) (OHİM).....	55
3.2.1. OHİM'in Sunduğu Uyuşmazlık Çözüm Yolları, ...	56
4 TAHKİM VE ARABULUCULUĞUN TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜNDEKİ MARKA UYUŞMAZLIKLARI AÇISINDAN UYGULAMA ALANI.....	62
4.1. Tahkim Müessesesinin Türk Patent Enstitüsündeki Uygulama Alanı.....	64
4.2. Arabuluculuk Müessesesinin Türk Patent Enstitüsündeki Uygulama Alanı, ...	65
4.3. Marka Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Yönetmeliği Önerisi.....	72
SONUÇ.....	81
KISALTMALAR	88
TABLolar.....	90
EKLER.....	91
KAYNAKÇA.....	92

ÖZET

nsan beyninin zihinsel çabası, ve emeği sonucunda ortaya çıkan fikri ürünün, gelişen teknolojiyle birlikte korunması, gittikçe zorlaşmaktadır. Maddi bir varlık, a sahip olmayan fikri ürünler, fikri mülkiyet hakları, kapsamında korunmaktadır. Fikri mülkiyet hakları, en önemlilerinden biri olan marka hakkı, da, son yıllarda kazanılmaya, oldu u de ere paralel olarak daha fazla ilgiyle, a konu olmaktadır.

Devlet yargısı, artan uyuşmazlıklar karşısında yetersiz kalması, sonucu, daha az masrafla, daha hızlı, ve tatmin edici çözüm imkanı sunan alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, ortaya çıkmıştır. Alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından en çok tercih edilenleri; tarafların anlaşarak uyuşmazlık çözümünü hakem olarak adlandırılan kişilere bırakmaları, tahkim ve tarafsız bir üçüncü kişinin desteğiyle tarafların konu anlaşarak ve müzakere ederek çözüm bulmaları, hedefleyen arabuluculuktur. Marka, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri bir hak olduğundan, marka ile ilgili çıkan uyuşmazlıkların çözümünde tahkim ve arabuluculuk müesseseleri kullanılabilir.

Tahkim müessesesinin Türk Patent Enstitüsündeki (TPE) uygulama alanı, de erlendirildiğinde, hukuki açıdan altyapısının bulunduğu tespit edilmiştir. Fakat kurumsal tahkimin ayrı bir uzmanlık gerektiren bir iş olması, ve dünya üzerinde sınırlı mülkiyet kurumları, tarafından sunulan bir hizmet olmamasından dolayı, TPE tarafından da verilmemesi gerektiği düşünülmektedir.

556 Sayılı, Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 36. maddesinin 2. fıkrasının, mehzat, CTM Tüzüğü'nün tirazların incelenmesi başlıklı, 42. maddesinin 4. fıkrasındaki "The Office may, if it thinks fit, invite the parties to make a friendly settlement." hükmüdür. OHİM'in, söz konusu hükmü, arabuluculuk uygulamasının yasal dayanaklarından biri olarak kullandığı, de erlendirildiğinde, TPE'nin de 556 Sayılı, KHK'daki ilgili maddeye dayanarak arabuluculuk hizmeti verebileceği düşünülmektedir.

ABSTRACT

It becomes more and more difficult to protect the intellectual property, which is the outcome of mental effort and work of the human brain, with the developing technology. Intellectual properties, which do not have a physical presence, are protected in the scope of intellectual rights. As being one of the most important intellectual property rights, trademark right, becomes more to the subject of disputes, because of the arising importance in recent years.

As a result of the insufficiency of state jurisdiction against the increasing disputes, there emerges alternative dispute resolution methods which offer faster and satisfying solution with less expense. Among these alternative dispute resolution methods, the most preferred ones are; arbitration, in which the parties agree to leave the resolution of the dispute to the person, who is arbitrator and mediation which aims to find a solution through discussion and negotiation of the parties with the help of the impartial third person. As the trademarks are rights on which the parties can freely dispose, arbitration and mediation can be used for the resolution of disputes which arises from trademarks.

When the practice of arbitration at the Turkish Patent Institute (TPI) is evaluated, it came out that there exists a legal infrastructure. However, as the institutional arbitration is an area which requires a different specialization and it is not rendered by the industrial property institutions at all over the world, it is believed that it should not be rendered by TPI also.

The source of the second paragraph of thirty sixth article of Decree-Law No.556 Pertaining to the Protection of Trademarks is the fourth paragraph of Article 42 of CTM regulation with the heading of "examination of opposition" which reads "The Office may, if it thinks fit, invite the parties to make a friendly settlement." It is considered that OHIM uses abovementioned provision as one of the legal source of

its mediation practice, it is thought that TPI can render mediation service relying on the relevant provision of Decree-Law No.556.

G R

Fikri mülkiyet hakları,, fikri zeka ve emeğin bir ürünü olan haklardır. Günümüz küresel rekabet ortamında fikrî ürünün esasında bir bilgi olması, korunması, da zorla tutulmaktadır. Zira bugünün şartlarında bilgiye ulaşmak ve bilgiyi transfer etmek kolaylıkla gerçekleştirilebilmektedir. Ekonomideki küreselleşmenin ve iletişim teknolojisindeki gelişmelerin etkisi ile fikrî mülkiyet hakları,, korunma ihtiyacı, da, gün geçtikçe artmaktadır.

Fikrî mülkiyet hakları,, bir kolunu da marka hakkı oluşturmaktadır. Marka genel olarak, bir işletmenin mal veya hizmetlerini diğer işletmelerin mal veya hizmetlerinden ayırt etmeye yarayan işaret olarak tanımlanmaktadır. Günümüzde ise ayırt etme fonksiyonunun yanında, ürün ve hizmetin kalitesine dair fikir veren ve tüketici tercihlerini etkileyen bir unsur olarak ön plana çıkmaktadır. Uzun yıllar sonucunda ortaya çıkarılan ve yoğun reklam ve pazarlama faaliyetleri ile alıcıların zihninde farklılaştırılan markalar, firmaların en değerli varlıklarından biri haline gelmiştir. Marka pazarının hızla büyümesi, taklidinin kolay olması, ve kolayca haksız kazançla konu olması, gibi nedenler, doğacak uyuşmazlıkların hızla çözülmesi ihtiyacını, ortaya çıkarmıştır. Devlet yargısının uyuşmazlıkların çözümünde istenen ve gerekli olan bu sürati ve etkinliği sağlayamaması,, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının tercih edilmesine neden olmuştur.

Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, uyuşmazlığın çözümünde taraflar, daha etkin hale getirmekte; daha kısa zamanda, daha düşük masrafla ve daha esnek usul kurallarıyla çözüme ulaşabilmektedir. Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, uyuşmazlık taraflarının gönüllü olarak başvurdukları,, verilen kararın bağlayıcı, olmadıkça, ve gizlilik içerisinde yürütülen yöntemlerdir. Tahkim ve arabuluculuk müesseseleri, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının en sık başvurulanlarıdır.

Çalışmamızda öncelikle marka kavramı,, tanımları ve sınıflarını da içerecek şekilde incelenecektir. Daha sonra alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kavramına

de inilerek, en s,k kullan,lan tahkim ve arabuluculuk kavramlar, anlat,lacakt,r. Son olarak alternatif uyu mazl,k çözümler, n,n avantaj ve dezavantajlar,na yer verilecektir.

Çal, mam,z,n ikinci bölümünde Türk Hukukuında tahkim ve arabuluculukla ilgili düzenlemelere yer verilecektir. Öncelikle tahkim konusundan UNCITRAL Model Kanun esas al,narak haz,rlanan 4686 Say,l, Milletleraras, Tahkim Kanunu ve 6100 Say,l, Hukuk Muhakemeleri Kanunuğunun 4076444. maddeleri aras,ndaki hükümler incelenecek ve iki kanun aras,ndaki farklar vurgulanacakt,r. Daha sonra tahkim yarg,lamas, sonucunda verilen hakem kararlar,n,n tan,nmas, ve tenfizine ili kin New York Sözle mesiøne ve 5718 Say,l, Milletleraras, Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakk,nda Kanunøa yer verilecektir. Son olarak 6325 Say,l, Hukuk Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Kanunøu incelenecek ve Türk Marka Hukukuında tahkim ve arabuluculu un yeri anlat,lacakt,r.

Çal, mam,z,n üçüncü bölümünde uluslararası, kurulu lar taraf,ndan verilen tahkim ve arabuluculuk hizmetlerine de inilerek, özellikle fikri mülkiyet ile ilgili kurumlar olmalar, hasebiyle Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) ve ç Pazar Uyumla t,rma Ofisi (OHIM) taraf,ndan verilen hizmetler detayland,r,lacakt,r.

Çal, mam,z,n son bölümünde ise tahkim ve arabuluculuk müesseselerinin Türk Patent Enstitüsü nezdinde uygulan,p uygulanamayaca , de erlendirilerek, örnek bir öMarka Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Yönetmeli i Çal, mas,öna yer verilecektir.

Çal, mam,z, genel bir de erlendirmenin yap,laca , sonuç bölümü ile bitirilecektir.

1 MARKA VE ALTERNATİF YOLLARININ ÇÖZÜM YOLLARI KAVRAMLARI

1.1. Marka Kavramı,

Küresel rekabet ortamında firmalar, faaliyetlerini sürekli kılmak için rekabet avantajı sağlayacak yeni yollar bulmak mecburiyetini hissetmektedirler. Firmalar, rakiplerinden ayrılmak ve müşterileri kendi ürünlerine doğru çekmek için kaliteyi ürünün içerisine yerleştirecek stratejiler oluşturmuşlardır. Daha yeni, kaliteli ve farklı ürünleri piyasaya süren firmalar, kendilerini rakiplerinden ayrılarak farklılaştırmak, koruyacak markalara da ihtiyaç duymuşlardır. Bu ihtiyaç sonucu önemi artan marka ve markalaştırma faaliyetleri, bir rekabet silahı olarak firmaların önemli gündem maddelerinden biri haline gelmiştir.

1.1.1. Markanın Tanım ve Unsurları,

Türk Dil Kurumunun tanımına göre marka, "Bir ticari mal, herhangi bir nesneyi tanıtmaya, benzerinden ayırmaya yarayan özel ad veya işaretlerdir."¹

556 Sayılı Markaların Korunması Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname'nin (MarkaKHK) 5. maddesinde, marka olabilecek işaretler sayılmak suretiyle markaya dolaylı bir tanımlama yapılmıştır. İlgili maddeye göre marka, bir teebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlama amacıyla, kelimeler, dahil, özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar, malların biçimi veya ambalajlar, gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaretleri içerir.

Yukarıdaki dolaylı tanıma göre esasen markanın iki unsurunun bulunduğu söylenebilir. Bunlardan birincisi işaret, ikincisi ise ayırt edicilik unsurudur.²

---

¹ Ked.tdk.org.tr/index.php?option (Erişim: 30.11.2013)

MarkaKHK'nın 5. maddesinde yer alan *öki i adlar, dahil, özellikle sözcükler, ekiler, harfler, sayılar, malların biçimi veya ambalajlar, gibi çizimle görülebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü i aretö* ifadesinden de anlaşılacağı üzere marka olarak tescil edilebilecek i aretlerin kapsamı geniş olarak çizilmiştir. Madde metninde yapılan sayımların nitelikte olmayıp yol gösterme amacıyla yapılan sayımlar niteliindedir.³ Nitekim madde metninde yer alan *öher türlü i aretö, öbenzer ekilde ifade edilebilen* ibareleri bu konuya açıklığa vurgu yaparak yapılan sayımların nitelikte olmayıp, bir özelliğinin bulunmadığını belirtmiştir.

Aynı maddeden anlaşılacağı üzere, bir i aretin marka olarak tescil edilebilmesi için bir işletmenin mal veya hizmetlerini diğerlerinden ayırt etme gücüne sahip olması gerekir.⁴ Dolayısıyla, i aretin ayırt edicilik vasfı, marka için yasal ve idari bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.⁵ Bu kapsamda örneğin bir gıda firmasının öreçelö ibaresini reçel malları için tescil ettirmesi mümkün değildir. Bir i aretin ayırt edicilik unsuru iki ekilde ortaya çıkabilmektedir. i aret ilk kullanımdan itibaren ayırt edicilik kriterine haiz olabileceği gibi daha sonra kullanım yoluyla da ayırt edicilik özelliğini kazanabilmektedir. MarkaKHK bu kapsamda 7. maddenin son fıkrasında *ÖBir marka tescil tarihinden önce kullanılmı ve tescile konu mallar veya hizmetlerle ilgili olarak bu kullanım sonucu ayırt edici bir nitelik kazanmı ise (a), (c) ve (d) bentlerine göre tescili reddedilemez.* ö eklinde bir hüküm getirerek markanın kullanım sonucu ayırt edicilik kazanması konusuna vurgu yapmıştır.

1.1.2. Marka Türleri

Doktrinde farklı bakış açılarına göre farklı marka türleri bulunduğu ilkin görülebilmektedir. Bu bölümde MarkaKHK'nın tanımlarıyla ilgili olarak 2. maddesinde geçen *ömarka, ortak markalar ve garanti markalar, dâhil ticaret markalar, veya hizmet markaları* ifadesiyle tanımlanan paralel olarak 4 marka türüne yer verilecektir.

² Tekinalp, Ü.; **Fikri Mülkiyet Hukuku**, 4. Basım, İstanbul, 2005, s. 343.

³ Yasaman, H.; **Marka Hukuku**, C.I, İstanbul, 2004, s. 17.

⁴ Arkan, S.; **Marka Hukuku**, C.I, Ankara, 1997, s. 36.

⁵ Kaya, A.; **Marka Hukuku**, İstanbul, 2006, s. 32.

1.1.2.1. Ticaret Markas,

Ticaret markas,, bir i letmenin imalat,n ve/veya ticaretini yapt, , mallar, ba ka i letmelerin mallar,ndan ayr,t etmeye yarayan i aret ekinde tan,m lanabilir. Ticaret markas,,n,n konusu, i letmenin üretimini veya ticaretini ya da hem üretimini hem ticaretini yapt, , mallard,r.⁶

1.1.2.2. Hizmet Markas,

Hizmet markas,, bir i letmenin sundu u hizmetleri bir ba ka i letmenin sundu u hizmetlerden ayr,t etmeye yarayan i aretlerdir. Bu kapsamda, hizmet sektöründe faaliyet gösteren kurulu lar,n sunduklar, hizmetleri tan,tmak ve benzerlerinden ayr,t edilmesini sa lamak amac,yla marka tescilinde bulunabilmeleri mümkün olmaktadır.⁷

Hizmet markas,,n,, ticaret markas,ndan ayr,ran husus, markan,n i aret etti i ürünün niteli idir. Üretim ve tüketimi ayn, anda gerçekleş en, depolanamayan, soyut ürünler hizmet markas,,n,n konusunu olu turur.⁸

1.1.2.3. Ortak Marka

MarkaKHK'n,n 55. maddesinde ortak marka; üretim veya ticaret veya hizmet i letmelerinden olu an bir grup taraf,ndan kullan,lan i aretler olarak tan,m lanm, t,r. 556 Say,l, Markalar,n Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmas,na Dair Yönetmelik'in (MarkaKHKY) 4. maddesinde ise ortak marka; bir sözleş me çerçevesinde tüzel ki ilerin veya tüzel ki ilik meydana getirmeksizin bir araya gelen gerçek ki ilerin olu turdu u birli e dahil i letmelerce üretilen mal ve/veya hizmetleri, di er i letmelerin mal ve/veya hizmetlerinden ayr,t etmeye yarayan ve bu i letmelerce ayr, ayr, kullanabilen i aretler olarak tan,m lanm, t,r.

---

⁶ Noyan E.; **Marka Hukuku**, Ankara, 2006, s. 159.

⁷ Tay i, C.; **Marka De erleme Yöntemleri ve Marka De erinin Firma De eri çerisindeki Yeri**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013, s. 15.

⁸ Tay i, C.; 2013, s. 15.

Ortak markanın sahibi, sözleşme çerçevesinde bir araya gelen işletmelerden oluşan gruba dâhil kilerdir.⁹ Ortak marka, sahiplerine sadece kullanma hakkı, değil, marka hukukundan doğan bütün hak ve yetkileri, diğer ortakların haklarıyla sınırlanmış olarak sağlar.¹⁰

1.1.2.4. Garanti Markası,

Marka Kanununun 54. maddesinin 1. fıkrasına göre garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından, o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işletmedir. Marka Kanununun 4. maddesinde ise garanti markası, marka sahibinin kontrolü altında, bu markayı kullanmaya yetkili kişiler, birçok işletme tarafından üretilen mal veya hizmetlerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi kaynakları, ve kalitesini garanti etmeye yarayan işletmeler olarak tanımlanmıştır.

Garanti markası, ve ortak markanın en önemli farkı, garanti markasının sahibinin ya da marka sahibi ile ilişkili olan tarafların markayı kullanamamalarıdır. Garanti markası, belirli standartları sağlayan taraflar tarafından kullanılabilen markalar olup, kapalı bir üyelik yapısına içermemektedir.¹¹ Garanti markası, sahibi tarafından kullanılmayacak olması yönüyle diğer markalardan ayrıdır.¹²

Örneğin Türkiye'de malların belirli standartlarda üretildiğini ifade eden Türk Standartları Enstitüsü'ne ait TSE, Uluslararası Yün Birliği'ne ait Woolmark, Uluslararası Standardizasyon Örgütü'nün oluşturduğu bir kalite yönetim standardı olan ISO bir garanti markasıdır.

---

⁹ Arkan, S.; 1997, s. 45.

¹⁰ Ayhan, R., Özdamar, M., Çalın, H.; **Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar**, 3. Baskı, Ankara, 2010, s. 177.

¹¹ Karahan, S., Suluk, C., Saraç, T., Nal, T.; **Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları**, Genel İtilmi Üçüncü Bası, Ankara, 2011, s. 156.

¹² Noyan, E.; 2006, s.133.

1.1.3. Markanın levleri

Daha önce de belirtildiği üzere bir ürünün marka olarak kabul edilebilmesi için bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Buna paralel olarak bir markanın da tanıması, gereken belli bazı özellikleri bulunmalıdır. Bir markanın ayrırt edicilik, men e gösterme, kaliteyi garanti etme ve reklam levlerine sahip olmasıdır.¹³ Yasaman ise markanın men e gösterme, ayrırt edicilik, kaliteyi garanti etme, reklam, alıcılık, çekme ve itibar levleri olduğunu belirtmiştir.¹⁴

Markanın önemli levlerinden bir tanesi, bir malın hangi işletme tarafından üretildiğini yahut piyasaya sunulduğunu, bir hizmetin hangi işletme tarafından yürütülmekte olduğunu gösteren kaynak gösterme levidir. Fakat markanın kaynak gösterme levisi, ilk zamanlarda markanın en önemli levisi olarak kabul edilmekte iken günümüz piyasaya koşulları, lisans - franchise sözleşmelerinin yoğunlaşması, ortak marka kavramının ortaya çıkması, gibi faktörler sebebiyle önemini giderek kaybetmiştir.¹⁵ Bu kapsamda markanın kaynak gösterme levisi yerini malın hüviyeti levine bırakmış ve markaların işletmelerin mallarından değil, doğrudan doğruya malların birbirinden ayrırt edilmesine hizmet etmeye başlamıştır.¹⁶ Yani günümüzde, üretilen malların veya sunulan hizmetlerin piyasadaki benzerlerinden ayrırt edilmesini sağlamak olarak ifade edilen markanın ayrırt etme levisi önem kazanmaya başlamıştır.

Markanın önemli levlerinden bir diğeri de reklam levidir. Marka mü terilerinin bir mal ya da hizmeti tanıma aracıdır. Yoğun rekabet ortamında faaliyet gösteren ve benzer türde ürünler piyasaya sunan firmalar, rakiplerinden daha fazla müşteri kitlesine hitap edebilmek için müşterinin ilgisini çekebilecek ve onun ürünlerinin rakiplerinden rahatlıkla ayrırt edilmesini sağlayacak ürünleri marka olarak seçeceklerdir. Reklam fonksiyonunu yerine getiren markalar sahiplerine rekabet avantajı sağlar.

Müşteriler daha önce satın aldıkları, kalitesinden memnun kaldıkları, markalara karşı güven duyarlar ve yerleşmiş alışkanlıklara sahip müşteriler bunun sonucunda aynı

¹³ Ayhan, R., Özdamar, M., Çalılar, H.; 2010, s. 176.

¹⁴ Yasaman, H.; 2004, s. 18.

¹⁵ Arkan, S.; 1997, s. 38.

¹⁶ Tekinalp, Ü.; 2005, s. 378.

markayı, satış, alma işlemi tekrar ederler.¹⁷ Reklam faaliyetlerinin başarısız ve rekabet avantajının devamlılığı için markanın ürettiği ürün ile belirli bir kaliteyi garanti altına alma algısının müterilerin zihninde bütünleşmesi gerekir.¹⁸

Markanın son işlemi olarak açıklanacak garanti etmesiyle ilgili olarak, üretilen bir mal ya da sunulan bir hizmetin belirli niteliklerde olacaktır, bu da sağlanan garanti olarak ifade edilebilir. Bu kapsamda müterinin, marka altında sunulan mal veya hizmetin daima aynı kalitede ve nitelikte olacaktır, inancını taşıdığıdır.¹⁹

Firmanın ürettiği ürünleri hep aynı kalitede üretmesi için yasal bir zorunluluk yoktur²⁰ ancak ekonomik açıdan bir marka altında üretilen mal ya da piyasaya sunulan hizmetin belirli bir kaliteyi garanti etmesinin alıcılar için önemi büyüktür.²¹ Marka sadece müteriler açısından garanti fonksiyonu taşımaz aynı zamanda firma açısından da kaliteyi koruduğu süreçte müteri çevresini kaybetmeyeceği hususunda garanti olur.²²

1.2. Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları,

Çalışmamızın konusunu oluşturan Marka Hukukunda tahkim ve arabuluculuk kavramları, genel olarak alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, emsaliyeti altında değerlendirildiğinden, bu başlık altında ilgili kavramlara değinme zorunluluğumuz doğmaktadır.

Günümüzde bilim ve teknikte yaşanan hızlı gelişmeler paralelinde insanlar arasındaki ekonomik ve sosyal ilişkiler de gelişmekte ve çeşitlilik arz etmektedir. Söz konusu gelişim ve gelişim, birçok yeni sorunun doğmasına sebep olmaktadır.²³ Ortaya çıkan yeni sorunların çözümü için hukuki yollara başvurulması, hukuk

¹⁷ Mucuk, .; **Pazarlama İlkeleri**, 15. Basım, İstanbul, 2006, s. 78.

¹⁸ Mucuk, .; 2006, s. 79.

¹⁹ Taylan Çamlıbel, E.; **Marka Hakkında Kullanılmayla Paralel İzlenmesi**, Ankara, 2001, s. 35.

²⁰ Arkan, S.; 1997, s. 39.

²¹ Taylan Çamlıbel, E.; 2001, s. 36.

²² Karahan, S., Suluk, C., Saraç, T., Nal, T.; 2011, s. 153.

²³ Bulur, A.; **Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları, ve Arabuluculuk Yöntemi**, Ankara Barosu Dergisi, Yıl 65, S. 4, Güz 2007, s. 31.

sisteminde s, k, nt, lara yol açmakta ve uyu mazl, klar, n çözümünde yeni aray, lar, n ba lamas, na neden olmaktadır.²⁴

Hukuki bir ili kin taraflar, aras, nda uyu mazl, k ç, kt, , nda ba vurulan ilk ve as, l yol devlet mahkemeleridir. Buna öyarg, sal veya geleneksel usulö denmektedir.²⁵ Artan uyu mazl, k say, lar, göz önüne al, nd, , nda, tüm uyu mazl, klar, n yarg, yoluyla çözülmeye çal, , lmas, , yarg, birimleri üzerindeki bask, y, artt, rmakta, yarg, sürecinin uzun süren bir hal almas, na neden olmaktadır.²⁶ Bu ise adil yarg, lanma hakk, n, n bir unsuru olan makul sürede yarg, lama ilkesine²⁷ ayk, r, l, k te kil etmektedir.

Bu çerçevede, yarg, lama sürecinin beklenen süreden çok daha uzun sürmesi, yarg, organlar, n, n a , r i yükü alt, na girmesi, taraflar, n birbirleriyle olan iyi ili kilerinin devam, n, ve uyu mazl, , n bir an önce çözümlenmesini arzu etmeleri gibi nedenlerden dolayı, , alternatif uyu mazl, k çözüm yollar, (Alternative Dispute Resolution - ADR) yarg, yoluna tercih edilir hale gelmi tir.²⁸

Örne in, ngiltereçde 2012 y, l, nda yap, lan ara t, rmaya göre y, lda ortalama 1.500.000 adet uyu mazl, ktan sadece 50.000 tanesi devlet yarg, s, yoluna intikal etmektedir. Geriye kalan 1.450.000 adet uyu mazl, k, alternatif uyu mazl, k çözüm yollar, ile çözülmektedir. Ayr, ca ayn, ara t, rmada, arabuluculuk yoluna ba vuran ve uyu mazl, , çözümlenemeyen taraflar, n büyük bir k, sm, n, n arabuluculuk süreci tamamlanmas, ndan itibaren 15 gün içinde kendili inden bir araya gelerek uyu mazl, klar, n, çözdükleri tespit edilmi tir.²⁹

---

²⁴ Bulur, A.; 2007, s. 31.

²⁵ Özbay, .; **Alternatif Uyu mazl, k Çözüm Yöntemleri**, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y., Cilt: X, Say.: 3-4, 2006, s. 459.

²⁶ Özbay, .; 2006, s. 459.

²⁷ Pekcan, tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; **Medeni Usul Hukuku**, Ankara, 2012, s. 227.

²⁸ Biçkin, .; **Genel Olarak Alternatif Uyu mazl, k Çözümü**, Hukuki Perspektifler Dergisi, Say, 7, 2006, s. 39.

²⁹ Öztatar, H.; **Arbuluculuk Mevzuat, , Daire Ba kanl, , n, n Görevleri, Yap, lanlar ve Yap, lacaklar**, Türk Hukukunda Arbuluculuk Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

Ayrıca, 2013 yılında Amerika'nın New York eyaletinde yapılan ara tirmada ise, alternatif uyu mazlık çözüm yollarından arabuluculuğa olan ilginin ve güvenin yıllar itibariyle arttığı gösterildiği saptanmıştır.³⁰

Alternatif uyu mazlık çözümü, tarafsız ve objektif konumda bulunan üçüncü bir kişisinin, ortak bir çözüme ulaşmalar için aralarında uyu mazlık bulunan taraflar, bir araya getirilerek iletişim kurmalarını ve bu suretle sorunlarının çözümünü kendilerinin bulmalarını sağlayarak veya taraflara somut olayın koşullarına ve özelliklerine uygun olarak, üzerinde anlaşılabilir ve varabilecekleri çözüm önerileri sunmak suretiyle uyu mazlık ortamından kaldırılmasını, için destek vermesini öngören, devlet mahkemelerindeki yargılamaya nazaran seçimsiz bir yol olarak ilerlik kazanan ve tamamen gönüllülük esasına dayanan uyu mazlık çözüm yolları, bütünü olarak tanımlanabilir.³¹ Bu tanımlanmış çerçevesinde, gönüllü katılım, öba layc, olmayan tavsiyelerde bulunma ve ötatmin olmama halinde tarafların yargıya başvuru hakkı gibi özellikleri alternatif uyu mazlık çözüm yollarının temel karakterini oluşturmaktadır.³²

Bu noktada alternatif teriminin üzerinde durmak gerekmektedir. Uyu mazlık, devletin yargı organları yolu ile yargılama yapılarak veya yargılama yapılmadan çözülebilmektedir. Alternatif uyu mazlık çözüm yolu denildiğinde alternatif teriminden dolayı, devlet yargılamasına alternatif olduğu yönünde tanımlar çakılabilmektedir. Yani devlet yargılamasına alternatif teşkil eden tüm prosedürler olarak tanımlanabilmektedir.³³

---

³⁰ Özümücü, S.; **Arbuluculuğun Tarihçesi ve Türk Hukukunda 6325 Sayılı Hukuk Uyu mazlıklarında Arbuluculuk Kanununa Genel Bir Bakış**, Türk Hukukunda Arbuluculuk Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

³¹ Benzer tanımlar için bkz. İldır, G.; **Alternatif Uyu mazlık Çözümü**, Ankara, 2003, s. 30; Özbek, M.; **Alternatif Uyu mazlık Çözümü**, Ankara, 2013, s. 83; Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 721; Sungurtekin Özkan, M.; **Avukatlık Kanununun 35/A Maddesi Çerçevesinde Avukatın Uzlaşma Sorumluluğu**, Medeni Usul ve İcras Hukuku Dergisi, 2005/2, s.355; Yılmaz, E.; **Avukatın Uzlaşma Sorumluluğu (Avukatlık Kanunu m. 35/A)**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 75. Yaş Günü için Baki Kuru Arma anı, Ankara, 2004, s. 846.

³² Sungurtekin Özkan, M.; 2005/2, s.355.

³³ Yıldırım, K.; **İhtilafların Mahkeme Dışı Çözümü**, Prof. Dr. Yavuz Alangoya için Arma anı, İstanbul, 2007, s.338; Yakut, B.; **Alternatif Uyu mazlık Çözüm Yöntemleri ve Arbuluculuk**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Kazancı, Hakemli Hukuk Dergisi, S. 67-68, 2010, s. 56.

Doktrindeki di er görü e göre ise alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,, devlet yarg,s,n,n alternatifi olan ve yarg,sal sistemin yerine koyulmaya çal ,lan veya yarg, ile rekabet halinde olan bir süreç de ildir.³⁴ Tam tersine yarg,n,n verimli ve etkin çal ,abilmesine hizmet eden, uyu mazl , , çözüme ula t,rmak için öngörülen tüm yöntemlerin bir araya topland, , yöntemler toplulu udur.³⁵ öAlternatifö terimi adli yarg,dan kaç, anlam,na gelmemekte olup, devlet yarg,s,na alternatif bir yol olarak da kullan,lamaz.³⁶ Alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,, uyu mazl,klar,n çözüm a amas,nda yarg,sal yolun yan,nda yer alan, ili kilerin kopar,lmadan sürdürülmesini ve tüm taraflar,n tatmin oldu u çözüme ula ,lmas,n, hedefleyen yöntemlerdir.³⁷

Uygulamada kullan,lan çok say,da alternatif uyu mazl,k çözüm yolu bulunmakla birlikte ba l,calar,; müzakere, uzla t,rma, arabuluculuk, tahkim, tarafs,z ön de erlendirme, vak,alar,n tespiti, mini duru ma, yarg,ç kiralama olarak s,ralanabilir. Çal ,mam,zda alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,ndan sadece tahkim ve arabuluculuk yollar,na detayl ,olarak de inilecektir.

1.2.1. Tahkim Kavram,

Genel anlamda tahkim, sözleşme taraflar,n,n do mu veya do mas, muhtemel bir uyu mazl ,n çözümünde, devlet yarg,s, yerine hakem denilen ah,slara ba vurmas, ve sorunun çözümünün hakem taraf,ndan sa lanmas,d,r.

Doktrinde tahkim kavram, birçok yazar taraf,ndan de i ik ekillerde tan,mılanm, t,r. Kuruøya göre; öBir hak üzerinde uyu mazl ,a dü mü iki taraf,n, anla arak, bu uyu mazl ,n çözümlenmesini özel ki ilere b,rakmalar,na ve uyu mazl ,n bu özel

---

³⁴ Benzer görü ler için bkz. Tanr,ver, S.; **Hukuk Uyu mazl,klar, Ba lam,nda Alternatif Uyu mazl,k Çözüm Yollar, ve Özellikle Arabuluculuk**, Türkiye Barolar Birli i Dergisi, S. 64, Y. 2006b, s. 152; Özbek, M.; 2013, s. 136; Pekcan,tez, H.; **Alternatif Uyu mazl,k Çözümleri**, Hukuki Perspektifler Dergisi, 2005/5, s.15; Bulur, A.; 2007, s. 33.

³⁵ Özbek, M.; 2013, s. 136; Ta polat Tu savul, M.; **Türk Hukukunda Arabuluculuk (6325 Say,l, Hukuk Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Kanunu Çerçevesinde)**, Ankara, 2012, s. 24; Bulur, A.; 2007, s. 33.

³⁶ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 24.

³⁷ Özbek, M.; 2013, s. 137; Tanr,ver, S.;2006b, s. 169.

ki iler taraf,ndan incelenip karara ba lanmas,na tahkim denir.ö³⁸ Ak,nc,, õTahkim, kanunun tahkim yolu ile çözümlenmesine izin verdi i konular kapsam,nda olmak ko uluyla, taraflar aras,nda do mu veya do abilecek uyu mazl,klar,n devlet yarg,s,nda çözümlenmesi yerine, hakem ad, verilen kimseler arac,l, , ile çözümlenmesi konusunda taraflar,n anla malar,d,r.ö tan,m,n, yapmaktad,r.³⁹ anl, ise; õPrensip olarak tahkim, tekmil milli ve milletleraras, düzenlemelere göre taraflar,n serbest iradesine istinat eden bir yarg,lama usulüdür.ö demektedir.⁴⁰

Maddi hukukta tan,nan irade serbestisi prensibinin usul hukukunda uygulanmas,n,n bir sonucu olarak, uyu mazl, a dü en taraflar, yapacaklar, bir anla ma ile bu uyu mazl,k hakk,nda karar verme yetkisini devletin mahkemelerinden alarak özel ki ilere devredebilirler.⁴¹ Bu nedenle de, aralar,ndaki uyu mazl, ,n çözümünde kullan,lacak yöntemi, uyu mazl, ,n esas,na uygulanacak hukuku, uyu mazl, , çözecek özel ki ileri, bunlar,n yetkilerini, hakemlerin toplanma yerlerini, yarg,lama dilini taraflar belirlemektedir.⁴² Devlet yarg,s,nda olmayan bir serbesti tahkim yarg,lamas, taraflar,nda fazlas,yla bulunmaktad,r.⁴³

Tahkim yoluna ba vurulabilmesi için uyu mazl, ,n tahkime uygun olmas, ve taraflar,n aralar,ndaki ili kiden do mu ya da do acak uyu mazl,klar,n tahkim ile çözümlenmesi konusunda yapt,klar, bir sözleşme bulunmas, gerekmektedir. Bu, taraflar aras,ndaki esas sözleşmenin bir maddesi olabilece i gibi, esas sözleşme meden ba ,ms,z bir tahkim sözleşmesi ekinde de yap,labilir. Bu nedenle tahkim, taraf iradelerine ba l, bir uyu mazl,k çözüm yoludur.

---

³⁸ Kuru, B., Arslan, R., Yılmaz, E.; **Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı**, 22. Baskı, Ankara, 2011, s.724.

³⁹ Ak,nc., Z.; **Milletleraras, Tahkim**, Ankara, 2007, s.23.

⁴⁰ anl., C.; **Uluslararası, Ticari Akitlerin Hazırlanması, ve Uyu mazl,klar,n Çözüm Yolları**, 2. Bası, İstanbul, 2002, s. 211.

⁴¹ Nomer, E., Ek i, N., Gelgel, G.; **Milletleraras, Tahkim Hukuku**, İstanbul, 2008, s. 13.

⁴² Nomer, E., Ek i, N., Gelgel, G.; 2008, s. 13.

⁴³ Aslan, Z., Arat, N.; **Kamu Hizmeti mtiyaz Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyu mazl,klarda Tahkim Usulü**, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:4, Sayı:8, Güz 2005/2, s. 3.

Bu noktada üzerinde durulması gereken bir diğer konu da tahkimin hukuki niteliğidir.⁴⁴ Tahkimin bir alternatif uyu mazlak çözüm yolu olup olmadığı, konusu, doktrinde tartışılmamıştır.⁴⁵ Tahkimi alternatif uyu mazlak çözüm yollarından biri olduğu kabul eden görüşlere göre, tahkim alternatif uyu mazlak çözüm yollarından birisi, hatta en yaygın olarak kullanılan,dir.⁴⁶ Ayrıca tahkim yolu, yargı yolundan farklıdır ve hakemler yargı organı değildir; karar verecek olan merci, uyu mazlak, esasen, çözmekle görevli olan mahkeme değil, hakemlerdir. Bu nedenle tahkim de bir alternatif çözüm yolu olarak kabul edilmektedir.⁴⁷

Diğer görüşlere göre ise, tahkim bir alternatif uyu mazlak çözüm yolu değildir.⁴⁸ Tahkim, hukuki niteliği itibarıyla istisnai özelliklere sahip yargısal bir yoldur.⁴⁹ Çünkü, hakemlerin görevi de uyu mazlak, devlet mahkemesi hâkimleri gibi bir yargılama sonucunda çözüme kavuşturmaktır.⁵⁰ Özellikle iç tahkim bakımından değerlendirildiğimizde, hakem kararlarının, hâkimlerin yargılama sonunda verecekleri karara benzerliği daha da ortaya çıkmaktadır.⁵¹ Zira, hakem kararları, kesin hüküm niteliğindedir⁵² olup cebri icraya elverişlidir.⁵³

Kanaatimizce tahkim, hukuki niteliği itibarıyla bir alternatif uyu mazlak çözüm yolu olup, en etkin ve yaygın olarak kullanılanlardan bir tanesidir. Her şeyden önce tahkim, tarafların devlet yargılamasının olumsuzluklarıyla karşılaşmaları için başvurdukları bir yöntemdir. Tahkim, alternatif uyu mazlak çözüm yollarının birçok özelliğini bünyesinde taşımaktadır. Tahkimde de gönüllülük esas olup, taraflar istedikleri takdirde tahkime başvurabilmektedir. Bunun yanı sıra taraflar hakemleri ve ilgili usul kuralları, istedikleri şekilde belirleyebilmektedir. Tahkimin

---

⁴⁴ Bulur, A.; **Avukatlık Kanunu M. 35/Aynı Alternatif Uyu mazlak Çözüm Yolları Çerçevesinde Değerlendirilmesi ve Bir Düzenleme Önerisi**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:89, 2010, s. 199.

⁴⁵ Bulur, A.; 2010, s. 199.

⁴⁶ Yılmaz, E.; 2004, s. 845.

⁴⁷ Benzer görüşler için bkz. Özbek, M.; 2013, s. 146; Yılmaz, E.; 2004, s. 845-846; Biçkin, .; 2006, s. 34-35.

⁴⁸ Benzer görüşler için bkz. Akıncı, Z.; **Milletlerarası Ticari Uyu mazlakların Alternatif Çözüm Yolları**, Batı, 1996/4, s. 100; Pekcan,tez, H.; 2005/5, s.15; Tanrıver, S.; 2006b, s. 171; Bulur, A.; 2007, s. 32.

⁴⁹ Tanrıver, S.; 2006b, s. 171

⁵⁰ Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 718.

⁵¹ Bulur, A.; 2007, s. 32.

⁵² Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 692.

⁵³ Tanrıver, S.; 2006b, s. 171.

i leyi i devlet yarg,s,na göre daha az ekli kurallara sahiptir. Tahkimde de di er alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,nda oldu u gibi gizlilik prensibi hâkimdir. Tahkimin di er alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,ndan tek fark,, tahkim yarg,lamas, sonunda elde edilen karar,n taraflar aç,s,ndan ba lay,c, olmas,d,r. Tahkimin tüm bu özellikleri dikkate al,nd, ,nda bir alternatif uyu mazl,k çözüm yolu olarak kabul edilmesinin yerinde oldu u dü ünülmektedir.

Doktrindeki bu tart, ma sadece teorikte kalmakta olup, pratikte tahkim, devlet yarg,lamas,na alternatif olarak yayg,n ekilde kullan,lmaya devam etmektedir.

1.2.1.1. Tahkim Türleri

Tahkim kendi içinde baz, ayr,mlara tabi tutulmaktad,r. Tahkim ba vurusunun taraflar,n iradelerine b,rak,lm, olup olmamas,na göre ihtiyari tahkim, mecburi tahkim; belli bir kurum taraf,ndan belirlenmi kurallara uygun cereyan edip etmemesine göre kurumsal tahkim, ad-hoc tahkim; tahkime konu olan uyu mazl, ,n türüne göre alelade tahkim, ticari tahkim; tahkimin yabanc,l,k unsuru içerip içermemesine göre milli tahkim, milletleraras, tahkim; tahkim anla mas,n,n iki veya daha fazla taraf,n aras,nda olmas,na göre iki tarafl, tahkim, çok tarafl, tahkim eklinde ayr,mlara tabi tutuldu u görülmektedir.⁵⁴ Bu bölümde üzerinde duraca ,m,z ayr,m ise kurumsal ó ad-hoc tahkim ayr,m,d,r.

Kurumsal tahkim, daimi bir hakem kurulu unun idaresinde, onun önceden tanzim etti i kurallara göre cereyan eden tahkimdir.⁵⁵ Taraflar,n iradelerince düzenlenmemi hususlar, bu kurumun kurallar,na göre yönetilecektir. Bu tahkim kurumlar, aras,nda en çok bilinenleri; Milletleraras, Ticaret Odas, (International Chamber of Commerce - ICC), Londra Uluslararası, Tahkim Mahkemesi (The London Court of International Arbitration - LCIA) ve Amerikan Tahkim Kurumu'dur (American Arbitration Association - AAA).

---

⁵⁴ Aslan, Z., Arat, N.; Güz 2005/2, s.3.

⁵⁵ anl,, C.; **Milletleraras, Ticari Tahkimde Esasa Uygulanacak Hukuk**, Ankara, 1986, s.72.

Ad-hoc tahkim türünde ise taraflar, herhangi bir tahkim kurumuna tabi olmaksızın, hakem veya hakem kurulunun oluşumunu kendileri belirler. Bu tür tahkimde taraflar, tahkimin daha fazla kendi kontrollerinde gerçekleşmesini istemektedirler. Taraflar arasındaki belirli bir olaya ilişkin olarak vücuda getirildiğinden, bu tür tahkime ad-hoc (geçici, atanmış) tahkim denmektedir. Günümüzde, Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu (United Nations Commission on International Trade Law - UNCITRAL) ad-hoc tahkim kuralları, bu tür tahkim anlaşmalarında sıkça seçilmekte olup, tarafların belirlemediği hukuki alanlar bu kurallar tarafından belirlenmektedir.⁵⁶ Kurumsal tahkim hizmeti veren kurumların tahkim davası için aldığı kurum ücreti açısından bakıldığında, küçük meblağlı uyuşmazlıklar için ad-hoc tahkimin daha çok tercih edilebileceğini söylemek mümkündür.⁵⁷

1.2.2. Arabuluculuk Kavramı,

Arabuluculuk, tarafların menfaatlerine odaklanıldığı, farklı çözüm yollarının araştırıldığı, tarafların üzerinde uzlaşma esaslarını dikkate alınarak, tam hâkimiyetinin taraflarda olduğu, tarafların ortak menfaatlerinin korunarak ortak kazanımın amaçlandığı, iletişim ve karlı ilişkilerin korunduğu, güvenli ve gizli bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoludur. Genel olarak arabuluculuk, bağımsız bir karar verme yetkisine sahip olmayan üçüncü kişinin katılımıyla, her türlü uyuşmazlık çözüm yolunu ifade etmektedir.⁵⁸

Arabuluculuk, tarafsız ve bağımsız bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen, tarafların çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için görüşme ve müzakerelerde bulunmak amacıyla bir araya getiren uyuşmazlık çözüm yoludur.⁵⁹ Arabulucu, uyuşmazlık hakkında bir karar veremeyip, sadece sistematik bir biçimde

---

⁵⁶ Akın, Z.; 2007, s.24.

⁵⁷ Emek, U.; **Uluslararası Ticaret Tahkim Prosedürü**, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Hukuki Tedbirler ve Kurumsal Düzenlemeler Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1999, s.27.

⁵⁸ Pekcan, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 709.

⁵⁹ Benzer tanımlar için bkz. İldır, G.; 2003, s. 88; Özekes, M.; **ÖYanılımlar ve Önyargılar Arasında Arabuluculuk**, Uluslararası Arabuluculuk Sempozyumu, Ankara, 5-6 Kasım 2009; Tanrıver, S.; **ÖAlternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları: Arabuluculuk Kurumuna Hukuki ve Sosyolojik Bakış**, Prof. Dr. Fikret Erenöz Armağanı, Ankara, 2006a, s. 829.

ileti m teknikleri uygulamak suretiyle, taraflar aras,nda ileti imin kurulmas,n, kolayla t,r,r, bir diyalog sürecinin olu up bunun canl, tutulmas,na imkân tan,r ve bir müzakere ortam, yaratarak, sorumluluklar, tümüyle taraflara ait olmak üzere, taraflar,n kendi çözümlerini kendilerinin bulmas,na yard,mc, olur.⁶⁰ Ba ka bir ifadeyle arabulucu, uyu mazl, , bir karar vermek suretiyle çözmeyi de il; ikna ve telkin yoluyla taraflar,n bir anla maya varmas,n, sa layacak ortam,n olu turulmas,n, amaçlar.⁶¹ O, hakl,y, veya haks,z, bulmaya yahut, belirlemeye yönelik olarak de il; her bir taraf,n menfaatlerinin optimal bir ekilde dengelenmesini öngören bir anla ma zemininin bulunmas,na çaba sarf ederek, uyu mazl, ,n çözüme kavu turulmas,na katk, sa lar.⁶² Arabulucu, taraflar,n üzerinde anla abilecekleri noktalar,, ortak paydalar, tespit eder ve bu zemin üzerinde mutabakata varmalar,na yönelik olarak faaliyet gösterir.⁶³

Arabuluculuk yoluyla ula ,lan çözüm, yarg,lama sonucu elde edilen çözüme göre, daha basit ve birçok yönden daha tatminkârd,r.⁶⁴ Arabuluculuk kullan,larak dava ve tahkime nazaran daha basit ekilde, daha k,sa sürede ve daha az masrafla çözüme ula ,lmaktad,r.⁶⁵ Ayr,ca, arabuluculuk sayesinde, e er taraflar aras,nda sürdürülmek istenen bir ili ki varsa, dava yoluyla anla mazl, ,n daha da belirginle tirilmesi yerine, anla mazl, ,n kayna ,ndaki etkenlerin giderilmesi veya yumu at,lmas, suretiyle, taraflara ili kilerini yeniden yap,land,rmlar, konusunda cesaret verilir.⁶⁶

Uyu mazl, , arabuluculuk yöntemiyle çözümenin amaçlar,n, k,saca u ekilde s,ralayabiliriz: Masraflar,n ve giderlerin azalt,lmas,,⁶⁷ harcanan zaman,n azalt,lmas,,⁶⁸ toplumdaki düzenin h,zl, bir ekilde kurulmas,n,n sa lanmas,,⁶⁹ kamu

---

⁶⁰ Benzer aç,klamalar için bkz. İld,r, G.; 2003, s. 100; Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 725; Sungurtekin Özkan, M.; 2005/2, s.358.

⁶¹ Ekler, Ç.; **Mahkeme Kökenli Alternatif Uyu mazl,k Çözümü**, 2009. (www.arabulucu.com)

⁶² Suba ,, .; **Toplu Hukukunda Arabuluculuk**, Ünal Tekinalpø Arma an, C. II, stanbul, 2003, s. 760-761.

⁶³ Suba ,, .; 2003, s. 757-758.

⁶⁴ Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 710.

⁶⁵ Özekes, M.; 5-6 Kas,m 2009.

⁶⁶ Ekler, Ç.; 2009. (www.arabulucu.com)

⁶⁷ Goldberg, S., Sander, F., Rogers, N., Cole, S. R.; **Dispute Resolution Negotiation, Mediation and Other Processes**, New York, 2003, s. 8.

⁶⁸ Goldberg, S., Sander, F., Rogers, N., Cole, S. R.; 2003, s. 8.

⁶⁹ Bernstein, A.D.; **A Case for Mediating Trademark Disputes in the Age of Expanding Brands**, Cardozo Journal of Conflict Resolution, Say,:2, Haziran 2006, s: 152.

yarar,n,n adaletli bir ekilde sa lanmas,, uyu mazl,klar,n uygun ekilde çözülmesi konusunda te vik edici olmas,, uyu mazl,klar,n gönüllü bir ekilde çözülmesinin sa lanmas,, toplumsal bar ,n yeniden kurulmas, konusunda yard,mc, olmas,,⁷⁰ kabul edilebilir çözümler bulmas,, dava ya da cebir olmaks,z,n daha etkili yöntemlerle olaylar,n çözülebilece ini topluma ö retmesi.⁷¹

1.2.3. Alternatif Uyu mazl,k Çözüm Yollar,ın, Avantajlar, ve Dezavantajlar,

Son y,llarda, alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,, sa lad, , avantajlardan dolayı, hukuki uyu mazl, a dü en taraflarca s,kl,kla tercih edilen yöntemler haline gelmi tir. Alternatif uyu mazl,k çözüm yollar, geleneksel usulün bar,nd,rd, , olumsuzluklar, bünyesinde ta ,mamaktad,r. Doktrinde alternatif uyu mazl,k çözüm yollar, 4C esas,yla aç,klanmaktadır.⁷² Bunlar consensus (fikir birli i), continuity (süreklilik), control (kontrol) ve confidentiality'dir (gizlilik). Buna göre süreç hakk,nda ve onun nas,l sonuçlanaca , hakk,nda taraf iradeleri belirleyici olacaktır,r (consensus). Taraflar,n devam eden ticari ili kileri bozulmadan sürdürülecektir (continuity). Mant,kl, bir sonucun üzerinde çal ,lmas, hakk,nda kontrol taraflarda olacaktır,r (control). Son olarak taraflar aras,ndaki uyu mazl,k aleniyet kazanmayacak, gizli kalacaktır,r (confidentiality).⁷³

Alternatif uyu mazl,k çözümü her eyden önce zamandan ve masraftan tasarruf sa lamaktadır,r. Bir ba ka deyi le, uyu mazl,klar,n daha seri olarak, daha az giderle çözüme kavu turulmas,na ve mahkemelerdeki t,kan,kl,klar,n giderilmesine yard,mc, olmaktadır,r.⁷⁴ Zira alternatif uyu mazl,k çözüm sürecine taraflar,n haz,r,l,klar,n, tamamlamas,yla ba lanabilecekken, mahkemeye ba vuru sonras,nda duru malar yo un i yükü nedeniyle geç ba lamakta ve duru malar aras,ndaki zaman aral, , uzun olmaktadır,r. Yine alternatif uyu mazl,k çözümünde mahkemelerdeki ço u usule

⁷⁰ Bernstein, A.D.; Haziran 2006, s: 152.

⁷¹ Goldberg, S., Sander, F., Rogers, N., Cole, S. R.; 2003, s. 10.

⁷² Y,ld,r,m, K.; 2007, s.349.

⁷³ Y,ld,r,m, K.; 2007, s.349-350.

⁷⁴ Erdoğan Gizem, Y.; **Alternatif Uyu mazl,k Çözümlerinin Hukuki Temelleri, Hak Arama Özgürlü ü ile li kisi, Olumlu ve Olumsuz Yönleri**, Hukuk Gündemi Dergisi, Say,:2, 2009, s. 34.

ili kin kurallar uygulama alan, bulmad, ,ndan zamandan tasarruf sa lanacaktır.⁷⁵ Uyu mazl,k çözümündeki tarafs,z üçüncü ki ilerin, alternatif uyu mazl,k çözümü yollar, konusunda bilgili, pratik dü ünebilme yetene ine sahip ve ayn, zamanda uyu mazl,k konusunda uzman ki iler aras,ndan olu turulmas,, bilirki iye ba vurmay, gereksiz k,lmakta ve zaman kayb,n, önlemektedir.⁷⁶ Alternatif uyu mazl,k çözümü masraflardan da büyük bir oranda tasarruf edilmesini sa layacaktır. Uyu mazl,k çözüme daha erken kavu aca ,ndan masraflar azalacaktır. Çözüm yoluna haz,rılanma süreci k,sa olaca ,ndan ve prosedürel i lemler uzun sürmeyece inden avukatlara ödenecek ücret dü ecektir.⁷⁷ Yine ço u zaman bilirki i, tan,k, ke if gibi usule ili kin i lemlere ba vurulmayaca ,ndan, bunlara harcanacak masraflardan tasarruf sa lanacaktır.⁷⁸

Alternatif uyu mazl,k çözümü taraflar,n uyu mazl,k çözümüne do rudan ve etkin kat,l,m,n, sa lar. Taraflar,n çözüm süreci üzerinde egemenli i hâkimdir. Devlet yarg,lamas,nda ise taraflar,n birbiriyle ve hakimle, vekilleri arac,l, ,yla irtibat kurmas,, ço u kez müvekkiller için üzerinde kontrol eksikli i ya and, ,, karma ,k ve anla ,lmaz bir süreci beraberinde getirmektedir.⁷⁹ Taraflar,n çözüme do rudan kat,l,m, birbirilerini anlamalar,na, ç,karlar,n,n neler oldu unu birlikte bulmalar,na ve yenilikçi/yarat,c, çözümler üretmelerine zemin olu turacaktır. Bu sayede taraflar ula t,klar, çözüme gönüllü olarak uyacak ve çözümün ba lay,c,l, ,n, daha kolay kabul edeceklerdir.⁸⁰

Alternatif uyu mazl,k çözümü, mahkemelerde yap,lan yarg,lamaya nazaran daha az mücadeleci bir ortam sunmaktadır. Alternatif uyu mazl,k çözümünün anla maya dayal, yap,s, ve taraflar,n menfaatini ön plana ç,karan özelli i sayesinde süreç taraflar aras,ndaki ili kilere gereksiz yere zarar verecek tav,rdan sak,nan ve hatta bu

---

⁷⁵ Ponte, L. M., Cavenagh, T. D.; **Alternative Dispute Resolution in Business**, Ohio, ITP, 1999, s. 31.

⁷⁶ İld,r, G.;**Alternatif Uyu mazl,k Çözümü ve Hak Arama Özgürlü ü**, Türkiye Barolar Birli i Dergisi, 75. Ya Güni için Prof. Dr. Baki Kuru Arma an,, Ankara, 2004, s. 389.

⁷⁷ Ponte, L. M., Cavenagh, T. D.; 1999, s. 31.

⁷⁸ İld,r, G.; 2004, s. 389.

⁷⁹ Erdo an Gizem, Y.; 2009, s. 34.

⁸⁰ Özbek, M.; 2013, s. 209.

ili kileri onaran bir yap,da ilerlemektedir.⁸¹ Özellikle taraflar aras,nda ticaret gibi süregelen ili kilerin oldu u durumlarda, alternatif uyu mazl,k çözümü daha da faydal, olacakt,r. Zira alternatif uyu mazl,k çözümü taraflar aras,ndaki ili kileri y,kacak ekilde ilerlemeyecek, aksine taraflar aras,ndaki ili kilerin korunmas,n, sa layacakt,r.

Taraflar,n alternatif uyu mazl,k çözümüne yönelmesinin en önemli sebeplerinden birisi de gizlilik ilkesidir. Devlet mahkemelerinde aç,lan davalardaki aleniyet esas,n,n aksine alternatif uyu mazl,k çözümü gizlilik sa lamaktad,r. Özellikle ailevi ve ticari meselelerin söz konusu oldu u durumlarda gizlilik önem kazan,r. Alternatif uyu mazl,k çözümünde gizlilik tamam,yla taraflar,n kontrolü alt,ndad,r.⁸² Gizlilik ayn, zamanda taraflar,n uyu mazl, a çözüm bulmak için daha aç,k davranmalar,n, mümkün k,lmaktad,r. Zira böyle bir durumda taraflar, aç,klad,klar, bilgilerin gizli kalaca ,ndan emin olduklar,ndan ve aleyhlerine kullan,lmayaca ,n, bildiklerinden uyu mazl,kla ilgili her eyi daha rahat ortaya koyabileceklerdir.

Alternatif uyu mazl,k çözümü menfaatler üzerine yo unla may, sa lamaktad,r. Kanunun taraflara tan,d, , haklar yerine, taraflar,n menfaatleri üzerinde yo unla arak uyu mazl, ,n anla maya dayal, çözümünü esas al,r. Alternatif uyu mazl,k çözüm yollar, her zaman taraflar,n menfaatlerini en iyi ekilde tatmin edecek sonuçlar, üretmeyi planlar.⁸³ Dolay,s,yla geçmi i de il gelece i gözetten bir temele sahiptir.⁸⁴ Bununla birlikte alternatif uyu mazl,k çözümü uyu mazl, ,n her iki taraf,n,n da kazançl, ç,kaca , bir sonucun ortaya ç,kmas,na yard,mc, olur.⁸⁵ Mahkemelerde yap,lan yarg,lanan,n neticesinde bir taraf mutlaka kaybederken di er taraf kazan,r. Mahkemelerdeki kazan-kaybet anlay, ,n,n aksine alternatif uyu mazl,k çözümü kazan-kazan anlay, ,yla hareket eder.

---

⁸¹ Bühring-Uhle, C.; **Arbitration and Mediation in International Business**, The Hague, Kluwer Law International, 1996, s.272.

⁸² Bühring-Uhle, C.; 1996, s.272.

⁸³ Bühring-Uhle, C.; 1996, s.271.

⁸⁴ Tanr,ver, S.; 2006b, s. 158.

⁸⁵ Bernstein, A.D.; 2006, s: 159.

Alternatif uyu mazl,k çözümlerinin tüm bu avantajlar, yan,nda birtak,m dezavantajlar, da bulunmakt,r.

Alternatif uyu mazl,k çözümü sonucunda etkin bir çözüme ula abilmek için uyu mazl, ,n taraflar,n,n alternatif uyu mazl,k çözüm yoluna ba vuru konusunda istekli olmas, ve sürece etkin kat,l,m, gerekmektedir. Taraflardan birisinin uzla maya varmak konusunda isteksiz olmas, halinde alternatif uyu mazl,k çözümü i lemeyecek, e er buna ra men bir çözüme ula ,ld,ysa bu çözüm kabul görmeyecektir.⁸⁶ Bunun yan,nda uyu mazl, ,n taraflar,ndan birisi sadece çözümsüzlü ü uzatmak amac,yla kötü niyetle alternatif uyu mazl,k çözümüne ba vurabilecektir.⁸⁷

Taraflar,n mali durumlar,ndaki e itsizlikler sürecin olumlu bir ekilde i lemesini ve her iki taraf,n da memnun olaca , bir çözüme ula ,lmas,n, engelleyebilmektedir. Zira mali durumdaki e itsizlik, özgür ve rahat bir müzakere ortam,n,n olu mas,na engel olaca ,ndan her iki taraf,n da tatmin edilmesini hedefleyen bir çözüme ula ,lmas,n, s,n,rlayabilmektedir.

Devlet mahkemelerinde yap,lan yarg,lamaya nazaran daha esnek usul kurallar, ta ,mas, ve uyu mazl, ,n esas,n,n ortaya ç,kmas,n, sa layacak bir k,s,m müesseseleri bünyesinde bar,nd,rmamas, nedeniyle alternatif uyu mazl,k çözümü taraflara her zaman güven vermeyebilecektir.⁸⁸

Uyu mazl,k çözümüne katkı sa layacak üçüncü ki ilerin mesleki uzmanl,k, tarafs,zl,k, ba ,ms,zl,k ve gizlilik noktas,nda yetersiz olmalar, alternatif uyu mazl,k çözümünün kendisinden beklenen etkileri do urmamas,na sebebiyet verebilecektir. Bunun haricinde alternatif uyu mazl,k çözümünün gizlilik noktas,nda yeterli güvenceye sahip olmamas, taraflar, bu yoldan uzakla t,rabilecektir.⁸⁹ Bu nedenle

---

⁸⁶ Tanr,ver, S.; 2006b, s. 159.

⁸⁷ Pekcan,tez, H.; 2005/5, s.14; Ak,nc,, Z.; 1996/4, s. 109.

⁸⁸ Özbek, M.; 2013, s. 241.

⁸⁹ Özbek, M.; 2013, s. 246.

gerek taraflar,n gerekse uyu mazl,k sürecine kat,lan üçüncü ki ilerin gizlili i koruyabilmek ad,na gerekli önlemleri almas, gerekmektedir.

Uyu mazl,k çözümünün gizlilik ilkesi baz, durumlarda dezavantaj haline gelebilmektedir.⁹⁰ Özellikle fikri mülkiyet haklar, ile ilgili korsanl,k ve sahtecilik davalar,nda, hak sahibi cayd,r,c, olmas, aç,s,ndan davan,n ve sonuçlar,n,n tüm kamuoyu ile payla ,lmas,n, tercih edebilmektedir.⁹¹

Alternatif uyu mazl,k çözümü, sürece kat,lacak üçüncü ki ilerin taraflara verebilecekleri zararlar,n tazmini aç,s,ndan güvence sa lamamaktad,r. Bu özellikle miktar ve de eri yüksek olan uyu mazl,klar,n çözümü aç,s,ndan önemlidir. Taraflardan birinin zarar görmesi halinde sorumlu olan üçüncü ki inin bu zarar, kar ,layabilmesi gerekmektedir. Bu da mesleki sorumluluk sigortas,n,n varl, ,yla a ,labilecektir.⁹² Bu alternatif uyu mazl,k çözümünün önemli bir eksikli idir.

Alternatif uyu mazl,k çözümünün sadece taraflar,n üzerinde tasarruf edebilecekleri uyu mazl,klarla s,n,rl, olmas,, alternatif uyu mazl,k çözümünün uygulama alan,n,n s,n,rl, kalmas,na sebep olmaktadır.⁹³

Alternatif uyu mazl,k çözümü sonunda ula ,lan çözümler bir içtihat olu turmad, ,ndan ayn, artlar, ta ,yan benzer uyu mazl,klarda farklı kararlar ortaya ç,kabilecektir. Bu da karar birli inin sa lanmas, noktas,nda sak,nca te kil etmektedir.

---

⁹⁰ De, S.; **The Use of Dispute Resolution to Resolve Intellectual Property Conflicts - A Survey of Emerging Trends and Practices**, HNLU Paper Series, May,s 2012, s. 5.

⁹¹ De, S.; May,s 2012, s. 6.

⁹² Pekcan,tez, H.; 2005/5, s.14

⁹³ Pekcan,tez, H.; 2005/5, s.14

2 TÜRK MARKA HUKUKUNDA TAHKİM VE ARABULUCULUK

2.1. Türk Hukukunda Tahkim ve Arabuluculuk

Mahkemelerimizin a ,r, i yükü göz önüne al,nd, ,nda alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,na geni bir uygulama alan, kazand,rma ve bunun için hukuk sistemimizde düzenlemeler yapma gere i ortadad,r. Amerika ve Avrupa'da ya anan geli melere paralel olarak Türkiye'de de alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,na ilgi gün geçtikçe artmaktad,r. Fakat halen Türk Hukukunda alternatif uyu mazl,k çözümü yollar,n,n kullan,lmas, hususunda genel bir düzenleme bulunmamaktad,r.

Bununla birlikte farklı kanunlarda alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,n,n kapsam,na girebilecek düzenlemeler yer almaktad,r. 4077 Say,l, Tüketicin Korunmas, Hakk,nda Kanun'un Tüketici Sorunlar, Hakem Heyeti'ne ili kin 22. maddesinin 5. ve 6. f,kralar,, 6356 Say,l, Sendikalar ve Toplu Sözle mesi Kanunu'nun 50. ve 57. maddeleri⁹⁴, 4787 Say,l, Aile Mahkemelerinin Kurulu , Görev ve Yarg,lama Usullerine Dair Kanun'un 7. maddesinin 1. f,kras,, 1136 Say,l, Avukatlık Kanunu'nun 35/A maddesi⁹⁵, 5521 Say,l, Mahkemeleri Kanunu'nun 7. maddesinin 1. f,kras,, 5684 Say,l, Sigortac,lık Kanunu'nun Tahkim müessesesine ili kin 30. maddesi gibi düzenlemeler örnek olarak gösterilebilir.

Türk Hukukunda genel olarak taraflar,n üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri yani taraflar,n iradelerine tabi olan i ve i lemlerden do an uyu mazl,k,lar,n alternatif uyu mazl,k yollar, ile çözümlenebilece i hükme ba lanm, t,r.⁹⁶ Çal, mam,z,n bu bölümünde özel hukuk alan,nda tahkim ve arabuluculuk kavramlar,n, do rudan içeren ve düzenleyen mevzuata yer verilecektir.

⁹⁴ Ak,n, L.; **Toplu Hukukunda Arabuluculuk**, Türk Hukukunda Arabuluculuk Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

⁹⁵ Özbek, M.; **Avukatlık Kanunu'nun 35/A Maddesine Göre Arabuluculuk**, Ankara Barosu Dergisi, Say,: 3, 2001, s.113; Bulur, A.; 2010, s. 208-209; Sungurtekin Özkan, M.; 2005/2, s.359.

⁹⁶ Tanr,ver, S.; 2006b, s. 152; Bulur, A.; 2007, s. 32.

2.1.1. 4686 Sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu (MTK)

Tahkim müessesesine, Türk Hukukunda çeşitli düzenlemelerde yer verilmiştir. MTK'nin kabulünden önce yabancı, unsurlu olsun veya olmasın Türkiye'deki bir tahkim, 6100 sayılı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) yürürlüğe girmesi ile yürürlükten kaldırılan 1927 tarihli 1086 Sayılı, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'na (HUMK) tabi olmaktadır.⁹⁷ 21 Nisan 1961 tarihli Avrupa-Cenevre Sözleşmesi⁹⁸'nin 1991 yılında onaylanmasıyla birlikte milletlerarası ticari tahkime ilgili sözleşme hükümleri uygulanmaya başlanmıştır.

Avrupa-Cenevre Sözleşmesi'nin milletlerarası ticari tahkim alanında yaşanan sorunların ortaya çıkardığı ihtiyaçlara cevap verememesi üzerine 05.07.2001 tarihinde 4686 Sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu yürürlüğe sokulmuştur.⁹⁹ MTK, milletlerarası ticari tahkimde kabul görmüş UNCITRAL Model Kanununda yer alan kurallarla birlikte İsviçre Milletlerarası Özel Hukuk Kanununda yer alan milletlerarası tahkime ilişkin hükümlerden esinlenerek hazırlanmıştır.¹⁰⁰

MTK'nin amacı, milletlerarası tahkime ilişkin usul ve esaslar düzenlemek olarak belirlenmiştir. MTK, yabancı, unsurlu tahkim ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği uyuşmazlıklar hakkında uygulanır. Ayrıca, kanun hükümlerinin taraflar ya da hakem veya hakem kurulunca seçildiği uyuşmazlıklar hakkında da uygulanabilmektedir. Ancak, MTK hükümleri, Türkiye'de bulunan tarafların mallar üzerindeki aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar ile iki tarafın iradeleri dışında, uyuşmazlıklara uygulanamaz.¹⁰¹

⁹⁷ Akıncı, Z.; 2007, s.47.

⁹⁸ https://treaties.un.org/doc/Treaties/1964/01/19640107%2002-01%20AM/Ch_XXII_02p.pdf (Erişim: 23.01.2014)

⁹⁹ Nomer, E., Ekici, N., Gelgel, G.; 2008, s. 25.

¹⁰⁰ Nomer, E., Ekici, N., Gelgel, G.; 2008, s. 25; Ekici, N.; **Milletlerarası Tahkim Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme**, Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni, Prof. Dr. Gülören Tekinalp'e Armağan, Yıl: 23, Sayı: 1-2, 2003, s.299-300.

¹⁰¹ 4686 Sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu (MTK) md. 1. "Bu Kanun, yabancı, unsurlu tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği veya bu Kanun hükümlerinin taraflar ya da hakem veya hakem kurulunca seçildiği uyuşmazlıklar hakkında uygulanır. Bu Kanun, Türkiye'de bulunan tarafların mallar üzerindeki aynı haklara ilişkin uyuşmazlıklar ile iki tarafın iradelerine tabi olmayan uyuşmazlıklarda uygulanmaz."

Markanın, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri bir hak olarak kabul edildi¹⁰² de erlendirildi inde, yabancı, l, k unsuru ta ,yan ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendi i marka uyu mazl,klar,nda, MTK hükümlerinin uyguland, , tahkim yarg,lamas,n,n yap,labilece i görülmektedir. Ayr,ca MTK, tahkim yarg,lamas, için taraflar veya hakem kurulunca MTK hükümlerinin seçildi i marka uyu mazl,klar,nda da uygulanabilecektir.

MTKın, n 2. maddesinde uyu mazl,klar, n hangi durumlarda yabancı, l, k unsuru ta ,d, , belirtilmi tir. Buna göre;

- Tahkim anla mas,n,n taraflar,n,n yerle im yeri veya ola an oturma yerinin ya da i yerlerinin ayr, devletlerde bulunmas,,
- Taraflar,n yerle im yeri veya ola an oturma yerinin ya da i yerlerinin;
  - ✓ Tahkim anla mas,nda belirtilen veya bu anla maya dayanarak tespit edilen hallerde tahkim yerinden,
  - ✓ As,l sözleşle meden do an yükümlülüklerin önemli bir bölümünün ifa edilece i yerden veya uyu mazl,k konusunun en çok ba lant,l, oldu u yerden ba ka bir devlette bulunmas,,
- Tahkim anla mas,n,n dayana ,n, olu turan as,l sözleşle meye taraf olan irket ortaklar,ndan en az birinin yabancı, sermayeyi te vik mevzuat,na göre yabancı, sermaye getirmi olmas, veya bu sözleşle menin uygulanabilmesi için yurt d, ,ndan sermaye sa lanmas, amac,yla kredi ve/veya güvence sözleşle meleri yap,lmas,n,n gerekli olmas,,
- Tahkim anla mas,n,n dayana ,n, olu turan as,l sözleşle me veya hukuki ili kinin, bir ülkeden di erine sermaye veya mal geçi ini gerçekle tirmesi,

hallerinden herhangi birinin varl, ,, uyu mazl, ,n yabancı, l, k unsuru ta ,d, ,n, gösterir ve bu durumda tahkim, milletleraras, nitelik kazan,r.

MTKın, n ikinci bölümünde tahkim anla mas,na ili kin hükümler yer almaktad,r. MTKın, n 4. maddesinde tahkim anla mas, ö taraflar,n, sözleşle meden kaynaklans,n veya kaynaklanmas,n aralar,nda mevcut bir hukuki ili kiden do mu veya

---

¹⁰² Çal, kan, Y.; 2008, s. 36.

do abilecek uyu mazl,klar,n tümünün veya baz,lar,n,n tahkim yoluyla çözülmesi konusunda yapt,klar, anla maö ekinde tan,mlanm, t,r. Tahkim anla mas,, as,l sözleşme konan bir tahkim art, veya ayr, bir sözleşme ekinde yap,labilir. Tahkim anla mas, için yaz,l, ekil art, bulunmakta olup, as,l sözleşme meden ba ,ms,zd,r. Dolay,s,yla as,l sözleşme herhangi bir nedenle geçersiz dahi olsa bu durum tahkim sözleşmesinin geçerliliğini etkilememektedir.¹⁰³

MTK, kural olarak tahkim kurulunun oluşturulması, tarafların iradesine bırakılmı, t,r. Taraflar hakem seçiminde ve hakemlerin sayısı,n,n belirlenmesinde serbesttirler. Ancak hakemlerin sayısı, tek olmak zorundadır. Hakemlerin sayısı, taraflarca kararla t,r,lmam,sa üç hakem seçilecek olup, hakemlerin gerçek kişi olması gerekmektedir. Taraflar tahkim anla mas,nda hakem sayısı,n, çift olarak belirledikleri takdirde doktrinde kabul edilen görüşe göre tarafların hakem sayısı,n, belirlemedikleri kabul edilip tahkim sürecine üç hakemle devam edilecektir.¹⁰⁴ Taraflar, hakem veya hakemlerin seçimi konusunda anlaşmazlıksa taraflardan birinin istemi üzerine asliye hukuk mahkemesi tarafından seçim yapılır.

Taraflar, yargılama kuralları,n, serbestçe kararla t,rabilirler. Ayrıca taraflar yargılama kuralları, ile ilgili olarak uluslararası, veya kurumsal tahkim kuralları,na yöllene yapabilirler. Taraflar arasında herhangi bir anlaşma yoksa tahkim yargılama, MTK hükümlerine göre yürütülür.

Taraflar aksini kararla t,rmadıkça, tek hakemli davalarda hakemin seçildiği, birden çok hakemli davalarda ise hakem kurulunun ilk toplantı, tutanağı,n,n düzenlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde hakem veya hakem kurulunca esas hakkında karar verilmesi gerekir. Tahkim süresi tarafların anlaşmasıyla, anlaşma amamalar, durumunda taraflardan birinin başvurusu üzerine asliye hukuk mahkemesince uzatılabilir.¹⁰⁵

---

¹⁰³ Nomer, E., Ekici, N., Gelgel, G.; 2008, s. 34.

¹⁰⁴ Ak,nc., Z.; 2007, s. 105.

¹⁰⁵ MTK md. 10/B "Taraflar aksini kararla t,rmadıkça, tek hakemli davalarda hakemin seçildiği, birden çok hakemli davalarda ise hakem kurulunun ilk toplantı, tutanağı,n,n düzenlendiği tarihten itibaren bir yıl içinde hakem veya hakem kurulunca esas hakkında karar verilir. Tahkim süresi, tarafların anlaşmasıyla; anlaşma amamalar, halinde taraflardan birinin başvurusu üzerine asliye hukuk mahkemesince uzatılabilir. Başvurunun reddi halinde tahkim süresi sonunda yargılama sona erer. Mahkemenin karar, kesindir."

Tahkim yargılaması, nihai hakem kararının verilmesi veya a tarafların hallerden birinin gerçekleşmesi ile sona erer;¹⁰⁶

- Davanın itiraz, üzerine hakem veya hakem kurulunun uyuşmazlık kesin olarak çözümünde davanın hukuki yarar, bulunduğu kabul etmesi hariç, davacı, davanın, geri alınması,
- Taraflar, yargılamanın sona erdirilmesi konusunda anlaşmazlıkları,
- Hakem veya hakem kurulu, başka bir sebeple yargılamanın sürdürülmesini gereksiz veya imkânsız bulursa,
- Tahkim süresinin uzatılması ile kin talep mahkemece reddedilirse,
- Taraflarca kararın oybirliğiyle verilmesinin öngörülmesine rağmen, hakem kurulu oybirliğiyle karar veremezse,
- Taraflardan birinin taraf olma niteliğini kaybetmesi halinde, altı ay içinde, tahkim yargılamasının devam, amacıyla ilgililere bildirimde bulunulmaması, veya bildirimde bulunulanların tahkim yargılamasına devam edeceklerini açıkça bildirmemeleri nedeniyle tahkim yargılamasına devam edilemezse,
- Yargılama giderleri için avans yatırılmazsa.

Hakem karardan tatmin olmayan taraf veya taraflar görevli ve yetkili asliye hukuk mahkemesinden kararın iptalini isteyebilir. İptal davası, öncelikle ve ivedilikle görülür. MTK'nın 15. maddesine göre hakem kararları, aşağıdaki hallerde iptal edilir;

- Başvuruyu yapan taraf;
  - ✓ Tahkim anlaşması, taraflardan birinin ehliyetsiz ya da tahkim anlaşması, tarafların anlaşamayacağı, tabii hakları, hukuka veya böyle bir hukuk seçimi yoksa Türk Hukukuna göre geçersiz olduğu,
  - ✓ Hakem veya hakem kurulunun seçiminde, tarafların anlaşmasında belirlenen veya kanunda öngörülen usule uyulmadığı,
  - ✓ Kararın tahkim süresi içinde verilmediğini,
  - ✓ Hakem veya hakem kurulunun, hukuka aykırı olarak yetkili veya yetkisiz olduğuuna karar verdiğini,

---

¹⁰⁶ anı, C.; 2002, s. 248-249.

- ✓ Hakem veya hakem kurulunun, tahkim anlaşmasında kalan bir konuda karar verdiğini veya istemin tamamı hakkındaki karar verdiğini ya da yetkisini aldığı,
- ✓ Tahkim yargılamasının usul açısından tarafların anlaşmaları veya bu yönde bir anlaşma bulunmaması halinde, bu Kanun hükümlerine uygun olarak yürütülmediğini ve bu durumun kararın esasına etkili olduğunu,
- ✓ Tarafların emteli ilkesinin gözetilmediğini ispat ederse veya
- Mahkemece;
  - ✓ Hakem veya hakem kurulu kararına konu uyuşmazlığın Türk Hukukuna göre tahkime elverişli olmadığını,
  - ✓ Kararın kamu düzenine aykır olduğunu tespit edilirse.

MTK'nın son bölümünde ise tahkim giderleri düzenlenmiştir. Taraflarca aksi kararla tartışılmaması, hakemlerin ücreti, dava konusu alacak miktarı, uyuşmazlığın niteliği ve tahkim yargılamasının süresi dikkate alınarak, hakem veya hakem kurulu ile taraflar arasında kararlaştırılır.

Taraflar aksini kararlaştırmadıkça yargılama giderleri haksız çıkan tarafa yüklenir. Davada her iki taraf da kusmen haklı çıkarırsa, yargılama giderleri haklılık durumuna göre taraflar arasında paylaştırılır.¹⁰⁷

2.1.2. 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK)

Uygulamada tahkim; kurumsal ve ad-hoc tahkim ayrılmış, milli, milletlerarası ve yabancı tahkim olarak da ayrılmakta ve nitelendirilmektedir. Milli tahkim kavramı; iç tahkim, mahalli tahkim, yerli tahkim olarak da adlandırılmaktadır.¹⁰⁸

Türk Hukukunda milli tahkime ilişkin ilk düzenleme 18.06.1927 tarihli 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (HUMK) 5166536. maddeleri arasında yapılmıştır. HUMK, 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk

¹⁰⁷ MTK md. 16/D öTaraflar aksini kararlaştırmadıkça yargılama giderleri haksız çıkan tarafa yüklenir. Davada her iki taraf da kusmen haklı çıkarırsa, yargılama giderleri haklılık durumuna göre taraflar arasında paylaştırılır. Hakem veya hakem kurulunun yargılamayı, sona erdiren veya taraflar arasındaki sulhü tespit eden kararında da yargılama giderleri gösterilir.ö

¹⁰⁸ Nomer, E., Ekici, N., Gelgel, G.; 2008, s. 4.

Muhakemeleri Kanunu (HMK) ile mülga oldu. Artık milli tahkim müessesesi HMK'nın 407-444. maddeleri arasında düzenlenmektedir.

HMK, tahkim müessesesi konusunda genel olarak MTK paralelinde düzenlemelerde bulunmuştur. Fakat, gelişen ticaret hayatının ihtiyaçları doğrultusunda getirdiği bazı yeniliklerle MTK'dan daha ilerici ve kullanışlı bir tahkim imkanı sunmaktadır. Bu bölümde HMK'nın MTK ile paralel olan düzenlemeleri üzerinde durulmadan sadece farklı yönleri vurgulanacaktır.

HMK'nın 407. maddesi gereğince milli tahkim ile ilgili düzenlenmiş hükümler, MTK'nın tanımladığı, anlamda yabancı unsur içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği uyuşmazlıklar hakkında uygulanacaktır. Bunun sonucu olarak MTK'nın 2. maddesi anlamında yabancı unsur içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olduğu uyuşmazlıklar milli tahkimin konusunu ve kapsamını oluşturacaktır. Fakat, MTK'dan farklı olarak belirtilen artılar, tabii ki MTK hükümlerinin seçilme imkanı bulunurken, HMK hükümlerinin seçilme imkanı bulunmamaktadır.

HMK'nın 410. maddesine göre tahkimin icrası için görevli ve yetkili mahkeme tahkim yeri bölge adliye mahkemesidir. Tahkim yeri belirlenmemişse görevli ve yetkili mahkeme, davalının Türkiye'deki yerleşim yeri, oturduğu yer veya iş yeri bölge adliye mahkemesidir. MTK'nın 3. maddesinde ise tahkimin icrası için görevli ve yetkili mahkeme olarak davalının yerleşim yeri veya olağan oturma yeri ya da iş yerinin bulunduğu yer asliye hukuk mahkemesi belirlenmiştir. Davalının Türkiye'de yerleşim yeri, olağan oturma yeri veya iş yeri yoksa İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi görevli ve yetkilidir.

HMK ile MTK'nın en önemli farkı ise hakem kararlarının icrası ile ilgili belirlemidir. Buna göre MTK çerçevesinde verilen hakem kararına karşı açılan iptal davası, kararın icrasını durdururken, HMK çerçevesinde verilen hakem kararına karşı açılan iptal davası, kanunun 439. maddesinin 4. bendi gereğince hakem kararının icrasını durdurmamaktadır. Ancak taraflardan birinin

talebi üzerine hükmolunan para veya e yan,n de erini kar ,layacak bir teminat gösterilmek art, ile karar,n icras, durdurulabilir. Ayn, ekilde HMKø,n 439. maddesinin 6. bendi gere ince hakem karar,na kar , aç,lan iptal davas, hakk,nda verilen kararlara kar , temyiz yoluna ba vurulmas, da karar,n icras,n, durdurmamaktad,r.

Igili hüküm tahkim müessesesine ba vurman,n te vik edilmesi aç,s,ndan çok önemli bir karard,r. Zira hakem karar, hakk,nda iptal davas, aç,lsa ya da bu karar hakk,nda temyiz yoluna ba vurulsa dahi hakem karar, yarg,lama sonucu beklenmeksizin icra edilebilecektir. Özellikle bu hüküm ile HMKø,n, MTKøya göre daha ilerici bir yakla ,ma sahip oldu u söylenebilir. Uluslararası, ticaret yapan firmalar,n, ilgili hükümden dolayı, uyu mazl,klar,n çözüm yolu olarak HMKøy, MTKøya tercih etme iradesi gösterebilecekleri aç,k olup, HMKø,n sadece yabanc,l,k unsuru içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendi i uyu mazl,klarda uygulanabiliyor olmas, önemli bir engel olarak göze çarpılmaktadır. Bu durumda milletleraras, tahkimin te vik edilmesi için MTKø,n da HMK paralelinde güncellenmesi gerekti i dü ünülmektedir.

HMK, tahkim müessesesi yan,nda di er bir alternatif uyu mazl,k çözüm yolu olan arabuluculuk müessesesine ili kin de maddeler ihtiva etmektedir. 6325 Say,l, Hukuk Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Kanunuønun (HUAK) 13. maddesinin 1. f,kras,nda öTaraflar dava aç,lmadan önce veya davan,n görülmesi s,ras,nda arabulucuya ba vurma konusunda anla abilirler. Mahkeme de taraflar, arabulucuya ba vurma konusunda ayd,nlat,p, te vik edebilir.ö denilmektedir. HMKøda da mahkemenin taraflar, sulhe veya arabuluculu a te viki konusunda düzenlemelere yer verilmi tir. HMK, öncelikle sulh müessesesinin kullan,lmas,na yönelik hükümler öngörmü tür. Sulh, taraflar aras,nda ortaya ç,km, bir uyu mazl, , taraflar,n kar ,l,kl, fedakârl,klar, sonucunda ortadan kald,ran bir sözleşmedir.¹⁰⁹ Daha sonra yap,lan

---

¹⁰⁹ Tanr,ver, S.; **Mahkeme Huzurunda Yap,lan Sulhler**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 1994/1-2, s. 336.

6325 Sayılı, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu düzenlemesi ile sulh müessesesinin yanına arabuluculuk müessesesi de eklenmiştir.¹¹⁰

Mahkemenin taraflar, arabuluculuğa tevki edebileceği ilk aşama olarak hukukumuz için önemli bir yenilik olan ön inceleme aşaması, kabul edilmiştir.¹¹¹ Yazılı, yargılama usulünde, HMK'nın 137. maddesinin 1. fıkrasına göre yargılamanın ilk aşaması, olan ön inceleme safhasında, hakimin, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri davalarda, taraflar, sulhe veya arabuluculuğa tevki edileceğini öngörmektedir. Davanın ön inceleme safhasında, bu gibi bir hükme yer verilmesinin amacı, taraflar, sulhe ve arabuluculuğa tevki ederek aralarında bir anlaşma sağlanmasını uygun ortam yaratmak ve böylece uyuşmazlıkların daha ileri aşamalara gitmeden çözüme kavuşturulmasını sağlamaktır.¹¹² Hakim de bu noktada, arabuluculuğun sosyal, ekonomik ve psikolojik faydalarını, önlebileceğini de taraflara hatırlatmalıdır.¹¹³

Ön inceleme duruşmasıyla ilgili, HMK'nın 140. maddesi de sulh ve arabuluculuğa tevki için özel bir düzenlemedir. HMK'nın 140. maddesinin 2. fıkrasında ön inceleme duruşmasında, hakimin uyuşmazlık konularını tespitinden sonra, taraflar, sulhe veya arabuluculuğa tevki edileceğini, tarafların bu noktada uzlaşma iradesi gösterebileceklerine kanaat getirmesi halinde, bir defaya mahsus olmak üzere yeni bir ön inceleme duruşması günü tayin edileceğini belirtilmiştir. Bu noktada, hakimin taraflar, arabuluculuğa tevki etmesi, kendisinin arabuluculuk faaliyetlerine dahil olacağı anlamına gelmemektedir.¹¹⁴ Her ne kadar ilgili maddeye göre hakimin taraflar, sulhe veya arabuluculuğa tevki etmesi zorunlu ise de, hakimin her zaman yargılamanın ertelenmesi veya davanın arabuluculuğa gönderilmesi karar vermesi

---

¹¹⁰ 6325 Sayılı, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'nun Değiştirilen Hükümlerle İlgili, 35. maddesinin 2. fıkrasının a, b ve c bentleri 6100 Sayılı, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 137, 140 ve 320. maddelerine eklenmesinden sonra gelmek üzere öveya arabuluculuğa tevki edileceğini öngörmüştür.

¹¹¹ Benzer görüşler için bkz. Özbek, M.; 2013, s. 1028; Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özkes, M.; 2012, s. 373; Karslan, A.; **Medeni Muhakeme Hukuku**, İstanbul, 2012, s. 414; Kuru, B., Arslan, R., Yılmaz, E.; 2011, s. 338; Pekcan,tez, H.; **Genel Olarak Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı**, Hukuki Perspektifler Dergisi, 2006/8, s. 75-76; Yılmaz, E.; **Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısı**, Ankara, 2012, s.850.

¹¹² Taşpolat Tuşsavul, M.; 2012, s. 168.

¹¹³ Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özkes, M.; 2012, s. 485.

¹¹⁴ Özbek, M.; 2013, s. 1031.

zorunlu de ildir.¹¹⁵ Taraflar,n talebine ra men hakim arabuluculu un faydal, olmayaca ,, talebin davay, geciktirmek amac,yla ve kötü niyetle yap,ld, , kanaatine var,rsa davay, arabulucuya göndermeyebilir.¹¹⁶

HMK'n,n 140. maddesinin 3. f,kras,na göre, ön inceleme duru mas,n,n sonunda, taraflar,n sulh veya arabuluculuk faaliyetinden bir sonuç al,p almad,klar,, sonuç alamad,klar, takdirde anla amad,klar, hususlar,n nelerden ibaret oldu u tutanakla tespit edilir. Yani taraflar,n sonuç al,p almad,klar, tutana a geçirilecektir. Bu tutanak sonuç al,nd, , takdirde sulh belgesi, sonuç al,nmad, , takdirde ise yarg,laman,n devam,nda mahkeme ve taraflar için yol gösterici bir belge olacakt,r.¹¹⁷

HMK'n,n basit yarg,lama usulünü düzenleyen alt,nc, k,sm,n,n ön inceleme ve tahkikat ba l,kl, 320. maddesinde de hakim in uyu mazl,klar,n tespitini takiben taraflar, sulhe veya arabuluculu a te vik edece i belirtilmi tir.

Daha önce de belirtildi i üzere, mahkeme ön inceleme a mas,nda taraflar, sulhe veya arabuluculu a te vik edebilir; ancak ön inceleme a mas, hakim in taraflar, sulhe ya da arabuluculu a te vik edebilece i tek a ama olarak anla ,mamal,d,r. Mahkemenin taraflar, sulhe veya arabuluculu a te vik etme yetkisi sadece ön inceleme a mas,na münhas,r olmay,p, hakim sonuç verece i umulan hallerde davan,n her a mas,nda bu yetkiyi haizdir.¹¹⁸

2.1.3. 5718 Say,l, Milletleraras, Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakk,nda Kanun (MÖHUK)

Türk Hukuku'nda yabanc, hakem kararlar,n,n tan,nmas, ve tenfizi ilk olarak 20.05.1982 tarihli 2675 Say,l, Milletleraras, Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakk,nda Kanun (MÖHUK) ile düzenlenmi tir. 2675 Say,l, MÖHUK, 5718 Say,l, MÖHUK'un yürürlü e girmesi ile mülga olmu tur.

¹¹⁵ Karsl,, A.; 2012, s. 518; Y,lmaz, E.; 2012, s. 858.

¹¹⁶ Özbek, M.; 2013, s. 1032; Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 170.

¹¹⁷ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 170.

¹¹⁸ Kekeç K,smet, E.; **Arabuluculuk Yoluyla Uyu mazl,k Çözümünde Temel A amalar ve Taktikler**, Ankara, 2011, s.121; Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 171; Öztatar, H.; 17.01.2014.

Mevzuat,m,zda tahkim sonucunda verilen karar,n hangi hallerde yabanc, nitelikte say,laca ,na dair herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.¹¹⁹ Bununla birlikte tan,ma ve tenfiz için bir hakem karar,n,n yabanc, nitelikte olup olmad, ,n,n tespit edilmesi gerekmektedir. Bu konuda belli ba l, iki kriter bulunmaktadı,r. Bunlardan birincisi öülkesellikö ya da ötoprakö kriteridir. Toprak kriterine göre tahkim yeri yabanc, bir ölkede olan tahkim yabanc, bir tahkimdir. kinci kriter ise tahkim yarg,lamas,n,n çözümlünde uygulanan öusul hukukuö kriteridir. Yarg,tay taraf,ndan da kabul edilen kritere göre yabanc, bir hukuka göre tahkim yarg,lamas, yap,lm, , hakem karar, verilmi ve yarg,lama sona erdirilmi se yabanc, hakem karar, söz konusu olacaktır,r. Bu durumda yabanc, bir usul hukukuna göre verilmi olan hakem karar, yabanc, hakem karar, olarak kabul edilecektir.¹²⁰ Tahkim usulüne Türk Hukuku uygulanm, sa hakem karar, milli hakem karar, olacaktır,r. Yabanc, hakem kararlar,n,n icra edilebilmesi için tan,ma veya tenfiz karar,na ihtiyaç duyulurken, milli hakem kararlar,n,n icras, için mahkemeden icra edilebilir oldu una ili kin belgenin alınmas, yeterli olacaktır,r.

Yabanc, hakem kararlar,n,n tan,nmas, ve tenfizi birbirinden farklı kavramlard,r. Tan,ma, yabanc, hakem karar,n,n aç,lan bir dava sonunda veya görölmekte olan bir dava içerisinde kesin hüküm veya kesin delil olarak tan,nmas,d,r. Buna ba l, olarak yabanc, bir hakem karar,na konu te kil eden uyu mazl,kla ilgili görölmekte olan davada tan,nan yabanc, karar kesin delil te kil eder.

Yabanc, hakem karar,n,n tan,nmas,, ona tan,nd, , ölkede icra kabiliyeti vermez veya onu tan,nd, , ölkede kendili inden icra edilebilir hale getirmez.¹²¹ Bu durumda yabanc, karar,n ayr,ca tenfiz edilmesi gerekir. Tenfiz, yabanc, hakem karar,n,n kesin hüküm veya kesin delil kuvveti ile birlikte icra kabiliyetinin de kabul edilmi olmas, anlam,na gelmektedir. Tenfize karar verilen yabanc, hakem kararlar, üç sonuç do urur. Bunlar kesin hüküm, kesin delil ve icra kabiliyetidir.¹²²

¹¹⁹ Nomer, E., Ek i, N., Gelgel, G.; 2008, s. 4.

¹²⁰ Nomer, E., Ek i, N., Gelgel, G.; 2008, s. 56.

¹²¹ anl., C.; 2002, s. 185; Nomer, E., Ek i, N., Gelgel, G.; 2008, s. 9.

¹²² Nomer, E., Ek i, N., Gelgel, G.; 2008, s. 9

Türk Hukukunda yabancı, hakem kararları, tanıması, ve tenfizi konusunda genellikle New York Sözleşmesi¹²³ hükümleri kullanılmaktadır. Birleşik Milletler tarafından hazırlanan 10 Haziran 1958 tarihli Yabancı, Hakem Kararları, Tanınması, ve Tenfizine İlişkin New York Sözleşmesinin 1992 yılında onaylanmasıyla, mülga 2675 ve yürürlükteki 5718 Sayılı, MÖHUK büyük ölçüde yerli ini yitirmiştir. Çünkü, MÖHUK sadece New York Sözleşmesi tarafından olmayan ülkelerde verilen ve uygulanan usul hukuku bakımından milli hakem kararları, sayılmayan yabancı, hakem kararlarına uygulanabilecektir.¹²⁴ New York Sözleşmesi 149 ülkenin¹²⁵ taraf olduğu düşünüldüğünde, MÖHUK'un uygulama kabiliyetinin çok az olduğu görülmektedir.

2.1.4. 6325 Sayılı, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK)

Tüm dünyada olduğu gibi, ülkemizde de, yargı mercileri üzerindeki aşırı yükü, davaların giderek daha uzun süreçte çözümlenebilir hale gelmesine ve çabuk sonuç elde edilememesi nedeniyle doğan zararların giderek artması, neden olmuştur. Ayrıca, ülkemizin içinde bulunduğu AB üyelik süreci de, iç hukukumuzun 2008/52 sayılı, Arabuluculuk Yönergesi ile uyumlu hale getirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu gibi nedenlerle, yargılama dışı usullerin kullanılmasıyla ilerlemlerle uzlaşma imkânı, vermek ve bu şekilde yargı mercileri üzerindeki aşırı yükünü azaltmak üzere, 22.06.2013 tarihinde 6325 Sayılı, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu (HUAK) yürürlüğe konulmuştur.

HUAK'nın 1. maddesinin 2. fıkrasına göre ilgili kanun, yabancı, hukuk unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri hakları veya hakları ilemlerden doğan özel hukuk uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uygulanacaktır.¹²⁶

¹²³ http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/NY-conv/XXII_1_e.pdf (Erişim: 04.01.2014)

¹²⁴ Anı, C.; 1986, s.72.

¹²⁵ http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html (Erişim: 14.01.2014)

¹²⁶ Taşpolat, Tuşsavul, M.; 2012, s. 111.

Taraflar,n üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri bir hak olan marka ile ilgili uyu mazl,klar aç,s,ndan de erlendirildi inde, MTK ve HMK hükümlerine paralel olarak tahkim müessesesi yan,nda arabuluculu a da ba vurman,n mümkün oldu u dü ünülmektedir.

HUAKø,n 2. maddesinde arabulucu; arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Adalet Bakanl, ønca düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmi bulunan gerçek ki iyi ifade etmektedir.¹²⁷ HUAKø,n 20. maddesine göre arabulucular siciline kaydedilebilmek için;

- Türk vatanda , olmak,
- Mesle inde en az be y,ll,k k,deme sahip hukuk fakültesi mezunu olmak,
- Tam ehliyetli olmak,
- Kasten i lenmi bir suçtan mahkûm olmamak,
- Arabuluculuk e itimini tamamlamak ve Adalet Bakanl, ønca yap,lan yaz,l, ve uygulamal, s,navda ba ar,l, olmak gerekir.

HUAKø,n 2. maddesinde arabuluculuk ise sistematik teknikler uygulayarak, görü mek ve müzakerelerde bulunmak amac,yla taraflar, bir araya getiren, onlar,n birbirlerini anlamalar,n, ve bu suretle kendi çözümlerini kendilerinin üretmesini sa lamak amac,yla aralar,nda ileti im sürecinin kurulmas,n, gerçekte tiren, uzmanl,k e itimi alm, olan tarafs,z ve ba ,ms,z bir üçüncü ki inin kat,l,m,yla ve ihtiyari olarak yürütülen uyu mazl,k çözüm yöntemi olarak tan,mılanm, t,r.

Bu aç,klamalar , , ,nda, arabuluculu un amac,n,n, müzakere eden taraflar,n kendi çözümlerini kendilerinin üretmelerini sa lamak oldu u görülmektedir.¹²⁸ Arabulucu, taraflar aras,ndaki müzakereler esnas,nda üçüncü ki i olarak, taraflara seçenek sunabilecektir. Fakat kendi görü lerini empoze etmemeli, tarafs,z ve ba ,ms,z kimli ini korumal,d,r.

---

¹²⁷ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 143.

¹²⁸ Özbek, M.; 2013, s. 1019.

Arabuluculuk sürecinde taraflar e it haklara sahip olup; arabulucuya ba vurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırılmak veya arabuluculuktan vazgeçmek konusunda serbesttirler.¹²⁹ Kanunda arabuluculu un tamamen ihtiyari olmas, ve mutlak olarak taraflar,n iradesine ba l, tutulmas, sistemi benimsenmi tir.¹³⁰ Ayr,ca hemen her konuda göz önünde tutulmas, gereken Anayasal bir ilke olan e itlik ilkesi de vurgulanm, t,r.¹³¹

Aksi kararlarla t,r,lmad,kça taraflar ve arabulucu kar ,l,kl, sunulan veya di er ekillerde elde edilen bilgi ve belgeler ile di er kay,tlar, gizli tutmakla yükümlüdür.¹³² Gizlilik ve güvenilirlik arabuluculu un en önemli artlar,ndan biridir. Zira arabuluculuk usulü çözüme ula ma gücünü taraflar,n devlet yarg,lamas,ndan aç,klamayacaklar, bilgi ve belgelerin sunulmas,ndan almaktad,r.¹³³

Taraflar, dava aç,lmadan önce veya davan,n görülmesi s,ras,nda arabulucuya ba vurabilir. Mahkeme de taraflar,, arabulucuya ba vurmak konusunda ayd,nlat,p, te vik edebilir.¹³⁴ HKMøda oldu u gibi HUAKøda da arabuluculu a mahkemedan önce veya mahkeme a mas,nda ba vurulabilece i belirtilerek hakime, taraflar, arabuluculu a te vik yükümlülü ü getirilmi tir.

Taraflar, farklı bir usul belirlememi lerse arabulucuyu veya arabulucular, kendileri seçerler. Baz, durumlarda taraflar,n arabulucunun seçimini üçüncü bir ki iye veya kuruma b,rakmas, da mümkündür.¹³⁵ Ayr,ca tahkim müessesinde oldu u gibi taraflar yarg,lama s,ras,nda arabulucunun seçimi konusunda anla amazlarsa, arabulucun mahkeme taraf,ndan seçilmesi de mümkün olabilmektedir.¹³⁶

---

¹²⁹ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 126.

¹³⁰ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 126.

¹³¹ Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özeker, M.; 2012, s. 749

¹³² 6325 Say,l, Hukuk Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Kanunu (HUAK) md. 4 öTaraflarca aksi kararlarla t,r,lmad,kça arabulucu, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendisine sunulan veya di er bir ekilde elde etti i bilgi ve belgeler ile di er kay,tlar, gizli tutmakla yükümlüdür. Aksi kararlarla t,r,lmad,kça taraflar da bu konudaki gizlili e uymak zorundad,rlar.ö

¹³³ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 134.

¹³⁴ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 166-167.

¹³⁵ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 175-176.

¹³⁶ Özbek, M.; 2013, s. 1037; Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 176.

Seçilen arabulucunun en önemli yükümlülüklerinden biri, i ini tarafs,z ve özenle yapmas,d,r.¹³⁷ Arabuluculu un ba ar, ile sonuçlanabilmesi için, arabulucunun öncelikle ba ,ms,z ve tarafs,z olmas, artt,r.¹³⁸ Arabulucu tarafs,zl, ,n, etkileyecek önemli hal ve artlar,n varl, , halinde bu hususlar, taraflar ile payla mak zorundadır. Bu aç,klamaya ra men arabulucu ancak taraflar,n birlikte talep etmeleri halinde göreve ba layabilir veya görevini sürdürebilir.¹³⁹

Arabuluculuk sürecinin ba lamas,ndan itibaren taraflar,n hak kayb,na u ramamalar, ve arabuluculu un olumsuz olarak sonuçlanmas, durumunda taraflar,n mahkemeye ba vurabilmeleri için uyu mazl,k konusuna ili kin sürelerin durmas, gerekmektedir. Özellikle dava aç,lmadan önce arabuluculu a ba vurulmas, durumunda sürelerin durmas, ile ilgili düzenleme önem arz etmektedir.¹⁴⁰ Dava aç,lmadan önce arabuluculu a ba vuru durumu HUKUKUN 16. maddesinde öArabuluculuk süreci, dava aç,lmadan önce arabulucuya ba vuru hâlinde, taraflar,n ilk toplant,ya davet edilmeleri ve taraflarla arabulucu aras,nda sürecin devam ettirilmesi konusunda anla maya var,l,p bu durumun bir tutanakla belgelendirildi i tarihten itibaren i lemeye ba lar. Arabuluculuk sürecinin ba lamas,ndan sona ermesine kadar geçirilen süre, zamana ,m, ve hak dü ürücü sürelerin hesaplanmas,nda dikkate al,nmaz.ö ekinde düzenlenmi tir.

Yine ayn, maddede öDava aç,lmamas,ndan sonra arabulucuya ba vuru hâlinde ise bu süreç, mahkemenin taraflar, arabuluculu a davetinin taraflarca kabul edilmesi veya taraflar,n arabulucuya ba vurma konusunda anla maya vard,klar,n, duru ma d, ,nda mahkemeye yaz,l, olarak beyan ettikleri ya da duru mada bu beyanlar,n,n tutana a geçirildi i tarihten itibaren i lemeye ba lar. Arabuluculuk sürecinin ba lamas,ndan sona ermesine kadar geçirilen süre, zamana ,m, ve hak dü ürücü sürelerin hesaplanmas,nda dikkate al,nmaz.ö ekinde düzenleme yap,lm, t,r.

---

¹³⁷ Özbek, M.; 2013, s. 1042.

¹³⁸ Kuru, B., Arslan, R., Yılmaz, E.; 2011, s. 796; Karsl,, A.; 2012, s. 901.

¹³⁹ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 149.

¹⁴⁰ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 173.

Dava açıldıktan sonra taraflar, birlikte arabulucuya başvurmayaya karar verirlerse, yargılama mahkemece üç ay süre ile ertelenir ve taraflar, birlikte tekrar başvurmayaya, halinde süre üç aya kadar uzatılabilir.¹⁴¹ Bu erteleme yargılamanın ertelenerek davanın arabulucuya gönderilmesi ile mümkün olmaktadır.¹⁴² Yargılamanın ertelenebilmesi için hakimin dosyanın arabulucuya gönderileceğine ilişkin ara karar vermesi gerekmektedir. Mahkeme ara kararında arabulucunun isim, unvan ve adresini belirtmelidir.¹⁴³

HUKUKUN 17 maddesine göre arabuluculuk süreci;

- Tarafların anlaşmaya varması,
- Taraflara dan, idikten sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz olduğunu arabulucu tarafından tespit edilmesi,
- Taraflardan birinin karar, tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildiğini bildirmesi,
- Tarafların anlaşarak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi,
- Uyuşmazlığın arabuluculuğa elverişli olmadığı, ya da 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı, Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince uzlaşma kapsamına girmeyen bir suçla ilgili olduğunu tespit edilmesi hallerinde sona erer.

Arabulucu, arabuluculuk sürecinin nasıl sonuçlandırılacağına dair bir tutanak düzenleyecektir. Bu tutanak, sürecin sona erdiğini belgelemeye yarar. Arabulucu, bu tutanağın bir örneğini de Adalet Bakanlığı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğüne göndermek zorundadır.¹⁴⁴

Arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın kapsamı, taraflarca belirlenir; anlaşma belgesi düzenlenmesi hâlinde bu belge taraflar ve arabulucu tarafından imzalanır.¹⁴⁵ Tarafların uyuşmazlık konusunda kısmen veya tamamen anlaşmaya varması mümkündür. Saılan anlaşmanın yazılı bir metin haline dönüştürülmesi

¹⁴¹ Taşpolat Tuşsavul, M.; 2012, s. 175.

¹⁴² Özbek, M.; 2013, s. 1031.

¹⁴³ Kuru, B.; **Hukuk Uyuşmazlıklarından Arabuluculuk Kanunu Tasarısı Hakkında Görüş ve Önerileri**, Medeni Usul ve İncelemler Hukuku Dergisi, 2010/2, s. 241.

¹⁴⁴ Taşpolat Tuşsavul, M.; 2012, s. 182.

¹⁴⁵ Taşpolat Tuşsavul, M.; 2012, s. 183.

zorunlulu u bulunmamaktadır. Fakat daha sonraki süreçte uyu mazl, a ilkin bir sorunun önüne geçmek adına yazıl, bir metin haline getirilebilir.¹⁴⁶ İlgili anlama metninin icra edilebilirli inin sa lanmas, istenirse, taraflar anlamay, mahkemeye sunup, icra edilebilirli ine ilkin erh verilmesini talep edebilirler. Bu erhi içeren anlama 2004 Sayıl, cra ve flas Kanununa (K) göre ilam niteli inde belge sayıl,ır ve icra mahkemesinin onay, do rultusunda yapılan anlama ilaml, icra takibine konu olabilecektir.¹⁴⁷

Mahkemenin icra edilebilirlik erhi verme a masında yapacağı, inceleme sadece uyu mazl, n içeri inin arabuluculu a ve anlamanın cebri icraya elveri li olup olmad, nın kontrolü eklindedir.¹⁴⁸ Bu konudaki farklı görüşlere göre ise mahkeme bu incelemelerin d, nda arabuluculuk faaliyetinin arabulucular siciline kayıtlı, bir arabulucu tarafından gerçekleştirilip gerçekleştirilmedi i, anlamanın taraflar ve arabulucu tarafından imzalanıp imzalanmadı, gibi ekli temel bazı konularda da inceleme yapmalıdır.¹⁴⁹

2.2. Türk Marka Hukukunda Tahkim ve Arabuluculuk

Fikri mülkiyet hakları,, fikri emek ve zekanın bir ürünü olan gayri maddi mallar üzerinde mutlak hakk, ve hakimiyeti ifade eden haklar olarak tanımlayabiliriz.¹⁵⁰ Fikri mülkiyet hakları,, insan beyninin ürünü olma, somutla t, , e yadan farklı olma, süreyle sınırlı olma, ayn, anda her yerde bulunabilme ve maddi varlı, a sahip olmama gibi kendine özgü özellikleri bulunan haklardır.¹⁵¹

Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (World Intellectual Property Organisation - WIPO) anlamasının 2. maddesinde; fikri mülkiyet hakları,, edebi, sanatsal ve bilimsel

¹⁴⁶ Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 767.

¹⁴⁷ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 191.

¹⁴⁸ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 195.

¹⁴⁹ Benzer görüşler için bkz. Özmumcu, S.; 17.01.2014; Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 195.

¹⁵⁰ Benzer tanımlar için bkz. Çal, kan, Y.; **Uluslararası, Fikrî Mülkiyet Hukukunda Uyu mazlık Çözüm Mekanizmaları; WIPO Tahkimi ve Dünya Ticaret Örgütü**, İstanbul, 2008, s. 15; Erdem, B.; **Patent Hakkının Korunması ve Patent Hakkına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk**, 2. Baskı,, İstanbul, 2002, s. 9.

¹⁵¹ Karahan, S., Suluk, C., Saraç, T., Nal, T.; 2011, s 4-5; Erdem, B.; 2002, s. 11-18; Tekinalp, Ü.; 2005, s. 5-7.

çal, malar, icrac, sanatç,lar,n eserleri, fonogram ve radyo yay,nlar,, insan eme inin tüm alanlar,ndaki bulu lar, bilimsel bulu lar; endüstriyel tasar,mlar; ticari markalar, hizmet markalar,, ticari unvan ve isimler, haks,z rekabete kar , koruma ve s,naî, bilimsel, edebi ya da sanatsal alanlarda fikrî mülkiyete konu olan faaliyetlerden kaynaklanan di er tüm haklar, kapsad, , belirtilmi tir.¹⁵²

Fikri mülkiyet haklar,; ilim, edebiyat, müzik, güzel sanatlar, sinema eserleri gibi fikir ve sanat eserleri ile patent, marka, tasar,m, co rafi i aret gibi s,naî mülkiyet haklar,n, kapsayan bir üst kavramd,r. Yani, fikri mülkiyet haklar,n, fikir ve sanat eserleri ile s,nai mülkiyet haklar, olarak iki ana kategoriye ay,rnam,z mümkündür.¹⁵³

Son y,llarda teknolojik geli melerin de etkisi ile fikri mülkiyet haklar,n,n önemi h,zla artmaktadır. Buna paralel olarak, teknolojinin takip edilemeyecek h,zla artmas,ndan ve yukar,da belirtilen özelliklerinden dolayı, fikri mülkiyet haklar,n,n korunmas, noktas,nda problemler ç,kabilmektedir. Bu noktada uluslararası, toplum, haklar,n korunmas,n, sa lamak için çe itli çal, malar yapmaktadır. Bu çal, malar,n en önemlilerinden birisi de fikri mülkiyet haklar, ile ilgili uyu mazl,klar,n etkin ekilde çözülebilmesi için alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,n,n olu turulmas,d,r. Fikri mülkiyet haklar, ile ilgili uyu mazl,klar,n alternatif uyu mazl,k çözüm yollar, ile çözümlenmesi için at,lan en önemli ad,mlardan bir tanesi de 3. Bölümde bahsedece imiz WIPO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi'nin kurulmas,d,r.¹⁵⁴

WIPO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi verilerine göre,¹⁵⁵ Merkez kurulu undan bugüne kadar büyük bir k,sm, fikri mülkiyet haklar, ile ilgili olmak üzere 3500'in üzerinde tahkim, arabuluculuk ve hakem bilirki ilik vakas, yönetmi tir. Ba vurular,n a ,rl,kl, k,sm,n, tahkim ve arabuluculuk vakalar, te kil etmekte olup, % 33'dük k,sm, önce arabuluculuk sonras,ndan ise tahkim yöntemi ile takip edilen arabuluculuk-tahkim (Med-Arb) yöntemini içermektedir. Ba vurular Türkiye'nin de içinde

¹⁵² www.wipo.int/treaties/en/convention/trtdocs_wo029.html (Eri im: 16.01.2014)

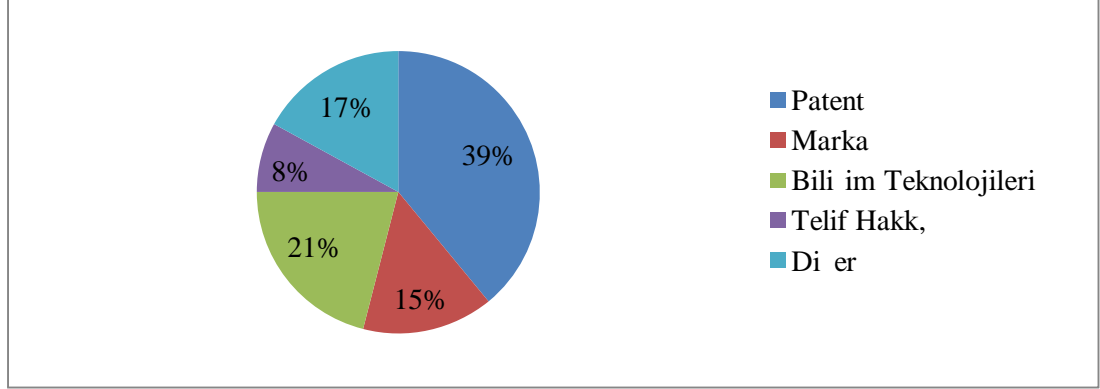
¹⁵³ Karahan, S., Suluk, C., Saraç, T., Nal, T.; 2011, s 1.

¹⁵⁴ Bkz. Bölüm 3.1.

¹⁵⁵ <http://www.wipo.int/amc/en/center/caseload.html> (Eri im: 16.01.2014)

bulundu u 250'n üzerinde ülkede yerle ik, gerçek ki iler, her türlü irket ve üniversitelerden gelmektedir.

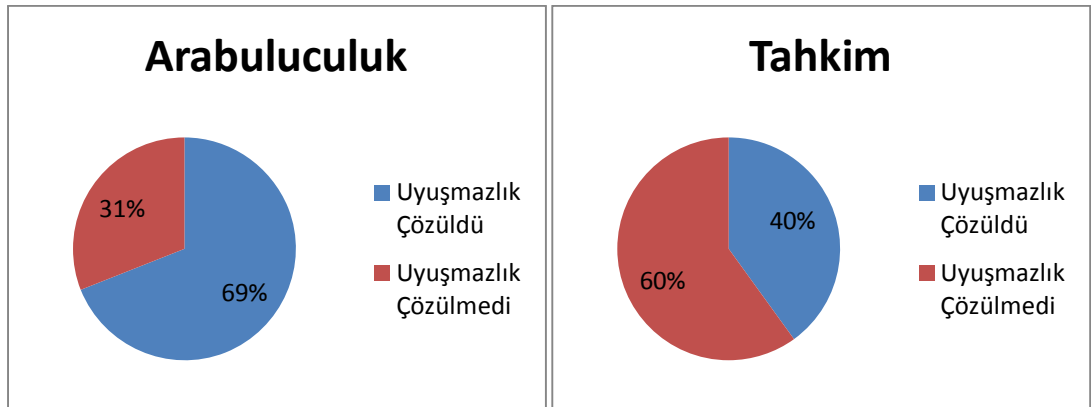
A a ,daki ekilde, belirtilen uyu mazl,klar,n hangi konulara ili kin oldu u bilgisi yer almaktadır:

ekil 1 : WIPO Uyu mazl,k Vakalar,n,n li kili Oldu u Konular¹⁵⁶

Yukar,daki ekle göre Merkezæ gelen uyu mazl,klar,n büyük bir k,sm,n,n patentle ilgili oldu u görülmektedir. Patent uyu mazl,klar,n,, bili im teknolojileri ve marka uyu mazl,klar, izlemektedir.

Uyu mazl,klar,n çözüm oranlar,na ise a a ,daki ekilde yer verilmi tir:

ekil 2 : WIPO Uyu mazl,klar,n,n Çözüme Ula ma Oranlar,¹⁵⁷

¹⁵⁶ <http://www.wipo.int/amc/en/center/caseload.html> (Eri im: 16.01.2014)

¹⁵⁷ <http://www.wipo.int/amc/en/center/caseload.html> (Eri im: 16.01.2014)

Yukarıdaki (ekil 2) örneğe göre WIPO nezdinde uygulanan alternatif uyu mazlık çözüm yolları, yüksek bir oranda çözümlenmektedir.¹⁵⁸ Bu yüksek oran, uzun süreli ticari ilişkiye sahip tarafların çıkarlarını, düşünerek ilişkilerini bozmak yerine devam ettirmeyi tercih etmesinden kaynaklanmaktadır, düşünülmektedir. Ayrıca, WIPO'nun sunduğu farklı çözüm yöntemlerini içeren Med-Arb yönteminin tarafların daha esnek davranmasını, sağlayarak çözüme ulaşmayı kolaylaştırması, da söylenebilir.¹⁵⁹

2003 yılında Amerikan Tahkim Kurumu tarafından yayımlanan bir araştırmaya göre, Fortune dergisinin yayınladığı, dünyanın en büyük 1.000 firmasının fikri mülkiyet uyu mazlıklarında alternatif uyu mazlık çözüm yollarının kullanılması oranı giderek artmaktadır. Aynı araştırmaya göre firmalar alternatif uyu mazlık çözüm yollarını, seçmelerindeki ilk 3 sebep olarak paradan ve zamandan tasarruf ile tatmin edici sonuç alınmasını göstermektedir.¹⁶⁰

İlgili veriler, 2008 yılında, fikri mülkiyet uyu mazlıklarının yüksek oranda çözümlenmesi, zaman ve paradan tasarruf sağlanması gibi nedenlerle geçtiğimiz yıllar itibarıyla fikri mülkiyet uyu mazlıklarında alternatif uyu mazlık çözüm yollarının artan ilginin artarak devam etmesini söylemek zor olmayacaktır.

Genel olarak tüm hukuk sistemlerinde tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri hakları veya haklarından doğan uyu mazlıklarda alternatif uyu mazlık çözüm yollarının kullanılabilmesi kabul edilmektedir.¹⁶¹ Türk Hukukunda da MTK'nın 1. maddesinin 4. fıkrasında, HMK'nın 137. maddesinin 1. fıkrasında ve 408. maddesinde ve son olarak HUKUK'un 1. maddesinin 2. fıkrasında da bu husus yer almaktadır. Bu bağlamda Türk Hukukunda fikri mülkiyet haklarının tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri hakları olarak kabul edildiği

---

¹⁵⁸ Castro De, I., Chalkias, P.; **Mediation and Arbitration of Intellectual Property and Technology Disputes**, Singapore Academy of Law Journal, 2012, s. 1068.

¹⁵⁹ Castro De, I., Chalkias, P.; 2012, s. 1068.

¹⁶⁰ Lack, J.; **The Growing Need for ADR in IP Disputes**, Intellectual Property Magazine, 2010, s. 22.

¹⁶¹ Çalkan, Y.; 2008, s. 33.

dü ünüldü ünde, do an uyu mazl,klar,n çözümünde de alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,n,n kullan,labilece inin kabulü gerekmektedir.¹⁶²

Fikri mülkiyet haklar, ile ilgili 5846 Say,l, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK), s,nai mülkiyet haklar, ile ilgili 551 Say,l, Patent Haklar,n,n Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararname (PatentKHK), 554 Say,l, Endüstriyel Tasar,mlar,n Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararname (Tasar,mKHK), 555 Say,l, Co rafi aretlerin Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararname (Co rafiKHK), 556 Say,l, MarkaKHK gibi ana mevzuat kaynaklar, incelendi inde, alternatif uyu mazl,k çözüm yollar, ile ilgili PatentKHK d, ,nda do rudan bir hükme rastlan,lmam, t,r.

PatentKHKø,n i çi bulu lar, ile ilgili bedel uyu mazl,klar,na ili kin 24. ve 25. maddelerinde tahkim müessesesine, zorunlu lisans ile ilgili uyu mazl,klara ili kin 104 ile 109. maddeleri aras,nda arabuluculuk müessesesine yer verilmi tir. Ayr,ca, 5000 Say,l, Türk Patent Enstitüsü Kurulu ve Görevleri Hakk,nda Kanunøun Görevleri ba l,kl, 3. maddesinin b bendinde PatentKHKø,n arabuluculuk hükümleri ile paralel olarak TPE, öZorunlu lisans i lemlerinde arabuluculuk faaliyetlerinde bulunur ve mahkemelerde bilirki ilik yaparö denilmektedir.

Ek olarak TBMM Genel Kuruluønda beklemekte olan Patent Haklar,n,n Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararname ile Baz, Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde De i iklik Yap,lm,na Dair 11.03.2013 tarihli Kanun Tasar,s, da incelenmi tir. Tasar,n,n 50. maddesi ile Co rafiKHKø,n tiraz ve nceleme ba l,kl, 11. maddesinin son f,kras,na øEnstitü, gerekli gördü ü hallerde taraflar, uzla maya davet eder. Uzla man,n usul ve esaslar, yönetmelikle belirlenir.ö hükmü eklenmi tir. İlgili hüküm ile TPE taraf,ndan co rafi i aretlerle ilgili uyu mazl,klar,n çözümü için alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,n,n kullan,labilmesinin önü aç,lm, t,r.

---

¹⁶² Çal, kan, Y.; 2008, s. 36.

Fikri mülkiyet hakları, en önemlilerinden bir tanesi de markadır. Marka, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri bir hak olduğundan çözümler, uyuşmazlıkların çözümünde alternatif uyuşmazlık çözüm yolları kullanılabilmektedir.¹⁶³

Kuruluş amaçları, fikri mülkiyet haklarından doğan uyuşmazlıkların hızlı şekilde uzmanlar tarafından mahkemelerce çözülmesi olan Fikri ve Sınai Haklar Mahkemeleri, 2001 yılında ihtisas mahkemeleri olarak kurulmuştur. Bu konuda özel ihtisas mahkemelerinin kurulması, fikri mülkiyet hakları, uzmanlar tarafından gerektirilen açık bir göstergesidir. Fikri mülkiyet haklarından patent veya telif hakları, uyuşmazlıklar, kadar teknik bilgi ve detay gerektirmese de marka uyuşmazlıkları, da karmaşık yapıyla itibarıyla kendine has uzmanlık gerektiren bir uyuşmazlık türü olarak kabul edilmektedir.¹⁶⁴

Marka haklarından doğan uyuşmazlıklar genel olarak sözleşme hukukuna ve sözleşme hukukuna ilişkin olmak üzere ikiye ayrılarak incelenmektedir.¹⁶⁵ Marka alanlarında taraflar arasında var olan sözleşme hukukuna ilişkin çok sayıda uyuşmazlık karşılaşılabilmektedir.¹⁶⁶ Marka hakları, içeren lisans, franchising, şirket birleşimi ve devralmalar, gibi birçok sözleşme bulunmaktadır.

Lisans sözleşmeleri, marka konusunda en çok uyuşmazlıkların ortaya çıktığı sözleşme türü olarak kabul edilmektedir.¹⁶⁷ Lisans sözleşmeleri, kullanım, süre ve lisansın doğan hakkı içerisine göre farklı türlerde hazırlanabilmektedir.¹⁶⁸ Marka haklarına ilişkin lisans sözleşmelerinin genel amacı, lisans alanına, lisans aldığı, herhangi bir engelleme olmadan kullanabilmesidir. Ancak lisans sözleşmelerinin farklı konularda ve türlerde yapılabiliyor olması, hak sahiplerinin haksız olarak yararlanmasını, için sözleşmenin dikkatlice hazırlanması gerekmektedir. Lisans sözleşmelerinin farklı türlerde yapılması, lisans konusu hakkının kapsamı, lisans

---

¹⁶³ Çal, Kan, Y.; 2008, s. 36.

¹⁶⁴ Chi, S.; **The Role of Mediation in Trademark Disputes**, American Journal of Mediation, Sayı: 2, 2008, s. 108.

¹⁶⁵ Çal, Kan, Y.; 2008, s. 16-17.

¹⁶⁶ Orak, Ç. C.; **Fikri Mülkiyet ve Tahkim**, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt:7, Sayı: 2007/1, s. 89.

¹⁶⁷ Orak, Ç. C.; 2007/1, s. 90.

¹⁶⁸ Erdem, B.; 2002, s. 140.

alan,n bedelini ödememesi, lisans sözleşmesinin sona erdirilmesi artları,, lisans sözleşmesinin ihlali gibi farklı konularda uyuşmazlıklar,n ortaya çıkması,na sebep olmaktadır.¹⁶⁹

Marka hakları,n devrine ilişkin sözleşmelerden de çok sayıda uyuşmazlık doğabilmektedir. Özellikle şirket devirlerinde, satış,n marka hakları,n kapsam, ve hak sahipliği ile sahip olunan lisans hakkına ilişkin verilen taahhütlerden dolayı, uyuşmazlıklar çıkabilmektedir.¹⁷⁰

Sözleşme dışında herhangi bir marka uyuşmazlığı,n ortaya çıkması, durumunda, taraflar,n hakları,n koruyabilmeleri için imzalayacakları, sözleşmeleri iyi kaleme almaları, önem arz etmektedir. Özellikle uyuşmazlık çıkması, muhtemel konulara ayrıntılı şekilde açıklama getirilmelidir.

Sözleşme dışında marka uyuşmazlıkları,n çözümü, sözleşmeler ve marka hakları, konusunda uzmanlık gerektiren teknik bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Her ne kadar marka uyuşmazlıkları, ihtisas mahkemeleri tarafından ele alınıyor olsa da, ağır yükü ve genellikle mahkemelerce bilirkişi görüşü istenmesi davaların uzamasına neden olmaktadır. Uzayan dava süreci markanın telafisi olmayan zararlara uğramasına neden olabilmektedir. Bu durumda uyuşmazlıkta uzman üçüncü kişiler aracılığıyla kısa zamanda çözümünü içeren tahkim ve arabuluculuk yolları önem kazanmaktadır.

Marka uyuşmazlıkları, aralarında sözleşme bulunan tarafların yanı sıra, aralarında herhangi bir sözleşme bulunmayan taraflar arasında da doğabilmektedir.¹⁷¹ Marka hakkı, gayri maddî bir hak olduğu için, uyuşmazlıklar genellikle marka hakkı,n sahipliği ve ihlaline ilişkin olmaktadır.

---

¹⁶⁹ Çal, kan, Y.; 2008, s. 17.

¹⁷⁰ Çal, kan, Y.; 2008, s. 17-18.

¹⁷¹ Çal, kan, Y.; 2008, s. 18.

Gayri maddi varlıklara ili kin hak sahipliğinin tespiti, maddî mallara oranla daha zor olmaktadır. Bu durum da marka hakkının sahipliği konusunda çok sayıda uyuşmazlığın ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Marka hakkının ihlal edildiğine ili kin iddia, sözleşme dışı uyuşmazlığın en önemli örneğidir. Marka hakkının ihlali ile ilgili uyuşmazlıkların büyük bir kısmının öngörülebilirliği kavramından çıktığı düşünüldüğünde, uyuşmazlığın çözümlenecek olan kişinin markanın malikane kaynağına, gösterme konusunda tüketicinin kafasındaki karışıklıktan, tespit etmesi gerekmektedir.¹⁷² Bu tespit yapılabilmesi için, eski markanın ayırt ediciliği, malin ortalama tüketicisinin bilgi düzeyi, markanın üzerinde kullanıldığı malların benzerliği, markaların benzerlik düzeyi, itiraz edilen marka sahibinin markayı seçmekteki niyeti gibi konuların araştırılması gerekmektedir.¹⁷³ Bu durum, uyuşmazlığın hızlı bir şekilde çözümü için marka mevzuatına hakim, tüketici algısında uzman, tüketici anketleri ve pazar verilerini yorumlama konusunda tecrübeli bir kişinin varlığına, gerekli kılınmaktadır. Bu gereklilik de uyuşmazlığın çözümü için konusunda bilgili ve tecrübeli uzmanların seçimine olanak tanıyan tahkim ve arabuluculuk yollarının tercih edilmesine yol açmaktadır.¹⁷⁴

Marka Hukukundan doğan uyuşmazlıklarda tahkim ve arabuluculuğun kullanılması, bakımından gizlilik ilkesi de önemli bir neden olarak karşımıza çıkmaktadır. Bilgi çağında, marka hakkına sahip kişiler veya topluluklar, dava yoluna gitmek ve aleni olarak haklarını aramak istemeyebilmektedir. Özellikle, borsaya kote olmuştuk şirketler bakımından isimlerinin bir davada anlaşılması, hisselerinin düşmesine sebep olabileceği gibi, şirketin geleceğini de tehlikeye sokabilmektedir. Bu noktada konusunda uzman kişilerin seçilebildiği tahkim ve arabuluculuk müesseselerine başvurarak, şirketler aralarındaki marka uyuşmazlığını kamuya arz etmeksizin çözümlenebilmektedirler.

---

¹⁷² Blackman, H. S., McNeill, M. R.; **Alternative Dispute Resolution in Commercial Intellectual Property Disputes**, The American University Law Review, Sayı: 47, 1998, s. 1725-1726.

¹⁷³ Blackman, H. S., McNeill, M. R.; 1998, s. 1726.

¹⁷⁴ Blackman, H. S., McNeill, M. R.; 1998, s. 1727-1728.

Marka Hukuku mevzuatında tahkim ve arabuluculuğa ilişkin hüküm bulunup bulunmadığı, konusunda ise mevzuatın temel kaynakları, olan MarkaKHK ve MarkaKHKYÖye bakıldığında, burada tek bir hüküm bulunduğu görülmüştür. Bu hüküm, MarkaKHK'nin Üçüncü Kişilerin Görüş ve Tirazları, başlıklı, üçüncü kısım üçüncü bölümünde yer almaktadır. Bu bölümde, Resmi Marka Bülteni'nde 3 aylık süre ile yayımlanan marka tescil başvurularına üçüncü kişiler tarafından görüş bildirilebileceği veya itiraz edilebileceği hükme bağlanmıştır. İlgili bölümün tiraz başlıklı, 35. maddesinde itirazın gerekçeleri ve hangi süre zarfında yapılabilceği belirtilmiştir.

Aynı bölümün tirazın incelenmesi başlıklı, 36. maddesinde itirazın TPE tarafından incelenme süreci anlatılmaktadır. 36. maddenin 2. fıkrasında, "Enstitü gerekli görürse taraflar, uzlaşmak için bir araya getirilebilir" denilmektedir. Bu hüküm ile TPE'nin marka başvurusu ile ilgili olarak ortaya çıkmış bulunan uyuşmazlığın çözümü için taraflar, bir araya getirebileceği hükme bağlanmıştır.

İlgili maddede TPE'nin taraflar, uzlaşmak için bir araya getirebileceği vurgulanmış olup, uzlaşmanın hangi yolla sağlanacağına ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Bu maddeden, TPE'nin uyuşmazlığın çözümü için taraflara her türlü alternatif uyuşmazlık çözüm yolunu özellikle tahkim ve arabuluculuk yollarını sunabileceği sonucu çıkmaktadır. Şu an itibarıyla TPE nezdinde herhangi bir uyuşmazlık çözüm yolu sunulmamakta olup, TPE'nin sunabileceği alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına 4. Bölümde değinilecektir.

3 ULUSLARARASI KURULU LAR NEZD NDE TAHK M VE ARABULUCULUK

Son y,llarda uluslararası, ticarete ya anan geli melere paralel olarak alternatif uyu mazl,k çözümler, özellikle tahkim ve arabuluculuk müesseseleri önem kazanmaya ba lam, t,r. Dünya genelinde tahkim ve arabuluculuk hizmeti veren çok say,da kurum bulunmakta olup, kurumsal yap,s, ve uzmanl, , itibariyle kabul gören birkaç kurum ön plana ç,kmaktadır. Bu kurumlardan ba l,calar,; Yat,r,m Uyu mazl,klar,n,n Çözümü için Uluslararası, Merkezi (International Center for Settlement of Investment Disputes - ICSID), Milletleraras, Ticaret Odas, (International Chamber of Commerce - ICC), Londra Uluslararası, Tahkim Mahkemesi (The London Court of International Arbitration - LCIA), Stockholm Ticaret Odas, Tahkim Enstitüsü (Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce - SCC), Amerikan Tahkim Kurumu (American Arbitration Association - AAA) ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'dür (World Intellectual Property Organisation - WIPO).

Yukar,da say,lan kurumlardan baz,lar, arabuluculuk hizmeti de vermektedir. Fakat özellikle s,naî mülkiyet alan,nda faaliyet gösteren ngiliz Fikri Mülkiyet Ofisi (Intellectual Property Office ó IPO), ç Pazar Uyumla t,rma Ofisi (Markalar ve Tasar,mlar) (Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) ó OHIM) gibi kurumlar,n arabuluculuk hizmeti veriyor olmas, ülkemizin s,naî mülkiyet haklar,n,n tesisi ve korumalar,n,n sa lanmas, konusunda görevlendirilen tek kurum olan Türk Patent Enstitüsü (TPE) için örnek te kil etmektedir.

Çal, mam,z,n bu bölümünde dünya genelinde fikri mülkiyetle ilgili hizmetler sunan WIPO'nun ve Avrupa Birli i adayl, , sürecinde mevzuat,m,z, ve uygulamalar,m,z, uyumla t,rma durumunda oldu umuz OHIM'ın alternatif uyu mazl,k çözümler, uygulamalar,na detayl, olarak yer verilecektir.

3.1. Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO)

Sanayi devrimi ile yaşanan teknolojik gelişmeler, özellikle üreticilerin ve satıcıların ticari açıdan gelir elde etmek amacıyla çok sayıda fikir üretmesine, sanayiye uygulanabilir yeni ürün ve usuller yaratmasına vesile olmuştur. Fakat, ortaya çıkan yeni ürün ve usullerin çalınması, korkusuyla sergilenememesi ve paylaşılmaması, bu yeniliklerden beklenen faydanın elde edilememesine sebep olmuştur. Bu sebeple devletler, vatandaşların haklarını diğer ülkelerde de aynı şekilde korunması için yeni arayışlara yöneldiler. Bu noktada WIPO'nun temelleri 1883 tarihli Sınai Mülkiyetin Korunmasına Dair Paris Sözleşmesi ve 1886 tarihli Edebi ve Artistik Eserlerin Korunmasına Dair Bern Sözleşmesi'nin imzalanmasıyla, 19. yüzyılda dayanmaktadır.¹⁷⁵

WIPO, 14 Temmuz 1967 tarihinde Stockholm'de imzalanarak 1970 yılında yürürlüğe giren, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü Kurulu Anlaşması ile resmen varlığını kazanmıştır. 1974 yılında WIPO, Birleşmiş Milletler'in uzman kuruluşlarından biri haline gelmiştir.¹⁷⁶

WIPO'nun merkezi Şвейçre'nin Cenevre kentinde bulunmaktadır, üye sayısı 186'dır.¹⁷⁷ Türkiye, WIPO'ya 12.05.1976 tarihinde üye olmuştur.¹⁷⁸

WIPO'nun iki temel amacı bulunmaktadır. Birinci amaç, uluslararası toplumu, fikri ve sınai haklar korumaya teşvik etmektir. İkinci amaç, ise, fikri ve sınai haklarla ilgili olan ve WIPO himayesindeki uluslararası sözleşmeler ile kurulan birlikler arasında idari işbirliğini sağlamaktır.¹⁷⁹ Amaçları doğrultusunda, WIPO, kuruluşundan önce yürürlüğe giren ve kendisi tarafından hazırlanan çok sayıda

¹⁷⁵ Yüksel Bozkurt; E.A.; **Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (Wipo) Tahkim Sistemi**, Ankara, 2010, s.3.

¹⁷⁶ <http://www.wipo.int/about-wipo/en/history.html> (Erişim: 21.12.2013)

¹⁷⁷ <http://www.wipo.int/members/en/> (Erişim: 18.12.2013)

¹⁷⁸ http://www.wipo.int/treaties/en/remarks.jsp?cnty_id=164C (Erişim: 21.12.2013)

¹⁷⁹ Gurry, F.; **The World Intellectual Property Organization (WIPO)**, The Chartered Institute of Arbitrators Newsletter, 1995, s. 215.

uluslararası, sözleşme devletlerin imzalarına sunmakta ve uygulanmalarını, sağlamaktadır.¹⁸⁰

WIPO, kuruluşunun ilk dönemlerinde alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ile ilgili bir kurum değildi.¹⁸¹ Zaman içerisinde WIPO tarafından, fikri mülkiyet uyuşmazlıklarının çözümünde uzmanlaşmış bir kuruma ihtiyaç olduğu tespit yapılmıştır.¹⁸² Bu ihtiyaca binaen WIPO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi (bundan sonra Merkez olarak anılacaktır) 1994 yılı Ekim ayından itibaren WIPO'nun idari işlerini yürüten Uluslararası Büro'nun idari bir birimi olarak Cenevre'de hizmet vermeye başlamıştır.¹⁸³

Merkez, uyuşmazlıkların çözümü için çeşitli kuralları hazırlamıştır. Bu kurallar fikri mülkiyet uyuşmazlıklarına, yarı ticari uyuşmazlıkların çözümü için de kullanılmaya uygun yapılar hazırlanmış olup, her türlü ticari uyuşmazlığın Merkez çatısı altında çözümü mümkündür.¹⁸⁴

3.1.1. WIPO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezinin Sunduğu Uyuşmazlık Çözüm Yolları,

Merkez, özel hukuk ilişkileri arasındaki fikri mülkiyet uyuşmazlıklarında tahkim, hâkimlik, tahkim ve arabuluculuk hizmeti vermek için kurulmuş olup,¹⁸⁵ zaman içinde ortaya çıkan ihtiyaçları karşılamak üzere hakem bilirkiçilik ve internet alan adlarıyla ilgili uyuşmazlık çözüm hizmeti de sunmaya başlamıştır. Merkez ayrıca, uyuşmazlığın ilk olarak arabuluculuk yoluyla çözülmeye çalışılması olumsuz sonuç alınması durumunda tahkime gidilmesi prosedürünü içeren arabuluculuk-tahkim (Med-Arb) hizmeti de sunmaktadır.

¹⁸⁰ <http://www.wipo.int/about-wipo/en/> (Erişim: 21.12.2013)

¹⁸¹ Gurry, F.; 1995, s. 219.

¹⁸² Yüksel Bozkurt; E.A.; 2010, s.5.

¹⁸³ Gurry, F.; **The Dispute Resolution Services of The World Intellectual Property Organization**, Journal of International Economic Law, 1999, s. 385.

¹⁸⁴ Yüksel Bozkurt; E.A.; 2010, s.8.

¹⁸⁵ Çalkan, Y.; 2008, s. 44.

Yukarıda anlatıldığı gibi¹⁸⁶ Merkez, çok sayıda marka uyuşmazlığının çözümünde yer alması, sunmuş olduğu çözüm odaklı kuralları ile marka uyuşmazlıklarında daha aktif rol alacağı düşünülmektedir.

Fikri mülkiyet uyuşmazlıklarında çözüm kurumu olarak WIPO'nun tercih edilme gerekçelerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz;¹⁸⁷

- WIPO'nun çok uzun yıllardır faaliyetlerine devam eden bir uluslararası kurulu olması,
- Farklı milletlerden oluşan bir sekreteryaya, barındırmasından dolayı tarafsızlığı, korunabilmesi,
- Fikri mülkiyet alanında uzman bir kurum olması,
- 70 ülkeden 1.500'e yakın barındırma ve konusunda uzman arabulucu, hakem ve bilirkişiler listesine sahip olması,
- Uygulanan kuralları günün şartlarına uygun, hızlı ve ekonomik çözüm odaklı olmasıdır.¹⁸⁸

Bu bölümde WIPO'nun sunmuş olduğu alternatif çözüm yollarından arabuluculuk, tahkim ve hızlandırılmış tahkim üzerinde durulacaktır.

3.1.1.1. WIPO Arabuluculuk

Uyuşmazlık arabuluculuk yolu ile çözümü için WIPO tarafından arabuluculuk kuralları hazırlanmıştır. WIPO Arabuluculuk Kuralları (WIPO Mediation Rules)¹⁸⁹ 27 maddeden oluşmaktadır. Kurallar, tanımlar (md. 1), arabuluculuk kurallarının kapsamı (md. 2), arabuluculuk sürecinin başlaması (md. 3-5), arabulucunun seçimi (md. 6-7), tarafların temsili ve görüşmelere katılımı (md. 8), arabuluculuk sürecinin yürütülmesi (md. 9-12), arabulucunun süreçteki rolü (md. 13), sürecin gizliliği (md. 14-17), arabuluculuk sürecini sona erdiren haller (md. 18-20), Merkezin yönetim ücreti (md. 21), arabulucunun ücreti ve masrafları (md. 22-24), arabulucu ile

¹⁸⁶ Bkz. Bölüm 2.2.

¹⁸⁷ Yüksel Bozkurt; E.A.; 2010, s.13.

¹⁸⁸ Gurry, F.; 1999, s. 389.

¹⁸⁹ <http://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules/index.html> (Erişim: 28.12.2013)

taraf, n sorumsuzlu una ili kin hükümler (md. 25-26) ve arabuluculuk sürecinin dava zamana ,m,na etkisi (md. 27) bölümlerinden olu maktadır.

WIPO arabuluculuk çözüm usulünde, taraflar aras,nda uyu mazl,k ç,kmas, halinde arabuluculuk yolunun tercih edilece ine ili kin bir arabuluculuk anla mas, bulunmas, gerekmektedir. Arabuluculuk anla mas, bulunan bir uyu mazl,ka, taraflardan birinin Merkezø öArabuluculuk Talebiö göndermesi ile arabuluculuk süreci ba lam, olur. Ayn, taraf,n ilgili talebin bir kopyas,n, uyu mazl, ,n di er taraf,na da göndermesi gerekmektedir.

Taraflarca aksi kararlar t,r,lmam, sa, tarafs,z ve ba ,ms,z bir arabulucu, uyu mazl, ,n taraflar,na da dan, ,l,arak Merkez taraf,ndan seçilir. Arabulucu yard,m,yla taraflar aras,ndaki sorun tan,m,lan,r; taraflar,n ihtiyaçlar, de erlendirilerek kazan-kazan yöntemi ile aralar,ndaki uyu mazl, a ortak bir çözüm bulunmaya çal, ,l,r.

Arabuluculuk süreci, taraflar,n bir sulh sözleşmesi imzalamas,, taraflardan birinin tek tarafl, olarak süreci sona erdirdi i yönünde yaz,l, beyanda bulunmas, veya arabulucunun sürecin devam ettirilmesinde fayda görmemesi halinde sona erdirilebilir.

3.1.1.2. WIPO Tahkim

Tahkim, belli bir kurum taraf,ndan belirlenmi kurallar çerçevesinde yürütülmesine göre kurumsal veya ad-hoc tahkim ekinde s,n,fland,r,l,r.¹⁹⁰

Ad-hoc tahkim, sadece belirli bir uyu mazl, ,n çözümü için te kil edilen bir tahkim mekanizmas, arac,l, ,yla yap,lan tahkimdir.¹⁹¹ Taraflar anla arak, herhangi bir tahkim kurumuna ba l, olmaks,z,n sadece aralar,ndaki somut olay,n çözümü için geçici olarak hakem kurulu olu tururlar.¹⁹²

---

¹⁹⁰ Ak,nc,, Z.; 2007, s. 30.

¹⁹¹ Erdoğan, F.; **Uluslararası, Hukuk ve Tahkim**, Ankara, 2004, s. 71.

¹⁹² anl,, C.; 1986, s.69.

Kurumsal tahkimde ise, belirli tahkim kuralları, bulunan, sunulması, taahhüt edilen hizmetin şartları, kurallarla açıkça tanımlanarak sürekli ve istikrarlı bir yapıya sahip olan, idari bakımdan gözetim ve denetim ile ilgili yürüten bir kurum nezdinde tahkim süreci yürütülmektedir.¹⁹³

WIPO tahkimi, belirlenmiş standart kuralları, olması, ve Merkez'in uyuşmazlıklar, idare etmek, uyuşmazlık taraflarına hakemlerin seçiminde yardımcı olmak, masrafları, belirlemek, prosedürler konusunda iletişim sağlamak, dolayısıyla etkin ve verimli şekilde uyuşmazlık çözüm mekanizmasını, yönetmek gibi görevleri bulunmasından dolayı, kurumsal tahkim olarak kabul edilmektedir.¹⁹⁴

WIPO Tahkim Kuralları, (WIPO Arbitration Rules),¹⁹⁵ son yıllarda uluslararası tahkimde ortaya çıkan ve tahkim sürecinin ilerleyişini hızlandıran veya sona erdiren durumlar, da dikkate alınarak düzenlendiği için modern ve kapsamlı kuralları olarak kabul görmektedir.¹⁹⁶

WIPO Tahkim Kuralları, 78 maddeden ve 8 bölümden oluşmaktadır. Kuralları, Genel Hükümler (md. 1-5) başlıklı ilk bölümü, terimler, kapsam, tebligatlar, süreler ve Merkez'e sunulması, gereken belgeler hakkında açıklamalar, içermektedir.

Kuralları, ikinci bölümü Tahkim Başlaması (md. 6-13) başlıklı, tahkim davasının açılması, davanın açılması, tarih, davaya cevap ve tarafların temsilci konularını düzenlemektedir.

Hakem Kurulunun Oluşturulması ve Kurulması (md. 14-36) başlıklı üçüncü bölüm; hakem seçimi, hakemlerin milliyeti, hakemlerin tarafı, ve hakemlerin görevi, hakem değişikliği gibi konular, içermektedir.

---

¹⁹³ Erdoğan, F.; 2004, s. 148.

¹⁹⁴ Çal, kan, Y.; 2008, s. 44-45.

¹⁹⁵ <http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/rules/index.html> (Erişim: 28.12.2013)

¹⁹⁶ Çal, kan, Y.; 2008, s. 45.

Dördüncü bölüm öTahkimin daresiö (md. 37-58) ba l, ,na sahip olup, tahkim yeri, kullan,lan dil, dava ve cevap dilekçeleri, geçici hukuki koruma tedbirleri ve masraflar, duru malar, yarg,laman,n sonland,r,lmas, ve feragat ile ilgili hükümleri içermektedir.

Kurallar,n be inci bölümü öNihai Karar ve Di er Kararlarö (md. 59-66) ba l, ,na sahip olup, uyu mazl, ,n esas,na, tahkim anla mas,na ve tahkime uygulanacak hukuk, hakem kararlar,n,n ekli ve tebli i, tahkimin sonland,r,lmas,, hakem karar,n,n düzeltilmesi ve ek karar konular,n, düzenlemektedir.

Kurullar,n son üç bölümü öÜcretler ve Masraflarö (md. 67-72), öGizlilikö (md. 73-76) ve öMuhtelif Hükümlerö (md. 77-78) ba l,klar,n, içermekte olup, hakemlerin ücretleri, yap,lan masraflar, tahkim sürecinin ve kararlar,n,n gizlili i, hakemlerin ve Merkezön sorumlulu unun olmad, , gibi hükümleri düzenlemektedir.

3.1.1.3. WIPO H,zland,r,lm, Tahkim

WIPO H,zland,r,lm, Tahkim, taraflar,n uyu mazl,klar, daha k,sa sürede ve daha az masrafla çözebilmeleri için WIPO Tahkim sürecinde baz, de i iklerinin yap,ld, , uyu mazl,k çözüm yoludur. WIPO H,zland,r,lm, Tahkim Kurallar, (WIPO Expedited Arbitration Rules),¹⁹⁷ 71 maddeden olu makta olup, genel olarak WIPO Tahkim Kurallar, ile paralellik arz etmektedir. Süreci h,zland,r,lmak ad,na tahkim sürecinde tek hakem mecburiyeti ve usul i lemlerinin daha k,sa sürelerde tamamlanmas, gibi de i iklikler yap,lm, t,r.

WIPO Tahkimi ile H,zland,r, m, Tahkim aras,ndaki farklar a a ,daki tabloda yer almaktad,r.

---

¹⁹⁷ <http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/expedited-rules/index.html> (Eri im: 28.12.2013)

Tablo 1 : WIPO Tahkimi ile WIPO Hızlandırılmış Tahkimi Arasındaki Farklar¹⁹⁸

USULEL K N KONULAR	WIPO TAHKİM	WIPO HIZLANDIRILMI TAHKİM
Tahkim Talebi	Talep, dava dilekçesini içerebilir	Talep, dava dilekçesini içermek zorundadır.
Tahkim Talebine Cevap	Tahkim talebinin alındığı tarihten itibaren 30 gün içinde	Tahkim talebinin alındığı tarihten itibaren 20 gün içinde Cevap dilekçesini de içermek zorundadır
Hakem Kurulu	Tek veya üç hakem	Tek hakem
Dava Dilekçesi	Hakem Kurulunun oluşturulduktan sonra bildirimini takip eden 30 gün içinde	Tahkim talebi ile birlikte verilir.
Cevap Dilekçesi (Karar Talebi gerecek şekilde)	Dava dilekçesinden veya Hakem Kurulunun oluşturulduktan sonra bildiriminden itibaren 30 gün içinde (Hangisi sonra ise)	Tahkim talebine cevap verilirken verilmek zorundadır.
Karar Talebe Cevap (Mevcut ise)	Cevap dilekçesinin alınmasından itibaren 30 gün içinde	Cevap dilekçesinin alınmasından itibaren 20 gün içinde
Duru malar	Hakem Kurulu tarafından yer, saat ve tarih belirlenir.	Tahkim talebine verilen cevap, alınmasından itibaren 30 gün içinde
Yargılamanın Tamamlanması,	Cevap dilekçesinden veya Hakem Kurulunun oluşturulmasından itibaren 9 ay içinde (Hangisi sonra ise)	Cevap dilekçesinden veya Hakem Kurulunun oluşturulmasından itibaren 3 ay içinde (Hangisi sonra ise)
Nihai Karar	Yargılamanın tamamlanmasından itibaren 3 ay içinde	Yargılamanın tamamlanmasından itibaren 1 ay içinde
Masraflar	Taraflara ve Hakem Kuruluna, idari ve Merkez tarafından belirlenir.	Masraflar, uyuşmazlık konusunun miktarı, 10 milyon USD'ye kadar ise sabittir.

¹⁹⁸ <http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/expedited-rules/compared.html> (Erişim: 01.01.2014); Ayrıca çeviri için bkz. Çalınan, Y.; 2008, s. 94.

3.2.  Pazar Uyumla tırma Ofisi (Markalar ve Tasar,mlar) (OHIM)

S,nai mülkiyet hukukunun temel ilkelerinden birisi olan ülkesellik ilkesi, s,nai mülkiyetin sahibine sa lad, , haklar ile bulunduklar, ülke aras,ndaki s,k, ili ki yi ifade etmek için kullan,lmaktad,r. Bu ilke uyar,nca, s,nai mülkiyetle ilgili hukuki düzenlemeler ülkeseldir ve sadece o ülkenin topraklar,yla s,n,rl,d,r.¹⁹⁹ Dolay,s,yla, söz konusu düzenlemeler s,nai mülkiyet örne in marka sahibine sadece o ülkenin s,n,rlar, içerisinde geçerli bir hak sa layacaktır.²⁰⁰ Bunun sonucunda, marka hakk, sadece belli ki iler taraf,ndan ileri sürülebilecek tek elci bir hak haline dönü mü tür. Zira, marka hakk,, sadece koruma talep edilen devletin vatanda lar, ile hukuk sisteminin izin verdi i di er ki iler taraf,ndan kazan,labilecektir.²⁰¹

Mallar,n ve hizmetlerin serbest dola ,m, Avrupa Birli i'nin (AB) temel serbestilerinden bir tanesidir. Marka hakk,n,n sahip oldu u ülkesellik ilkesi ve sahibine sa lad, , tekel hakk,, mallar,n ve hizmetlerin serbest dola ,m,n, sa layarak birli i olu turan ülkelerin pazarlar,n, tek bir pazara dönü türme amac,n,n önünde ciddi bir engel olarak durmaktayd,.²⁰² Bu nedenle üye devletlerin marka hukukuna ili kin mevzuatlar,n,n uyumla t,r,lmas, ihtiyac, do mu tur. Bu do rultuda, AB hukukunda ilk olarak 89/104 say,l, ve 21.12.1988 tarihli öÜye Devletlerin Markalara li kin Hukuklar,n,n Uyumla t,r,lmas,na li kin Birinci Konsey Yönergesiö kabul edilmi tir. Yap,lan de i ikliklerle son olarak 2008/95 say,l, ve 22.10.2008 tarihli öÜye Devletlerin Markalara li kin Hukuklar,n,n Uyumla t,r,lmas,na li kin Yönergeö olarak kullan,lmaktad,r.

AB'nin kendi marka sistemini olu turmas,na yönelik çal, malar, ise, tek bir tescil ile tüm üye devletlerde korumadan faydalan,labilecek bir marka sistemi olu turmaya yöneliktir. Yürütölen çal, malar sonunda 40/94 say,l, ve 20.12.1993 tarihli öTopluluk Markas, (Community Trade Mark ó CTM) Hakk,nda Konsey Tüzü üö

¹⁹⁹ Mengenli Ak,n, Ö.; **Topluluk Markas,,** Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2010, s. 9.

²⁰⁰ Tekinalp, Ü.; 2005, s. 35.

²⁰¹ Mengenli Ak,n, Ö.; 2010, s. 10.

²⁰² K,l,ç, H. A.; **Türkiyede ve Avrupa Toplulu u'nda Fikri Mülkiyet Haklar,,** Genç Hukukçular Hukuk Okumalar, Birikimler 2, stanbul, 2006, s. 340.

(bundan sonra CTM Tüzük olarak anılacaktır) kabul edilmiştir. Yapılan değişikliklerle son olarak 207/2009 sayılı, ve 26.02.2009 tarihli "Topluluk Markası Hakkında Konsey Tüzüğü" olarak kullanılmaktadır.

CTM sisteminin yürütülebilmesi için ofis kurulması, gerekliliği CTM Tüzüğünde yer almış ve 1994 yılında İspanya'nın Alicante kentinde OHIM kurulmuştur. Yapılan süreçleri 2 yıl içinde tamamlayan OHIM, 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren marka başvurularına başlamıştır.²⁰³

3.2.1. OHIM'in Sunduğu Uyuşmazlık Çözüm Yolları,

Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, ilk olarak Anglo-Sakson hukuk sistemini benimseyen ve uygulayan ülkelerde uygulanmaya başlanmıştır. Bu yöntemlerin gelişimi ABD'de 1960'lı yıllara dayanmaktadır.²⁰⁴ Kıta Avrupası'nda ise 1990'lı yıllarda gelişmeye ve uygulanmaya başlanmıştır.²⁰⁵

AB'nin temel amaç ve hedefleri içerisinde yer alan, üye devletler arasındaki hukuki uyumlaştırma, adli konularda işbirliği, serbest dolaşım ve ticaretin geliştirilmesi gibi konulara ve bunlara ilişkin öteden beri kabul edilen prensiplere bakıldığında, alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ile amaçlanan hususların Birliğin temel amaç ve hedefleri ile de doğrudan ilgili ve uyumlu olduğu açıktır. Birliğin kapsadığı geniş coğrafi alan ve birbirinden farklı yargı sistemine sahip üye devletlerin varlığı, doğal olarak, mahkeme dışı uyuşmazlık çözüm yollarına olan ihtiyaç doğurmuştur.²⁰⁶

AB'de alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına ilişkin ilk adımlar 1999 yılında Avrupa Konseyi (bundan sonra Konsey olarak anılacaktır) tarafından Tampere'deki toplantıda atılmıştır. Konsey, Avrupa'da adalet erişiminin iyileştirilmesi amacıyla,

²⁰³ Kılıç, H. A.; 2006, s. 342.

²⁰⁴ Bulur, A.; 2007, s. 31.

²⁰⁵ Tanrıver, S.; 2006b, s. 151.

²⁰⁶ Aksu, Ö.; **Ticari Uyuşmazlıkların Arabuluculuk Yolu ile Çözümü**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2009, s. 172.

üye devletlerce yargı d, , alternatif usullerin oluşturulması, çağrısında bulunmuştur.²⁰⁷

Konsey, 2000 yılında, medeni hukuk ve ticaret hukuku uyuşmazlıklarının çözümünde alternatif yöntemler konusunda kararlar almıştır.²⁰⁸ Adalete erişimin kolaylaştırılması, ve iyileştirilmesi için yargı d, , uyuşmazlık çözüm yollarının geliştirilmesi ve uygulanması gerektiğini ve bunun için, bu alandaki temel ilkelerin belirlenmesi gerektiğini Konsey tarafından kabul edilmiştir.²⁰⁹ Konsey, AB'deki durumu dikkate alarak, alınabilecek tedbirleri belirlemek üzere geniş çaplı bir istişare süreci başlatmış ve Avrupa Komisyonu'nu (bundan sonra Komisyon olarak anılacaktır) bir Yeşil Kitap (Green Paper) hazırlamaya davet etmiştir.²¹⁰

Komisyon, Konsey'in çağrısına uyarak 19 Nisan 2002'de "Medeni Hukuk ve Ticaret Hukukunda Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Hakkında Yeşil Kitap"²¹¹ hazırlamıştır. Yeşil Kitap'ta alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, tahkim d, , taraf, z bir üçüncü kişi tarafından yönetilen yargı d, , uyuşmazlık çözüm usulleri olarak tanımlanmıştır. Bu tanımda tahkim usulündeki hakem kararının bir yargı kararının yerini tuttuğu düşünülerek tahkim, bir alternatif uyuşmazlık çözümü olarak görülmemiştir. Tahkim müessesesi, AB'de üye ülkelerdeki çeşitli yasalarla, 1958 tarihli New York Sözleşmesi gibi uluslararası belgelerle ve tahkim hakkında yeknesak bir hukuk öngören 1966 tarihli Avrupa Sözleşmesi²¹² gibi Konsey'in bünyesindeki metinlerle düzenlenmiştir.²¹³

Yeşil Kitap çalışması, bundan sonra AB'de alternatif uyuşmazlık çözüm yollarından özellikle arabuluculuğa önem verilmeye başlanmıştır ve 18 Eylül 2002 tarihinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi (bundan sonra Komite olarak anılacaktır) tarafından "Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Hakkındaki Rec (2002) 10

²⁰⁷ Özbek, M.; **Avrupa Birliğinde Alternatif Uyuşmazlık Çözümü**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 68, 2007a, s. 273.

²⁰⁸ Özbek, M.; **Avrupa Konseyi Arabuluculuk Yönergesi Önerisi**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 56, Sayı:1, 2007b, s. 203.

²⁰⁹ Özbek, M.; 2007b, s. 204.

²¹⁰ Özbek, M.; 2007a, s. 266.

²¹¹ http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2002/com2002_0196en01.pdf(Erişim:03.01.2014)

²¹² <http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/056.htm> (Erişim: 04.01.2014)

²¹³ Özbek, M.; 2007a, s. 267.

Say, l, Tavsiye Karar, ö yay, nlanm, t, r.²¹⁴ Bu kararlar Komite, Avrupa Konseyi Genel Sekreterli ğinin, Avrupa Birli ği genelinde hukuk uyu mazl, klar, n, n çözümünde arabuluculu ğun yayg, nla mas, için AB kurumlar, n, te vik etmesini istemi tir.²¹⁵

Komisyona, arabuluculuk üzerine çal, malar, n, sürdürmeye devam etmi ve 2004 y, l, nda "Arabuluculara li kin Avrupa Etik Kurallar, n,²¹⁶ ö haz, rlam, t, r. Bu geli meleri takiben 2008/52 say, l, ve 21.05.2008 tarihli "Hukukî ve Ticarî Uyu mazl, klarda Arabuluculu ğun Belirli Yönlerine li kin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönergesi"²¹⁷ ö yürürlü ğe koyulmu tur. Yönerge ile en geç 21 May, s 2011 tarihine kadar üye ülkelerin yönergeyi iç hukuklar, na aktarmalar, öngörölmü tür. Yönerge, temel olarak s, n, r ötesi uyu mazl, klar, n arabuluculuk yolu ile çözümünde uygulanacak olup, s, n, r içi uyu mazl, klar, n çözümünde uygulanmas, na da hukuki bir engel bulunmamaktadır.

AB'de ya anan geli meleri dikkate alan OHIM, 24 Ekim 2011 tarihinden itibaren marka ve tasarl, m uyu mazl, klar, n, n çözümü için arabuluculuk hizmeti sunmaya ba lam, t, r.²¹⁸ Tezimizin konusu marka hukuku oldu ğu için bu bölümde OHIM'ın markalar için sunmu oldu ğu arabuluculuk hizmeti üzerinde durulacaktır.

OHIM'ın arabuluculuk uygulamas, n, n yasal dayanaklar, a a ,daki gibidir:²¹⁹

- 2008/52 say, l, "Arabuluculuk Yönergesi",
- CTM Tüzü ünün itiraz a mas, nda "Ofis gerekli görürse taraflar, uzla mak için davet edebilir" hükmünü içeren 42(4) maddesi,
- CTM Tüzü ünün iptal a mas, nda "Ofis gerekli görürse taraflar, uzla mak için davet edebilir" hükmünü içeren 57(4) maddesi,

²¹⁴ Aksu, Ö.; 2009, s. 175.

²¹⁵ Özbek, M.; **Hukukî ve Ticarî Uyu mazl, klarda Arabuluculu ğun Belirli Yönlerine li kin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönerge Teklifi Hakk, nda Siyasî Anla ma**, Türkiye Barolar Birli ği Dergisi, Say,: 77, 2008, s. 384-385.

²¹⁶ http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf (Eri im: 04.01.2014)

²¹⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:En:PDF> (Eri im : 04.01.2014)

²¹⁸ Stürman, S.; **Mediation and Community Trade Marks : New Gimmick or Real Benefit?**, Journal of Intellectual Property Law & Practice, 8/9, 2013, s. 708.

²¹⁹ Stürman, S.; 2013, s. 709.

- OHIM Temyiz Kurulu'nun usul kuralları, belirleyen 216/96 sayılı, 05.02.1996 tarihli Komisyon Tüzüğü'nün ÖTemyiz Kurulu Başkanlığı (The Presidium of the Boards of Appeal) kuralları koymaya ve Kurulları i lerini organize etmeye yetkisi vardır, ö hükümünü içeren 1(6) maddesi,
- OHIM Temyiz Kurulu Başkanlığı, tarafından verilen 2011-1 sayılı, 14.04.2011 tarihli ÖArbuluculuk Hakkında Karar²²⁰ (Decision on Mediation) ö,
- OHIM Başkanlığı tarafından verilen EX-11-04 sayılı, 01.08.2011 tarihli ÖArbuluculuk ile ilgili Yönetim Ücretleri Hakkında Karar²²¹ ö.

OHIM Arbuluculuk Kuralları,²²² (bundan sonra Kurallar olarak anılacaktır) Temyiz Kurulu Başkanlığı, tarafından ilk olarak 16 Haziran 2011 tarihinde hazırlanmış olup, 2013 yılı, Haziran ayında revize edilerek son halini almıştır.

Kurulları ilk kısmında arbuluculuğun temel karakteristik özellikleri olarak arbulucunun tarafı, zı, sürecin hak değil menfaat odaklı olması, tarafların gönüllü katılımı, sürecin esnekliği ve gizliliği, tarafların özerkliği ve sürece katılımı, sayılmaktadır.

Kurulları tanrımları kısmında arbuluculuk, uyuşmazlığın tarafı olan iki veya daha fazla kişilerin, bir arbulucunun yardımıyla, uyuşmazlığın çözümü konusunda anlaşmaya varmaları için gönüllü şekilde bizzat çaba gösterdikleri, planlanmış bir süreç olarak tanımlanmıştır.

Teorikte arbuluculuk uygulamasının uyuşmazlıkta birden çok tarafın bulunabileceği itiraz (opposition), iptal (cancellation) ve temyiz (appeal) aşamalarında yapılabileceği düşünülmekte olup, uygulamada sadece temyiz aşamasında hayata geçmektedir. Uyuşmazlıkta tek tarafın bulunduğu OHIM tarafından tanımlanmıştır.

²²⁰ https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/mediation/2011-1_presidium_decision_on_mediation_en.pdf (Erişim: 23.01.2014)

²²¹ https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/mediation/ex11-4_en.pdf (Erişim: 23.01.2014)

²²² https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/contentPdfs/law_and_practice/mediation/rules_on_mediation_en.pdf (Erişim: 06.01.2014)

yan,lt,c,l,k gibi mutlak red nedenleri kapsam,nda verilen kararlarda ise arabuluculuk için ba vuru mümkün de ildir.

OHIMın itiraz veya iptal birimlerinin marka ile ilgili vermi oldu u kararlar hakk,nda Temyiz Kuruluına, usulüne uygun ekilde karara itiraz ba vurusu yap,ld,ktan sonraki süreçte arabuluculuk ba vurusunun yap,labilmesi mümkün olmaktadır. Usulüne uygun karara itiraz ba vurusu için, ba vuru ücreti ödemesinin ve gerekçe bildirimlerinin süresi içinde yap,lmaz, gerekmektedir.

Arabuluculuk sürecinin ba lat,labilmesi için taraflar,n Temyiz Kuruluına ortak bir yaz,l talepte bulunmas, gerekmektedir. Kurallara uygun olarak sunulan talep sonras,nda taraflarca, arabulucu listesinden arabulucu seçimi yap,l,r. Arabulucu, OHIM çal, an, olmak zorundadır. Arabulucu listesi, arabulucu olmak için gerekli e itimleri alm, ve konusunda uzman OHIM çal, anlar,ndan olu maktadır. Liste, Temyiz Kurulu Ba kanl, , taraf,ndan olu turulmakta ve revize edilmektedir.

OHIM çal, an,n,n uyu mazl,k konusu ile ilgili herhangi bir ki isel ç,kar, varsa, daha önce taraflardan birinin temsilcisi olarak çal, t,yza veya konu ile ilgilenen Temyiz Kurulu üyesi ise arabulucu olarak seçilmesi mümkün de ildir. Ayr,ca arabulucu olarak görev yapan ki inin, uyu mazl,kla ilgili daha sonraki süreçlerde görev almas, söz konusu olmamaktadır.

Arabuluculuk süreci ba lamadan önce taraflar gizlilik anla mas, imzalamak zorundadır. Taraflarca aksi kararla t,r,lmad,kça arabulucu ve taraflar, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendilerine sunulan veya di er bir ekilde elde ettikleri bilgi ve belgeler ile di er kay,tlar, gizli tutmakla yükümlüdürler. Arabuluculuk sürecinde elde edilen bilgi ve belgeler, sürecin sona ermesinin ard,ndan hiçbir kopyas, al,nmadan arabulucu taraf,ndan yok edilecektir.

OHIM, taraflara Alicante veya Brüksel ehirlisinde arabuluculuk hizmeti sunmaktadır. Arabuluculuk hizmeti Alicante ehrinde ücretsiz olarak, Brüksel ehrinde ise 750 EUR ücret kar ,l, ,nda verilmektedir.

Arabuluculuk sürecinin başlaması ile temyiz prosedürü, Temyiz Kurulu tarafından askıya alınacaktır. Sürecin başarısızlıkla sonuçlanması halinde temyiz süreci kaldırılarak, işlemden devam edecektir.

Arabuluculuk süreci, taraflarca anlaşmaya varılması, arabulucunun sürecin anlaşmaya ile sonuçlanmayacağına karar vermesi veya taraflardan birinin yazılı olarak süreçten çekildiğini belirtmesi durumunda sona erer. Arabulucu, sürecin sona erdiği tarihi ve sonucunu içeren bir yazı ile Temyiz Kurulu'na bilgi verir. Sürecin taraflarca imzalanan bir anlaşma belgesi (settlement agreement) ile sonuçlanması durumunda, Temyiz Kurulu temyiz prosedürünün kapandığına ilişkin karar alır. Arabuluculuk sürecinin olumsuzlukla sonuçlanması durumunda ise temyiz prosedürünün askıya alındığı tarihte devam eden zaman kısıtlamaları da süresiz olarak temyiz süreci kaldırılarak, işlemden devam eder.²²³

Arabulucu veya OHİM, bu kurallar altında yürütülen arabuluculuk sürecinin sonuçlarından sorumlu tutulamazlar. Ayrıca anlaşma belgesinin yasal, adil ve uygulanabilirliği için de sorumlu değildir.

---

²²³ Stürman, S.; 2013, s. 711.

4 TAHKİM VE ARABULUCULUĞUN TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜNDEKİ MARKA UYU MAZLIKLARI AÇISINDAN UYGULAMA ALANI

Ülkemizde marka ile ilgili ilk gelişmeler, Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde esnaf nizamları ile başlamış, daha sonra men konuları hakkında uzun yıllar yasal bir düzenleme yapılmamıştır. Sanayi devrimi ile birlikte seri üretim artmış ve üretilen malların birbirinden ayrıştırılmasının zorlaşması, nedeniyle markaya ve dolayısıyla marka hakkında yasal düzenlemelere ihtiyaç duyulmuştur. Bunun üzerine 1871 tarihli Fabrika Malumatayla Eyalet Ticariyeye Mahsus Alâmet-i Farikalara Dair Nizamname ülkemizin ilk Avrupa'dan ise 2. marka kanunu olarak kabul edilmiştir.²²⁴ Söz konusu Nizamname, ilerleyen yıllarda birçok defa değişikliğe uğramış ve 3 Mart 1965 tarihli 551 Sayılı Markalar Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. Sanayi mülkiyeti alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak 551 sayılı Markalar Kanunu, 24 Haziran 1995 tarih ve 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girmesiyle mülga olmuştur.

Alâmet-i Farika Nizamnamesi döneminde marka ile ilgili idare ve idareler, mahkemeler, idare heyetleri ve sanayi vekâleti tarafından yerine getirilmekteyken, 551 sayılı Markalar Kanunu döneminde ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yerine getirilmiştir.²²⁵ Uygulamada yaşanan aksaklıkların giderilmesi amacıyla 24 Haziran 1994 tarihinde 544 sayılı Türk Patent Enstitüsü Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bağlı, özel bütçeli ve tüzel kişiliğe haiz Türk Patent Enstitüsü kurulmuş ve Bakanlık sanayi mülkiyeti ile ilgili görev ve yetkileri Türk Patent Enstitüsüne devredilmiştir. Söz konusu Kararname, 6 Kasım 2003 tarihli 5000 Sayılı Türk Patent Enstitüsü Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun'un yürürlüğe girmesi ile mülga olmuştur.

²²⁴ Kala, A.; **İhtira Beratından Patente, Alâmet-i Farikadan Markaya Türk Sanayi Mülkiyet Hakları Tarihi**, Türk Patent Enstitüsü'nün Kültür Dünyamıza 136. Yılı Armağanı, Ankara, 2008, s. 89-90.

²²⁵ Kala, A.; 2008, s. 125-126.

5000 Sayılı Kanunun Kurulu ve Amaç Bâblığı, 1. maddesinde "Türkiye'nin teknolojik ilerlemesine katkıda bulunmak, ülke içinde serbest rekabet ortamını oluşturmak ve araştırma-geliştirme faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak üzere, çeşitli kanunlarla düzenlenmiş olan patent ve markalar ile diğer kanunlarla düzenlenen sınai mülkiyet haklarının tesisi, bu konudaki korumanın sağlanması, ve sınai mülkiyet haklarının yurt içi ve yurtdışında var olan bilgi ve dokümantasyonun kamunun istifadesine sunulabilmesi amacıyla Türk Patent Enstitüsü kurulmuştur" denilmektedir.

5000 Sayılı Kanunun Markalar Dairesi Bâblığı, 13. maddesinde Markalar Dairesi Bâblığının görevleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

- Markaların tescil başvurularına ilgili mevzuat hükümlerine göre kayıt, dosyalama, araştırma, inceleme, değerlendirme ve tescil işlemlerini yapar,
- Markaların ve marka tescil başvurularına ilgili mevzuat hükümlerine göre lisans, devir, sair devir işlemleriyle ilgili işlemlerini yapar,
- Markaların ilan, tasnif ve sicil işlemlerini yapar,
- İlgili mevzuat hükümlerine göre, belirli nitelikleri haiz üretim ve ibarelerin koruma altına alınması, markaların tanımlama düzeyleri ile ilgili esasların belirlenmesi ve uygulamaya konulması işlemlerini yapar,
- Co-ratif üretimlerle ilgili işlemleri yürütür,
- Bâblığa verilecek diğer işlemleri yapar.

Yukarıda bahsedildiği gibi²²⁶ Marka KHK'nin tirazın incelenmesi bâblığı, 36. maddesinin 2. fıkrasında "Enstitü gerekli görürse taraflar, uzlaşmak için bir araya getirilir" denilmektedir. Bu madde ile TPE'nin marka başvurusu ile ilgili olarak çekişmeli uyuşmazlığın çözümü için taraflar, bir araya getirebileceği hükme bağlanmıştır. Fakat uyuşmazlığın TPE tarafından hangi yolla çözülmesi gerektiği belirtilmediği için TPE'nin taraflara Marka Hukukunun emredici kurallarına aykırı olmamak üzere her türlü alternatif uyuşmazlık çözüm yolunu sunabileceği sonucu çıkmaktadır.

---

²²⁶ Bkz. Bölüm 2.2.

Zaten yap,s, itibariyle uyu mazl,klar,n,n çözümü alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,na uygun olan Marka Hukuku'nun ilgili maddesinden hareketle, tahkim ve arabuluculuk müesseselerinin TPE nezdinde de vücut bulabilece i dü ünülmektedir.

4.1. Tahkim Müessesesinin Türk Patent Enstitüsündeki Uygulama Alan,

Tahkim, taraflar aras,nda do mu ve ileride do abilecek muhtemel hukuki uyu mazl,klar,n, devlet yarg,s, d, ,nda, taraflarca seçilen tarafs,z hakem veya hakemler taraf,ndan nihai olarak karara ba lanmas,d,r.²²⁷ Teknolojin ve milletleraras, ticaretin h,zla geli mesi ile ortaya ç,kan marka uyu mazl,klar,n,n say,s,n,n artmas,, çözüme h,zl, ve adil bir ekilde ula ma ihtiyac,n, da beraberinde getirmi tir. Bu ihtiyaç da marka uyu mazl,klar,n,n çözümünde tahkim müessesesinden de yararlan,lm,as, dü ünmesini do urmu tur.²²⁸ Yukar,da belirtilen²²⁹ tahkim müessesesinin avantajlar,, marka uyu mazl,klar,n,n çözümü bak,m,ndan da söz konusudur.

MarkaKHK'n,n 36. maddesinin 2. f,kras,ndaki öEnstitü gerekli görürse taraflar, uzla mak için bir araya getirir.ö hükmüne dayanarak TPE'nin taraflara marka uyu mazl,klar,nda tahkim yolunu sunabilece i dü ünülmektedir.

Kurumsal tahkim, tahkimin taraflarca belirlenen bir tahkim kurumu taraf,ndan yönetildi i tahkim çe ididir. Kurumsal tahkimde taraflar,n tahkimin i leyi ine ili kin usul ve kurallar, belirlemesine gerek yoktur. TPE'nin de sahip oldu u kurumsal yap, itibariyle tahkime ili kin usul ve kurallar belirleyerek kurumsal tahkim hizmeti sunabilece i dü ünülmektedir.

Dünyada kurumsal tahkim hizmeti sunan çok say,da kurum bulunmaktad,r. Bunlardan ICSID, ICC, AAA gibi kurumlar ba ta olmak üzere baz,lar, 50 y,l, a k,n tecrübeleri ve uzmanla malar, dolay,s,yla milletleraras, tahkim otoritesi olarak kabul görmektedirler. WIPO tahkiminin geçmi i çok eskiye dayanmasa da özellikle fikri

²²⁷ Pekcan,tez, H.; **stanbul Tahkim Merkezi Kanun Tasla** ,, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, 2010, s. 636.

²²⁸ Yüksel Bozkurt; E.A.; 2010, s.1.

²²⁹ Bkz. Bölüm 1.2.3.

mülkiyet alan,nda Birle mi Milletlern uzman kurulu u olmas, dolay,s,yla tercih edilmektedir. Teknoloji ve ileti imin geli mesi ile bu kurumlar,n tahkim hizmetinden yararlanmak çok kolay hale gelmi tir. Bu ko ullarda TPEnin kurumsal tahkim hizmeti vererek ilgili kurumlarla rekabet etmesi çok kolay gözükmemektedir.

Ayr,ca, 5000 Say,l, Kanun ile Trkiyede patent ve markalar ile di er kanunlarla düzenlenen s,naî mülkiyet haklar,n,n tesisi ve korumalar,n,n sa lanmas, konusunda görevlendirilen tek kurum olan TPEnin, kurumsal tahkim gibi ayr, bir uzmanl,k gerektiren konuda hizmet sunmas,n,n kuruma a,r, bir i yükü getirece i d ünülmektedir.

Son olarak, OHIM, IPO, Japon Patent Ofisi (JPO) gibi önemli s,nai mülkiyet ofisleri a,s,ndan de erlendirdi imizde, ilgili kurumlar,n da tahkim hizmeti sunmad,klar, belirlenmi tir. lgili ofislerin tahkim hizmeti sunmamas,n,n TPE için örnek te kil edebilece i d ünülmektedir.

Bunlar,n yan,nda, TBMM Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonlar,nda bekleyen 25.03.2013 tarihli stanbul Tahkim Merkezi Kanun Tasar,s,²³⁰ ile Trkiyede WIPO, ICC gibi kurumsal tahkim hizmeti sunan bir kurumun kurulmas, planland, , d ünüldü nde, TPEnin kurumsal tahkim hizmeti sunma i ine soyunmamas, gerekti i ortaya ,kmaktad,r.

4.2. Arabuluculuk Müessesesinin Türk Patent Enstitüsündeki Uygulama Alan,

Arabuluculuk uyu mazl,k ya ayan taraflar,, konu mak ve müzakerelerde bulunmak amac,yla bir araya getiren, çözüm empoze etmeden kendi çözümlerini kendilerinin üretmelerini sa lamaya al, an ve ileti imi kolayla t,ran, ba ,ms,z ve tarafs,z üçüncü bir ki inin katk,s,yla yürütülen gönüllü bir usuldür.²³¹ Uyu mazl,klar,n ve yarg, yükünün h,zla artmas,, davalar,n uzun sürede sonuçlanmas,na neden olmaktadır. Bu da ba ta arabuluculuk olmak üzere alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,n,n önemini

²³⁰ Pekcan,tez, H.; 2010, s. 644-655.

²³¹ Tanr,ver, S.; 2006a, s. 829.

giderek arttırmaktadır. Arabuluculuk, ülkemizde de son dönemde önem kazanmaya başlamış ve 6325 Sayılı, HUAK ile yasal zemine kavuşmuştur.

Yukarıda anlatıldığı gibi²³² marka uyuşmazlıklarının çözümünde arabuluculuk müessesesi kullanılabilmektedir. Avrupa'nın marka tescil idareleri ile ilgilenen kurumu OHIM'in 2011 yılında marka uyuşmazlıklarında arabuluculuk hizmeti vermeye başladığını, de erlendirdiğimizde,²³³ ülkemizin marka tescil kurumu olan TPE'nin de arabuluculuk hizmeti verebileceği düşünülmektedir.

MarkaKHK'nın 36. maddesinin 2. fıkrasında "Enstitü gerekli görürse taraflar, uzlaşmak için bir araya getirir" denilmektedir. İlgili madde, MarkaKHK'nın mehzaz, CTM Tüzüğü'nün tirazlar, ncelenmesi başlıklı, 42. maddesinin 4. fıkrasında, "The Office may, if it thinks fit, invite the parties to make a friendly settlement" hükmünün çevirisi eklindedir. Yukarıda anlatıldığı gibi²³⁴ OHIM'in arabuluculuk uygulamasının yasal dayanaklarından bir tanesi de CTM Tüzüğü'nün ilgili maddesidir. Buradan hareketle TPE'nin de MarkaKHK'nın ilgili maddesine dayanarak arabuluculuk hizmeti sunabileceği de erlendirilmektedir.

TPE tarafından arabuluculuk hizmetinin yaygınlaştırılması için itiraz ve karara itiraz amaçlarında verilebileceği düşünülmektedir. Fakat OHIM uygulamasında de erlendirildiğinde, ilk olarak karara itiraz yani Yeniden inceleme ve De erlendirme Kurulu (YDK) amaçlarında verilmeye başlanıp, gelen talebe göre itiraz amaçlarında da verilmesi planlanabilir.

Marka Hukukunda da diğer hukuk türlerinde olduğu gibi, arabuluculuk yoluna başvurulabilmesi için öncelikle en az iki tarafın bulunduğu bir uyuşmazlık mevcut olması gerekmektedir. TPE'nin marka tescil ve sonrasında idarelerini yürütmekle görevlendirilmiş bir kamu kurumu olduğu düşünüldüğünde taraf olarak kabulü mümkün olmamaktadır. Bu bilgiler ışığında, MarkaKHK'nın 7. maddesinde sayılan mutlak red nedenleri kapsamında TPE tarafından gerçekleştirilen yapılıncı inceleme sonucunda

---

²³² Bkz. Bölüm 2.2.

²³³ Stürman, S.; 2013, s. 708.

²³⁴ Bkz. Bölüm 3.2.1.

verilen k,smi veya tam red kararlar, arabuluculuk yoluna konu olu turmamaktadır. Zira, marka tescil ba vurusu yapılan d, ,nda bir taraf bulunmad, , kabul edilmektedir.

Arabuluculuk sürecinin ba layabilmesi için öncelikle MarkaKHK'nın 49 uncu maddesindeki ö tiraz, karar,n bildiriminden sonraki iki ay içerisinde yaz,l, olarak Enstitüye yap,l,r. tiraz,n de erlendirilmesi için, itiraz ücretinin itiraz s,ras,nda ödenmesi gerekir. Karar,n bildiriminden sonraki iki ay içinde, itiraz konusunun gerekçeleri yaz,l, olarak verilir. Bu süre içinde gerekçelerin verilmemesi halinde itiraz yap,lmam, say,l,r.ö hükmüne uygun olarak yap,lm, bir karara itiraz,n bulunmas, gerekmektedir. tiraz, alan TPE, arabuluculuk hizmetini te vik etmek adına taraflara arabuluculuk hizmetinden faydalanabileceklerine ili kin bilgi verir. Karara itiraz edildikten sonra, taraflar uyu mazl, , arabulucu yard,m,yla çözüme konusunda anla t,klar,n, gösteren ba vuru dilekçesini TPE'ye sunarlar. Ba vuru dilekçesi, içerikleri birebir ayn, olmak kayd, ile taraflarca ayr, ayr, da verilebilir.

Ba vuru dilekçesinin a a ,daki bilgileri içermesi gerekir:

- Marka tescil ba vuru numaras,,
- Karara itiraz sürecinin ertelenme talebi,
- Taraflar,n ileti im bilgileri,
- Taraflar,n imzalar,,
- Tercihen, taraflarca seçilen arabulucunun ismi.

TPE, Adalet Bakanl, ,nca düzenlenen arabulucular siciline kay,tl, personellerinden arabulucu listesi olu turur. TPE, gerekli gördü ü hallerde listeyi revize eder.

OHIM uygulamas,nda, arabulucular siciline kay,t gibi bir zorunluluk bulunmad, ,ndan OHIM çal, anlar,ndan belli bir e itimi tamamlad,ktan sonra yap,lan s,navda ba ar,l, olanlar arabulucu olarak görev yapmaktadırlar. Fakat, ülkemizde yürürlü e giren 6325 Say,l, HUAK, arabulucuyu; öArabuluculuk faaliyetini yürüten ve Adalet Bakanl, ,nca düzenlenen arabulucular siciline kaydedilmi bulunan gerçek ki ö olarak tan,mlad, , için, TPE bünyesinde

gerçekle tirilecek olan arabuluculuk faaliyetini yürüten arabulucunun da sicile kayd,n,n zorunlu oldu u dü ünülmektedir.

Arabulucunun sicile kayd,, uyu mazl,k taraflar,n,n yapt,klar, anla maya uymamalar, durumunda önem arz etmektedir. Taraflar, anla man,n edimlerini anla t,klar, gibi yerine getirirlerse s,k,nt, ya anmayacaktır. Fakat, taraflardan biri edimini yerine getirmekten imtina ederse di er taraf, anla man,n icra edilebilirli ine ili kin erh verilmesi için mahkemeye ba vuracaktır. Kanunun lafz,nda her ne kadar mahkemenin yapaca , icra edilebilirlik erhi incelemesinin kapsam,, anla man,n içeri inin arabuluculu a ve cebri icraya elveri li olup olmad , hususlar,yla s,n,rl, oldu u belirtilse de, bu konuda farklı görüşler de bulunmaktadır. Farklı görüşlere göre inceleme, arabuluculuk faaliyetinin arabulucular siciline kay,tl, bir arabulucu taraf,ndan gerçekle tirilip gerçekle tirilmedi i, anla man,n taraflar ve arabulucu taraf,ndan imzalan,p imzalanmad , gibi hususlar, da kapsama,d,r.²³⁵

Bu noktada u an itibariyle TPE bünyesinde arabulucu siciline kay,tl, personelin bulunmamas, önemli bir sorun olarak kar ,m,za ç,kmaktadır. Ayr,ca, sicile kay,t için HUKUK 20. maddesinin 2. fıkrasında istenen; mesle inde en az be y,ll,k k,deme sahip hukuk fakültesi mezunu olmak art, da k,s,tlay,c, bir hüküm olarak durmaktadır. Son dönemde TPE'ye al,nan 25'ın üzerinde hukuk fakültesi mezunu marka uzman yard,mc,s, ve avukat say,s, de erlendirildi inde, personelin te vik edilmesi ile arabulucu sorununun çözülebilece i dü ünülmektedir. K,sa vadede çözüm için ise, TPE'deki arabulucu personel say,s, yeterli seviyeye ula ,ncaya kadar TPE d, ,ndan arabulucu seçilmesine imkan tan,nmal,d,r.

Arabuluculuk, ülkemizde son zamanlarda geli en bir kurum oldu u için OHİM uygulamas,na da paralel olarak TPE nezdinde de ücretsiz olarak verilmesi gerekti i dü ünülmektedir. Bu durumda k,sa vadede çözüm için TPE d, ,ndan atanan arabulucunun ücret ve masraflar,n,n nas,l kar ,lanaca , sorunu ortaya ç,kmaktadır. Arabuluculu un geli tirilmesi ve yayg,nla t,r,lmas, için arabulucunun ücret ve masraflar,n,n ilk a amada TPE taraf,ndan kar ,lanabilece i dü ünülmektedir.

---

²³⁵ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 195; Özmumcu, S.; 17.01.2014.

Arabulucu, taraflarca TPE'nin olu turdu u arabulucular listesinden seçilir. Taraflar, arabulucu seçiminde anla amamalar, halinde TPE'den arabulucu atamas,n, isteyebilir. TPE, belirleyece i yönteme göre arabulucuyu atar.

Arabulucu, seçildikten sonra taraflar, en k,sa sürede ilk toplant,ya davet eder. Arabuluculuk toplant,lar,, TPE taraf,ndan arabuluculuk faaliyetinin gerçekleştirilmesi için haz,rlanm, yerle kesindeki toplant, odas,nda gerçekleştirilir. Taraflar arabuluculuk faaliyetine bizzat veya arabuluculuk konusunda özel yetki verdikleri vekilleri arac,l, , ile kat,labilirler. Taraflar,n bizzat kat,l,m, arabuluculuk faaliyetinin sonuca ula mas, aç,s,ndan daha faydal, olacakt,r. Kar ,l,kl, olarak taleplerini aç,klayan taraflar, kendi menfaatleri do rultusunda optimum noktada bulu may, tercih edebileceklerdir. Arabulucu, taraflar,n her biri ile ayr, ayr, veya birlikte görü ebilecektir.

Arabulucu görevini özenli, tarafs,z, ba ,ms,z ve e itlik ilkesine uygun ekilde ve bizzat kendisi yerine getirmek zorundad,r. Tarafs,zl, ,ndan üphe edilmesini gerektirecek önemli hâl veya art,n varl, , veya sonradan ortaya ç,kmas, durumunda arabulucu taraflar, bilgilendirir. Bu aç,klamaya ra men taraflar, arabulucudan görevi üstlenmesini birlikte talep ederlerse, arabulucu bu görevi üstlenebilir yahut üstlenmi oldu u görevi sürdürebilir.

Arabulucu s,fat, ile görev yapan ki i, görev yapt, , uyu mazl,k ile ilgili Kurul üyesi olarak veya daha sonra aç,lan davada, hâkim, hakem, bilirki i ve avukat olarak görev üstlenemez.

Arabulucu, sürecin yürütülmesi s,ras,nda, taraflara hukuki tavsiyelerde bulunamaz; bir çözüm önerisi geli tirip, bunu onlara empoze edemeyece i gibi, müzakereler s,ras,nda geli tirilen bir çözüm önerisi üzerinde anla maya varmalar, için de onlar, zorlayamaz. Ancak, taraflardan birinin, uyu mazl, ,n çözümü için sunmu oldu u öneriyi kar , tarafa iletebilir.

Taraflarca aksi kararlarla t,r,lmad,kça arabulucu, taraflar ve vekilleri, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendilerine sunulan bilgi ve belgeleri gizli tutmakla yükümlüdürler. Ayr,ca ilgili ki ilerin, arabuluculu un konusu uyu mazl,k konusunda dava veya tahkim yoluna gidildi inde, arabuluculuk sürecinde sunulan bilgi, belge ve kay,tlar, delil olarak kullanmas, ve bunlar hakk,nda tan,kl,k yapmas, yasaklanm, t,r.

Arabuluculuk süreci, taraflar,n ve arabulucunun ilk toplant,da sürecin devam ettirilmesi konusunda anla maya varmas, ve bu durumun bir tutanakla belgelendirilmesi ile ba lar. Sürecin ba lamas, konusunda uyu mazl,kla ilgilenen Y DK üyelerine bilgi verilir. Süreç tamamlanana kadar Y DK a amas, ask,ya al,n,r ve i leyen süreler durdurulur. Örne in; karar,n bildiriminden 10 gün sonra MarkaKHKøya uygun olarak karara itiraz edildi ini, 10 gün sonra taraflarca TPEøye arabuluculuk ba vuru dilekçesinin sunuldu unu, arabuluculuk sürecini ba latan ilk toplant, tutana ,n,n 15 gün içinde haz,rland, ,n, varsayal,m. Arabuluculuk sürecinin ba lamas, ile itiraza yeni gerekçe eklemek için verilen karar,n bildiriminden itibaren 2 ayl,k sürenin kalan yakla ,k 25 günlük k,sm, için süre duracaktır. Arabuluculuk sürecinin olumsuzlukla sonuçlanmas, halinde ise bu süre 25 günden tekrar i lemeye ba layacaktır. Ayr,ca, arabuluculuk sürecinin ba lamas,ndan sona ermesine kadar geçirilen süre, zamana ,m, ve hak dü ürücü sürelerin hesaplanmas,nda da dikkate al,nmayacaktır.

Arabuluculuk sürecini be bölüme ay,rmak mümkündür.²³⁶ İlk bölüm ba lang,ç a amas,d,r. Bu a amada arabulucu aç,l, konu mas, yaparak sürecin nas,l i leyece ine ili kin taraflara bilgi verir.²³⁷

kinici a amada taraflar uyu mazl,kla ilgili iddia, savunma ve dayanaklar,n, aç,kl,kla belirtirler. Baz, vakalarda bu a amada taraflar aras,nda bir yanl, anlama oldu u anla ,larak uyu mazl,k sonland,r,labilir.²³⁸

---

²³⁶ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 177.

²³⁷ Stürman, S.; 2013, s. 710.

²³⁸ Stürman, S.; 2013, s. 710.

Üçüncü a amada, taraflar tüm iddia ve taleplerini ortaya koyduktan sonra art,k menfaatlerini aç,klama k,sm,d,r. Bu a amada arabulucu sorular sorarak taraflar,n kar ,l,kl, olarak menfaatlerini anlamalar,na yard,mc, olur.²³⁹ Taraflar aras,ndaki ili ki do rudan ileti im kuramayacak noktaya gelmesi durumunda, menfaatlerin arabulucu arac,l, ,yla aç,klanmas, da mümkündür.²⁴⁰

Arabuluculuk sürecinin dördüncü a amas,nda taraflardan uyu mazl,k konusuna ili kin yarat,c, çözüm önerileri getirmeleri beklenir. Bu a amaya öbeyin f,rt,nas,ö da denmektedir.²⁴¹ Bu a amada, taraflar,n kendi ihtiyaçlar,n, kar ,layacak ve di er taraf,n da bir ekilde karl, ç,kaca , çözüm önerileri getirmeleri esast,r. Toplanan tüm öneriler de erlendirilerek taraflar,n her birinin kazançl, ç,kaca , kazan-kazan esas,na göre bir sonuca ula ,lmaya çal ,l,r.²⁴²

Be inci ve son a amada ise süreç sona ermektedir. Arabuluculuk faaliyeti; taraflar,n k,smen veya tamamen anla mas,, taraflardan birinin çekilmesi, arabulucunun çözüme ula ,lamayaca , kanaatine varmas, ve taraflar,n anla arak süreci sonland,rmas, ile sona ermektedir. Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflar,n anla t,klar,, anla amad,klar,, arabuluculuk faaliyetinin nas,l ve ne zaman sonuçland, ,na ili kin tutanak düzenlenir. Arabulucu, ilgili tutana , uyu mazl,kla ilgilenen Y DK üyelerine gönderir. Uyu mazl, ,n tamamen anla ma ile sonuçlanmas, halinde Y DK üyeleri, karara itiraz sürecinin arabuluculuk yolu sonucunda uzla ma ile tamamland, ,na ili kin karar al,r. Uyu mazl, ,n k,smen de olsa anla mazl,k ile sonuçlanmas, halinde ise karara itiraz süreci kald, , yerden devam eder. Karara itiraz sürecinin devam etmeye ba layaca , tarih olarak, tutanakta arabuluculuk sürecinin sona erdi i belirtilen tarih esas al,n,r. Zamana ,m, ve hak dü ürücü süreler, ask,ya al,nd, , tarihte kald, , yerden devam eder.

Taraflar,n k,smen veya tamamen anla mas, durumunda, anla ,lan konular, içeren anla ma belgesi arabulucu ve taraflarca imzalan,r. Bu kadar emek harcand,ktan sonra

---

²³⁹ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 178.

²⁴⁰ Kekeç K,smet, E.; 2011, s.186.

²⁴¹ Stürman, S.; 2013, s. 711.

²⁴² Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 179-180.

taraf lar, n büyük oranda kar , l, kl, olarak anla mada ifade edilen edimlerini yerine getirecekleri dü ünülmektedir. Fakat, s, k, nt, ç, kmas, halinde kullan, l, mak üzere taraflar, mahkemedan anla ma belgesinin icra edilebilirli ine ili kin erh verilmesini talep edebilirler. Verilen erh ile anla ma belgesi, 2004 Say, l, Køya göre ilam niteli inde belge say, l, r ve icra mahkemesinin de onay, ile ilaml, icra takibine konu olabilir.²⁴³

Arabulucu veya Enstitü, bu yönetmelik kurallar, na göre yürütülen arabuluculuk faaliyetinin sonuçlar, ndan sorumlu tutulamaz. Ayr, ca, anla ma belgesinin uygulan, p uygulanamamas, ndan sorumlu de illerdir.

4.3. Marka Uyu mazl, klar, nda Arabuluculuk Yönetmeli i Önerisi

TPE nezdindeki marka uyu mazl, klar, nda arabuluculuk faaliyetinin yürütülebilmesi için Arabuluculuk Yönetmeli i haz, rlanmas, gere i ortadad, r. Bu bölümde ihtiyac, kar , lamak ad, na ön bir haz, rlık olmas, aç, s, ndan Arabuluculuk Yönetmeli i Çal, mas, ðna yer verilecektir.

lgili yönetmelik çal, mas,, 6325 Say, l, HUAK, HUAK Yönetmeli i, OHIM Arabuluculuk Kurallar, ve OHIM Temyiz Kurulu Ba kanl, , ðn, n Arabuluculuk Hakk, nda Kararðlar, dikkate al, narak haz, rlanm, t, r.

---

²⁴³ Ta polat Tu savul, M.; 2012, s. 191-192.

**MARKA UYU MAZLIKLARINDA ARABULUCULUK YÖNETMELİKLERİNİN
ÇALIŞMA ESASLARI**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 ö (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Enstitüsünün bünyesinde arabuluculuk yoluyla uyuşmazlıkların çözümlenmesinde uygulanacak usul ve esaslar ile arabulucularda aranacak koşulların belirlenmesidir.

Kapsam

Madde 2 ö (1) Bu Yönetmelik, Enstitüsünün bünyesinde uygulanacak arabuluculuk işlemlerinin usul ve esasları ile arabulucularda aranacak koşulları kapsar.

Dayanak

Madde 3 ö (1) Bu Yönetmelik, 556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 36 nci maddesinin ikinci fıkrası, 6325 Sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu ve Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmış, Türkiye Cumhuriyeti.

Tanımlar

Madde 4 ö (1) Bu Yönetmelikte geçen;

Arabulucu: Arabuluculuk faaliyetini yürüten ve Bakanlıkça düzenlenen arabulucular sicilinde kaydedilmiş bulunan gerçek kişi,

Arabuluculuk: Sistemli teknikler uygulanarak, görüşme ve müzakerelerde bulunmak amacıyla tarafların bir araya gelmesini sağlamak ve bu süreçle çözümlerini kendilerinin üretmesini sağlamak için aralarında iletişim sürecinin kurulmasını, gerçekleştirilmesini, uzmanlık edinimi, olan tarafların ve başlıca bir üçüncü kişinin katılımıyla ve ihtiyarî olarak yürütülen uyuşmazlık çözüm yöntemini,

Bakanlık: Adalet Bakanlığı,

Elektronik ortam: Bilişim sistemi ve bilişim ağından oluşan toplam ortam,

Enstitü: Türk Patent Enstitüsünü,

Genel Müdürlük: Adalet Bakanlığı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğünü,

Kanun: 6325 Sayılı, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununu,
Kanun Hükmünde Kararname: 556 Sayılı, Markaların Korunması Hakkında Kanun
Hükmünde Kararnameyi,
Kurul: Yeniden inceleme ve Değerlendirme Kurulunu,
Sicil: Arabulucular Sicilini,
ifade eder.

K N C BÖLÜM Arabuluculuğun Temel İlkeleri

Arabuluculuğun Esas İlkeleri

Madde 5 (1) Taraflar, arabulucuya başvurmak, süreci devam ettirmek, sonuçlandırılmak veya bu süreçten vazgeçmek konusunda serbesttirler.
(2) Taraflar, gerek arabulucuya başvururken gerekse tüm süreç boyunca eşit haklara sahiptirler.

Gizlilik

Madde 6 (1) Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça arabulucu, arabuluculuk faaliyeti çerçevesinde kendisine sunulan veya diğer bir şekilde elde ettiği bilgi ve belgeler ile diğer kayıtlar, gizli tutmakla yükümlüdür.
(2) Aksi kararlaştırılmadıkça taraflar ve temsilcileri de bu konudaki gizliliğe uymak zorundadırlar.

Beyan veya belgelerin kullanılmaması,

Madde 7 (1) Taraflar, arabulucu veya arabuluculuğa katılanlar da dâhil üçüncü bir kişi, uyuşmazlıkla ilgili olarak hukuk davası açıldığında yahut tahkim yoluna başvurulduğunda, aşırı beyan veya belgeleri delil olarak ileri süremez ve bunlar hakkında tanıklık yapamaz:

- a) Taraflarca yapılan arabuluculuk daveti veya bir tarafın arabuluculuk faaliyetine katılma isteği.
- b) Uyuşmazlığın arabuluculuk yolu ile sonlandırılması için taraflarca ileri sürülen görüşler ve teklifler.
- c) Arabuluculuk faaliyeti esnasında, taraflarca ileri sürülen öneriler veya herhangi bir vak'a veya iddianın kabulü.

ç) Sadece arabuluculuk faaliyeti dolayısıyla hazırlanan belgeler.

(2) Birinci fıkra hükmü, beyan veya belgenin ekline bakılmaksızın uygulanır.

(3) Birinci fıkra da belirtilen bilgilerin açıklanması, mahkeme, hakem veya herhangi bir idari makam tarafından istenemez. Bu beyan veya belgeler, birinci fıkra da öngörülenin aksine, delil olarak sunulmuş olsa dahi hükme esas alınmaz. Ancak, söz konusu bilgiler bir kanun hükmü tarafından emredildiği veya arabuluculuk faaliyeti sonunda varılan anlaşmanın uygulanması ve icrası için gerekli olduğu ölçüde açıklanabilir.

(4) Yukarıdaki fıkralar, arabuluculuğun konusuyla ilgili olup olmadığına bakılmaksızın, hukuk davası ve tahkimde uygulanır.

(5) Birinci fıkra da belirtilen şartlamalar saklı kalmak koşuluyla, hukuk davası ve tahkimde ileri sürülebilen deliller, sadece arabuluculukta sunulmaları sebebiyle kabul edilemeyecek deliller haline gelmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Arabulucuların Hak ve Yükümlülükleri

Tarafsızlık

Madde 8 ó (1) Arabulucu, arabuluculuk faaliyetini yürütürken tarafsız davranmak zorunda olup, tarafsızlık, hakkında üpheye yol açacak tutum ve davranışta bulunamaz.

Unvanın kullanılması,

Madde 9 ó (1) Sadece sicile kayıtlı olan arabulucular, arabulucu unvanını ve bu unvanını sağladığı yetkileri kullanma hakkına sahiptirler.

(2) Arabulucu, arabuluculuk faaliyetine başlamadan önce bu unvanını taraflara bildirmek zorundadır.

Taraflarla görüşme ve iletişim kurulması,

Madde 10 ó (1) Arabulucu, tarafların her biri ile ayrı ayrı veya birlikte görüşebilir ve iletişim kurabilir. Taraflar bu görüşmelere vekilleri aracılığıyla da katılabilirler.

(2) Arabulucu, taraflarla görüşülerek iletişim kurulduğuna, arabuluculuk faaliyetine başlandıktan sonra, bu faaliyete ilişkin işlem ve eylemlerin doğru bir biçimde uygulandığına ve nihayetinde arabuluculuk faaliyetinin sona erdirildiğine yönelik

fiili durum ve a amalar, belgelendirir; belge arabulucu, taraflar veya vekillerince imzalan,r. Taraflar veya vekillerince imzalanmaz ise sebebi belirtilmek sureti ile sadece arabulucu taraf,ndan imzalan,r.

Görevin özenle ve tarafs,z biçimde yerine getirilmesi

Madde 11 ó (1) Arabulucu görevini özenle, tarafs,z bir biçimde ve bizzat kendisi yerine getirmek zorunda olup, bu görevini k,smen dahi olsa bir ba kas,na devredemez.

(2) Arabulucu olarak görevlendirilen kimse, tarafs,zl, ,ndan üphe edilmesini gerektirecek önemli hâl ve artlar,n varl, , veya bu hâl ve artlar,n sonradan ortaya ç,kmas, hâlinde taraflar, bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu aç,klamaya ra men taraflar, arabulucudan görevi üstlenmesini birlikte talep ederlerse, arabulucu bu görevi üstlenebilir yahut üstlenmi oldu u görevi sürdürebilir.

(3) Arabulucu, taraflar aras,nda e itli i gözetmekle yükümlüdür.

(4) Arabulucu, bu s,fatla görev yaptı, , uyu mazl,k ile ilgili Kurul üyesi olarak veya daha sonra aç,lan davada, hâkim, hakem, bilirki i ya da avukat olarak görev üstlenemez.

Taraflar,n ayd,nlat,lmas,

Madde 12 ó (1) Arabulucu, arabuluculuk faaliyetinin ba ,nda, taraflar, arabuluculu un esaslar,, süreci ve sonuçlar, hakk,nda gerekti i gibi ayd,nlatmakla yükümlüdür.

Aidat ödenmesi

Madde 13 ó (1) Arabuluculardan sicile kay,tlar,nda giri aidat, ve her y,l için y,ll,k aidat al,n,r.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Arabuluculuk Faaliyeti

Arabulucuya ba vuru

Madde 14 ó (1) Taraflar, Kanun Hükmünde Kararname'nin 49 uncu maddesine uygun olarak karara itiraz edildikten sonraki süreçte, arabulucuya ba vurma konusunda anla abilirler. Karara itiraz,n konusu Kanun Hükmünde Kararname'nin 7 nci maddesindeki mutlak red nedenlerine ili kin olamaz. Arabuluculuk faaliyetinin

ba layabilmesi için taraflar, n uyu mazl, , arabulucu yard, m, yla çözmek için anla t, klar, n, gösterir ba vuru dilekçesini Enstitüye sunmalar, gerekir. Ba vuru dilekçesi, içerikleri ayn, olmak art, ile ayr, ayr, da verilebilir.

(2) Ba vuru dilekçesinde a a ,daki bilgilerin yer alması, zorunludur.

a) Marka tescil ba vuru numarası,.

b) Karara itiraz sürecinin ertelenme talebi.

c) Taraflar, n ileti m bilgileri.

d) Taraflar, n imzaları,.

(3) Enstitü, taraflar, arabulucuya ba vurabilecekleri konusunda bilgilendirir.

(4) Aksi kararla t, r, lmad, kça, taraflardan birinin Enstitü nezdinde arabuluculu a ba vuru teklifine otuz gün içinde olumlu cevap verilmez ise bu teklif reddedilmi say, l, r.

Arabulucunun seçilmesi

Madde 15 ó (1) Arabulucu, Bakanlıkça düzenlenen arabulucular siciline kay, tl, Enstitü çal, an, olmak zorundadır, r.

(2) Arabulucu, Enstitü taraf, ndan olu turulan listeden taraflarca seçilir. Enstitü gerekli gördü ü hallerde arabulucu listesini revize eder. Taraflar, arabulucu seçiminde anla amamalar, halinde Enstitüden arabulucu atamas, n, isteyebilir.

Arabuluculuk faaliyetinin yürütülmesi

Madde 16 ó (1) Arabuluculuk hizmeti, Enstitü taraf, ndan ücretsiz olarak verilir.

(2) Arabulucu, seçildikten sonra taraflar, en k, sa sürede ilk toplant, ya davet eder. Arabuluculuk toplant, lar, , Enstitüde gerçekleştirilir.

(3) Taraflar, emredici hukuk kuralları, na ayk, r, olmamak kayd, ile arabuluculuk usulünü serbestçe kararla t, rabilirler.

(4) Taraflarca kararla t, r, lmam, sa arabulucu; uyu mazl, , n niteli ini, taraflar, n isteklerini ve uyu mazl, , n h, zl, bir ekilde çözümlenmesi için gereken usul ve esaslar, göz önüne alarak arabuluculuk faaliyetini yürütür.

(5) Ke if, bilirki iye ba vurma ve tan, k dinleme gibi niteli i gere i yarg, sal bir yetkinin kullan, m, olarak sadece hâkim taraf, ndan yap, labilecek i lemler arabulucu taraf, ndan yap, lamaz.

(6) Arabulucu, sürecin yürütülmesi s, ras, nda, taraflara hukuki tavsiyelerde bulunamaz; bir çözüm önerisi ya da öneriler katalo u geli tirip, bunu onlara empoze

edemeyece i gibi, müzakereler s,ras,nda geli tirilen bir çözüm önerisi üzerinde anla maya varmalar, için de onlar, zorlayamaz. Ancak, taraflardan birisinin, uyu mazl, ,n çözümü ba lam,nda, sunmu oldu u bir önerinin, arabulucu taraf,ndan, di er tarafa iletilmesi ve onun bu konudaki beyan,n,n al,nmas, bu kapsamda mütalaa edilemez.

(7) Taraflar arabuluculuk müzakerelerine bizzat veya arabuluculuk konusunda özel yetki verilmi vekilleri arac,l, , ile kat,labilirler.

(8) Arabulucular, yarg, organlar, ve elektronik altyap,s,n, tamamlam, kamu kurum ve kurulu lar, ile bilgi ve belge al, veri ini elektronik ortamda yapabilirler.

Arabuluculuk sürecinin ba lamas, ve sürelere etkisi

Madde 17 ó (1) Arabuluculuk süreci, taraflar,n ilk toplant,ya davet edilmeleri ve taraflarla arabulucu aras,nda sürecin devam ettirilmesi konusunda anla maya var,l,p bu durumun bir tutanakla belgelendirildi i tarihten itibaren i lemeye ba lar. Sürecin ba lamas, ile uyu mazl, ,n Kurul a mas,, ilgili üyelere bilgi verilerek ask,ya al,n,r.

(2) Arabuluculuk sürecinin ba lamas,ndan sona ermesine kadar geçirilen süre, zamana ,m, ve hak dü ürücü sürelerin hesaplanmas,nda dikkate al,nmaz.

Arabuluculu un sona ermesi

Madde 18 ó (1) A a ,da belirtilen hâllerde arabuluculuk faaliyeti sona erer:

a) Taraflar,n uyu mazl,k konusu üzerinde k,smen veya tamamen anla maya vard,klar,na dair anla ma belgesi imzalamas,.

b) Taraflara dan, ,ld,ktan sonra arabuluculuk için daha fazla çaba sarf edilmesinin gereksiz oldu unun arabulucu taraf,ndan tespit edilmesi.

c) Taraflardan birinin kar , tarafa veya arabulucuya, arabuluculuk faaliyetinden çekildi ini bildirmesi.

ç) Taraflar,n anla arak arabuluculuk faaliyetini sona erdirmesi.

d) Uyu mazl, ,n arabuluculu a elveri li olmad, ,n,n veya 04.12.2004 tarihli ve 5271 say,l, Ceza Muhakemesi Kanunu gere ince uzla ma kapsam,na girmeyen bir suç ile ilgili oldu unun tespit edilmesi.

(2) Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflar,n anla t,klar,, anla amad,klar,, arabuluculuk faaliyetinin nas,l ve ne zaman sonuçland, , bir tutanak ile belgelendirilir. Arabulucu taraf,ndan düzenlenecek bu belge, arabulucu, taraflar veya

vekillerince imzalan,r. Belge taraflar veya vekillerince imzalanmazsa, sebebi belirtilmek sureti ile sadece arabulucu taraf,ndan imzalan,r.

(3) Arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenlenen tutana a, faaliyetin sonuçlanmas, d, ,nda hangi hususlar,n yaz,laca ,na taraflar karar verir. Arabulucu, bu tutanak ve sonuçlar, konusunda taraflara gerekli aç,klamalar, yapar.

(4) Arabulucu, ilgili tutana , uyu mazl,kla ilgilenen Kurul üyelerine gönderir. Uyu mazl, ,n tamamen anla ma ile sonuçlanmas, halinde Kurul üyeleri, karara itiraz sürecinin arabuluculuk yolu ile tamamland, ,na ili kin karar al,r. Uyu mazl, ,n k,şmen de olsa anla mazl,k ile sonuçlanmas, halinde karara itiraz süreci, tutanakta sonuçland, , belirtilen tarihten itibaren ba lar. Zaman a ,m, ve hak dü ürücü süreler, ask,ya al,nd, , tarihte kald, , yerden devam eder.

(4) Arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi hâlinde, arabulucu, bu faaliyete ili kin kendisine yap,lan bildirimini, tevdi edilen ve elinde bulunan belgeleri, ikinci f,kraya göre düzenlenen tutana , be y,l süre ile saklamak zorundad,r. Arabulucu, arabuluculuk faaliyeti sonunda düzenledi i son tutana ,n birer örne ini taraflara da verir. Bu tutana ,n bir örne ini arabuluculuk faaliyetinin sona ermesinden itibaren bir ay içinde Genel Müdürlü e gönderir.

(5) Arabulucu, arabuluculuk sürecinde hukuki ve fiili sebeplerle görevini yapamayacak hale gelirse, taraflar,n üzerinde anla t, , Enstitü çal, anlar,ndan yeni bir arabulucu ile süreç kald, , yerden devam ettirilebilir. Önceki yap,lan i lemler geçerlili ini korur.

(6) Arabuluculuk süreci s,ras,nda taraflardan birinin ölümü hâlinde, arabuluculuk faaliyeti sona erer.

Taraflar,n anla mas,

Madde 19 ó (1) Arabuluculuk faaliyeti sonunda var,lan anla man,n kapsam, taraflarca belirlenir, anla ma belgesi taraflar ve arabulucu taraf,ndan imzalan,r.

(2) Taraflar, arabuluculuk faaliyeti sonunda bir anla maya var,rlarsa, bu anla ma belgesinin icra edilebilirli ine ili kin erh verilmesini talep edebilirler. Anla man,n icra edilebilirli ine ili kin erh verilmesi, as,l uyu mazl,k hakk,ndaki görev ve yetki kurullar,na göre belirlenecek olan mahkemedan talep edilebilir. Bu erhi içeren anla ma, ilam niteli inde belge say,l,r.

(3) İcra edilebilirlik kararının verilmesi, çekimsiz yargıdır ve buna ilişkin inceleme dosyası üzerinden de yapılabilir. Bu incelemenin kapsamı, anlaşmanın içeriğinin arabuluculuğa ve cebrî icraya elverişli olup olmadığı, hususlar, ilamsız, rücu, Anlaşma belgesine icra edilebilirlik kararı verilmesi için mahkemeye yapılacak olan başvuru ile bunun üzerine verilecek kararlara karşı, ilgili taraftan istinaf yoluna gidilmesi hâlinde, maktu harç alınır. Taraflar anlaşma belgesini icra edilebilirlik kararı verilmemesi hakkında bir resmî işlemde kullanmak isterlerse, damga vergisi de maktu olarak alınır.

Sorumluluk ilkesi

Madde 20 – Arabulucu veya Enstitü, bu yönetmelik kurallarına göre yürütülen arabuluculuk faaliyetinin sonuçlarından sorumlu tutulamaz.

BEKİN BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Arabulucuların geçici olarak görevlendirilmesi

Geçici Madde 1 – 15 inci maddenin birinci fıkrasına göre arabulucu olarak görevlendirilebilecek yeterli Enstitü çalışanı, sayısına ulaşmaya kadar ücret ve masraflar, Enstitü tarafından karşılanmak üzere, aradan arabulucu görevlendirilebilecektir.

Yürürlük

Madde 21 – Bu Yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 22 – Bu Yönetmelik hükümlerini Türk Patent Enstitüsü Başkanı yürütür.

SONUÇ

Fikri mülkiyet hakları,, ki ilerin her türlü fikri ve zihni çaba ve emeği sonucunda ortaya çıkan ürünler üzerinde sahibi olduğu hak ve menfaatler şeklinde tanımlanabilir. Son günlerde bilgi toplumuyla beraber anlamakta olan bilgi ekonomisi veya bilgi tabanlı ekonomi kavramları,, temelde yaratıcılığa dayandığı için, fikri mülkiyet hakları ile yakından ilişkilindedir. Bugün gelişmiş ülkelerin ekonomisine ve uluslararası ticaretine bakıldığında da fikri mülkiyet haklarının önemi tartışılmaz olarak görülmektedir.

Fikri mülkiyet haklarının en önemlilerinden bir tanesi olan marka sayesinde yeni, kaliteli ve farklı ürünleri piyasaya süren firmalar, tüketici nezdinde kendilerini rakiplerinden ayırt ettirebilmektedirler. Günümüzdeki ekonomik gelişmeler firmaları,, bir teebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlayan marka hakkına önem vermeye zorlamaktadır. Markanın artan önemine paralel olarak marka ile ilgili uyuşmazlıkların sayısı, hem ulusal hem de uluslararası alanda gün geçtikçe artmaktadır. Ayrıca, gelişen teknoloji ve iletişim olanaklarıyla beraber marka uyuşmazlıkları, daha karmaşık hale gelmeye başlamıştır. Bu durumda uyuşmazlıkların asli ve öncelikli çözüm yolu olarak görülen dava yolu, söz konusu uyuşmazlıkların çözümünde yetersiz kalmış ve aşırı yükü sebebiyle yargılama makul sürede gerçekleştirilemez hale gelmiştir. Bunun yanında, uyuşmazlık taraflarının aralarındaki ticari ilişkileri sürdürme arzularını, devlet mahkemelerindeki yargılama barışçıl çözüm sunmadığından tarafların dava yolunu tercih etmemeye yönlendirmişti.

Bütün bunların bir sonucu olarak uyuşmazlık dava yolu dışında çözümünü ifade eden alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına kurumsal bir kimlik kazandırmaya başlanmıştır. Uyuşmazlık taraflarının üzerinde mutabık kaldıkları taraflar ve konusunda uzman bir kişi veya kişilerden oluşan bir heyete tevdi edilmesi olarak tanımlanan alternatif uyuşmazlık çözüm yolları,, ilk olarak Anglo-Sakson hukuk sistemlerinde uygulanmış, 1990'lı yıllarda Avrupa'da da uygulanmaya başlanan

alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,, son dönemde ülkemizde de önem kazanmaktadır.

Alternatif uyu mazl,k çözüm yollar,ndan en s,k kullan,lanlar, tahkim ve arabuluculuktur. Tahkim, taraflar,n üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri i llerden do an uyu mazl,klar,n çözümünü, aralar,nda anla mak suretiyle, devlet mahkemeleri yerine, hakem olarak adland,r,lan özel ki ilere b,rakmalar,d,r.²⁴⁴ Bu noktada tahkimin alternatif uyu mazl,k çözüm yolu olup olmad, , sorunsal, ile kar ,la maktay,z. Bu konuda farklı görü ler bulunmas,na ra men kanaatimizce tahkim, yarg, yoluna alternatif olarak kullan,lmaz,, gönüllülük ve gizlilik esasl, olmas,, hakemlerin ve usul kurallar,n,n taraflarca serbestçe belirlenmesi gibi nedenlerle alternatif uyu mazl,k çözüm yolu olarak de erlendirilmelidir.

Türk Hukukuında tahkimle ilgili düzenlemeler milli ve milletleraras, tahkim ayr,m,na göre yap,lm, t,r. Milletleraras, tahkim 4686 Say,l, MTKda düzenlenmi olup, yabanc,l,k unsuru ta ,yan ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendi i veya MTK hükümlerinin seçildi i uyu mazl,klarda uygulanmaktadır. Milli tahkim ise, 6100 Say,l, HMKn,n 407-444. maddeleri aras,nda düzenlenmi olup, MTKn,n 2. maddesine²⁴⁵ göre yabanc,l,k unsuru içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendi i uyu mazl,klar için uygulanmaktadır. Her iki kanun da UNCITRAL Model Kanun esas al,narak haz,rland, , için içerdikleri hükümler paralellik arz etmektedir. Fakat aralar,ndaki en önemli farklar, tahkimin i leyi ine yard,mc, olacak görevli ve yetkili mahkemelerin farklı olu lar, ile MTK çerçevesinde verilen hakem karar,na kar , aç,lan iptal davas, karar,n icras,n, durdururken, HMKya göre karar,n icras,n, durdurulmamas,d,r. Karar,n icras,n,n durdurulmamas, hükmü, tahkim müessesesine ba vurman,n te vik edilmesi aç,s,ndan çok önemli bir karar olup, ülkemizde milletleraras, tahkimin te vik edilmesi için MTKn,n da HMK paralelinde güncellenmesi gerekti i dü ünülmektedir.

Arabuluculuk ise, aralar,nda uyu mazl,k bulunan taraflar, konu mak ve müzakerelerde bulunmak amac,yla bir araya getiren, taraflar,n üzerinde uzla t, ,

²⁴⁴ Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; 2012, s. 692.

²⁴⁵ Bkz. Bölüm 2.1.1.

tarafsız bir üçüncü kişinin desteği ile taraflar arasındaki uyuşmazlıkların çözümlenmesini hedefleyen, tamamıyla tarafların gönüllü olarak başvurdukları, bir alternatif uyuşmazlık çözümü biçimidir.²⁴⁶ Türk Hukukunda farklı kanunlarda sulh, uzlaşma gibi benzer ifadelerle çeşitli hükümler bulunmakla birlikte, 22.06.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6325 Sayılı, HUKUK İLE ARABULUCULUK MÜESSESESİ YASASI'na kavmu mu tur. Ayrıca HMK'nın 137, 140 ve 320. maddelerinde arabuluculukla ilgili hükümler bulunmaktadır.

Dünya genelinde de uyuşmazlıklara mahkemeler dışında etkin ve hızlı bir çözüm bulma arayışının tahkim ve arabuluculuk müesseselerinin önem kazanmasına neden olmuştur. Bu ihtiyaç, kararlaştırılmak üzere ICSID, ICC, LCIA, AAA, WIPO gibi uluslararası kuruluşların görev almaları ve tamamıyla kurumsal tahkim, bazıları ise arabuluculuk hizmeti vermeye başlamalarıdır. Fikri mülkiyet konusunda Birleşmiş Milletlerin uzman kuruluşu WIPO, fikri mülkiyet alanındaki alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına olan ihtiyaç, görerek 1994 yılında WIPO Tahkim ve Arabuluculuk Merkezi'ni kurmuştur. Merkez, fikri mülkiyet uyuşmazlıklarının çözümünü için çeşitli kuralları hazırlamış olup, bu kurallara diğer ticari uyuşmazlıkların çözümünü için de kullanılmaya uygun niteliktedir. Merkez; tahkim, hızlandırılmış tahkim, arabuluculuk, arabuluculuk-tahkim (Med-Arb), hakem bilirkişi ilik ve internet alanları ile ilgili uyuşmazlık çözümü gibi hizmetler sunmaktadır.

Yukarıda belirtilen kurumsal tahkim hizmeti sunan kurumların bu alanda uzmanlaşmaları, ve artan milletlerarası tahkim otoritesi olarak kabul gördükleri de değerlendirildiğinde, ülkemizin yabancı mülkiyet haklarının tesisi ve korumalarının sağlanması konusunda görevlendirilen tek kurum olan TPE'nin, kurumsal tahkim gibi ayrı bir uzmanlık gerektiren konuda hizmet sunmasının kuruma ayrı bir yükü getireceği düşünülmektedir. Ayrıca dünya üzerindeki diğer yabancı mülkiyet kurumlarının da tahkim hizmeti vermediği göz önüne alındığında, TPE tarafından da kurumsal tahkim hizmeti verilmemesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

---

²⁴⁶ Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özkes, M.; 2012, s. 762; Taşpolat Tuşsavul, M.; 2012, s. 26-27.

Dünya genelinde sınai mülkiyet alanında faaliyet gösteren kurumlara baktığımızda, bazıları arabuluculuk hizmeti sunduğunu görmekteyiz. Bu kurumlardan IPO ve OHİM'in arabuluculuk hizmeti veriyor olması, TPE için de örnek teşkil etmektedir. OHİM, 90'den itibaren Avrupa'da yaygın olarak arabuluculukla ilgili gelişmeler ve son olarak 2008 yılında yürürlüğe giren Arabuluculuk Yönergesi'nin etkisiyle, 2011 yılında arabuluculuk hizmeti vermeye başlamış, Türkiye'de Avrupa Birliği adayı olarak, sürecinde mevzuatımız ve uygulamalarımız uyumlu bir durumda olduğumuz OHİM'in sunmuş olduğu arabuluculuk hizmetine paralel bir yapıyla, TPE'de uygulayabileceğimizi düşünmekteyiz.

Marka tarafları üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri bir hak olduğundan çıkan uyuşmazlıkların çözümünde alternatif uyuşmazlık çözüm yolları, özellikle arabuluculuk müessesesi kullanılabilir. Marka KHK'nin tirajının incelenmesi hakkında 36. maddesinin 2. fıkrasında "Enstitü gerekli görürse taraflar, uzlaşmak için bir araya getirilebilir" denilmektedir. Bu maddenin, Marka KHK'nin mehzatı, CTM Tüzü'nün tirajlarının incelenmesi hakkında 42. maddesinin 4. fıkrasındaki "The Office may, if it thinks fit, invite the parties to make a friendly settlement" hükmünün çevirisi olduğu ve OHİM'in ilgili maddeyi arabuluculuk uygulamasına yasal dayanak yaptığını, deklare edildiğinde, TPE'nin de 36. maddeye dayanarak arabuluculuk hizmeti verebileceği düşünülmektedir.

TPE, arabuluculuk hizmetini OHİM'deki uygulamaya paralel şekilde karara itiraz yani YDK'ye başvurmasında verecektir. Usulüne uygun yapılan karara itirazından taraflar, uyuşmazlık, TPE'nin arabuluculuğunda çözümlenmek istediklerini belirten dilekçeyi TPE'ye sunarlar. TPE'nin, Adalet Bakanlığı'na düzenlenmiş arabulucular siciline kayıtlı personellerinden oluşturduğu arabulucu listesinden taraflarca arabulucu seçilir.

Bu noktada arabulucular siciline kayıtlı, TPE çalışan olmaması, ve sicile kayıt için istenen 5 yıllık tecrübeye sahip hukuk fakültesi mezunu olmaması, önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Son dönemde hukuk fakültesi mezunlarının TPE'ye marka uzman yardımcısı olarak alınmaya başlanması, ve yaklaşık 1000'den fazla kurum

avukat, oldu u de erlendirildi inde, arabulucu sorununun çözülebilece i dü ünülmektedir. Arabulucu siciline kay,t için ayr,ca arabuluculuk e itimini tamamlama ve Adalet Bakanl, önca yap,lan yaz,l, ve uygulamal, s,navda ba ar,l, olma art, bulunmaktad,r. Arabuluculuk e itimi, belirli bir ücret kar ,l, nda Adalet Bakanl, öndan izin alan e itim kurulu lar, taraf,ndan verilmektedir. Arabulucu olmak için gerekli artlar, ta ,yan personelin, arabuluculuk e itimi almas, için te vik edilmesi gerekirse e itim ücretinin TPE taraf,ndan kar ,lanmas, gerekmektedir. K,sa vadede ise, Arabuluculuk Yönetmeli içne geçici bir madde koyularak, TPEdeki arabulucu personel say,s, yeterli seviyeye ula ,ncaya kadar TPE d, ,ndan arabulucu seçilmesine imkan tan,nabilir.

Arabuluculuk, toplumumuz taraf,ndan çok bilinmeyen ve te vik edilmesi gereken bir kurum olarak de erlendirildi inde, OHIM uygulamas,na da paralel ekilde TPE nezdinde de ücretsiz olarak verilmesi gerekmektedir. K,sa vadede çözüm için TPE d, ,ndan atanan arabulucular,n ücret ve masraflar,n,nda TPE taraf,ndan kar ,lanmas, gerekti i dü ünülmektedir.

Arabulucu görevini özenli, tarafs,z ve gizlilik ilkesine uygun ekilde yerine getirir. Seçilen arabulucu, en k,sa sürede taraflar, TPE yerle kesinde arabuluculuk için haz,rılanm, odadaki ilk toplant,ya davet eder. Taraflar toplant,lara bizzat veya yetki verdikleri vekilleri arac,l, , ile kat,labilirler. İlk toplant,da sürecin devam edece ine ili kin imzalanın tutanak ile arabuluculuk süreci ba lam, olur. Sürecin ba lamas, ile Y DK a amay, ask,ya al,n,r ve i leyen süreler durdurulur. Sürecin anla mazl,kla sonuçlanmas, durumunda duran süreler kald, , yerden i lemeye ba lar.

Arabuluculuk faaliyeti, taraflar,n anla mas,, çekilmesi veya arabulucunun çözüme ula ,lamayaca , kanaatine varmas, ile sona erer. Arabuluculu un nas,l ve ne zaman sonuçland, ,na ili kin tutanak tutulur. Tutanak ilgili Y DK üyelerine gönderilir. Arabuluculuk faaliyeti olumlu sonuçland, ise, Y DK süreci üyelerce al,nan kararlar sonland,r,lacak olup, olumsuz sonuçlanmas, durumunda ise Y DK süreci kald, , yerden devam edecektir.

Arbuluculuk faaliyetinin olumlu sonuçlanması, durumunda taraflar ve arbulucu taraf,ndan anlaşma belgesi imzalanır. Mahkemeye başvurarak anlaşma belgesine icra edilebilirlik kararı verdirilmesi durumunda belge, ilam niteliğinde belge hükmü kazanır.

Arbuluculuk ve tahkim müesseselerinin zamandan ve masraftan tasarrufları, yargının yükünü hafiflettiği, taraflardan doğrudan ve etkin katılımı, uzmanlığı ile çözümü kolaylaştırır, taraflar arasındaki ilişkilerin devamını, temin ettiği, taraflardan menfaatlerine odaklandı, ve gizlilik ilkesine sahip olduğu gibi avantajlar, değerlendirildiğinde, ülkemizde bilinirli ve kullanılmayan yaygınlaşması, gerektiği düşünülmektedir.

Marka uyuşmazlıklarının çözümü uzmanlık gerektiren bir konudur. TPE'nin marka konusunda Türkiye'nin tek uzman kurulu olduğu değerlendirildiğinde, marka uyuşmazlıklarında arbuluculuk hizmetinin TPE tarafından verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TPE'nin arbuluculuk hizmeti sunması kurumun yararına, faydalar açısından bakıldığında, YDK'ya açılan dosya yükünün azalması, yardımcı olacak, düşünülmektedir. Uyuşmazlık YDK üyelerinin önüne gelmeden kısa sürede çözümlenecek ve azalan yüküne paralel olarak TPE'nin nitelikli karar verme hedefine bir adım daha yaklaşacaktır. Ayrıca arbulucu olarak görev yapacak personel, farklı uyuşmazlıklardan üstesinden gelebilmek için mesleki donanımın arttırılması, arbuluculuk faaliyetini yürütebilmek için iletişim becerileri, müzakere, uyuşmazlık çözüm yöntemleri, insan psikolojisi gibi konularda kendini geliştirecektir. Bu da TPE'nin personel kalitesine katkı sağlayacaktır.

Ülke ekonomisi açısından değerlendirildiğinde ise, ülkemizdeki mütebbisler genel olarak önce yatırım yapıp sonra markasını almak gibi bir anlayışındadırlar. Marka başvurusu üçüncü bir kişinin itirazı nedeniyle reddedilen mütebbisin yatırım, oldu marka yatırımını boşa gidecektir. Marka reddedilmeden önce arbuluculuk yoluyla itiraz eden taraf ile anlaşılması, durumunda yapılan yatırımların ekonomiye

kazandı, lmas, sa lanacaktır. Arabuluculuk sonunda ülke ekonomisinin yeni markalar kazanarak büyümesine dolayı, katkı sa lanabilecektir. Ayrıca arabuluculuk sürecinde yeni ticari ilişkiler de gelişmektedir. Süreç sonunda imzalanabilecek lisans, franchise gibi sözleşmelerle ekonomiye katkı sa lanabileceği öngörülmektedir.

Sosyolojik olarak değerlendirildiğinde ise, karışındakine güven duymayan ve uzlaşmaya kapalı bir toplum olduğu gerçeği ortadadır.²⁴⁷ Bu noktada arabuluculuk müessesinin toplumsal barışa katkı sa layacağı, değerlendirilmesi yapıldığında TPE'nin de sunacağı, arabuluculuk hizmeti ile buna katkı yapacağı, düşünülmektedir.

Sonuç olarak, TPE nezdinde geçiş döneminde yapılacak sözleşmelere ilişkin sonrasında elde edilecek kazançlar değerlendirildiğinde, arabuluculuk müessesesinin marka uyumluluklarında uygulanması gerektiğini düşünmekteyiz.

---

²⁴⁷ Tanrıver, S.; 2006a, s. 839; Özlümü, S.; **Arabuluculukta İletişim Becerileri**, Türk Hukukunda Arabuluculuk Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

KISALTMALAR

AAA	: American Arbitration Association (Amerikan Tahkim Kurumu)
AB	: Avrupa Birli i
ABD	: Amerika Birle ik Devletleri
ADR	: Alternative Dispute Resolution (Alternatif Uyu mazl,k Çözümü)
bkz.	: Bak,n,z
Co rafiKHK	: 555 Say,l, Co rafi aretlerin Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararname
CTM	: Community Trade Mark (Topluluk Markas,)
EUR	: Euro
FSEK	: 5846 Say,l, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
HMK	: 6100 Say,l, Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUAK	: 6325 Say,l, Hukuk Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Kanunu
HUMK	: 1086 Say,l, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
ICC	: International Chamber of Commerce (Milletleraras, Ticaret Odas,)
ICSID	: International Center for Settlement of Investment Disputes (Yat,r,m Uyu mazl,klar,n,n Çözümü için Uluslararası, Merkez)
IPO	: Intellectual Property Office (ngiliz Fikri Mülkiyet Ofisi)
K	: 2004 Say,l, cra ve flas Kanunu
JPO	: Japan Patent Office (Japon Patent Ofisi)
LCIA	: The London Court of International Arbitration (Londra Uluslararası, Tahkim Mahkemesi)
MarkaKHK	: 556 Say,l, Markalar,n Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararname
MarkaKHKY	: 556 Say,l, Markalar,n Korunmas, Hakk,nda Kanun Hükmünde Kararnamenin Uygulanmas,na Dair Yönetmelik
md.	: Madde

MÖHUK	: 5718 Sayılı, Milletlerarası, Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
MTK	: 4686 Sayılı, Milletlerarası, Tahkim Kanunu
OHIM	: Office for Harmonization in the Internal Market (Trade Marks and Designs) (Ç Pazar Uyumu Komisyonu Ofisi (Markalar ve Tasarımlar))
PatentKHK	: 551 Sayılı, Patent Haklarının Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
s.	: Sayfa
SCC	: Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce (Stockholm Ticaret Odası Tahkim Enstitüsü)
TasarımKHK	: 554 Sayılı, Endüstriyel Tasarımların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TPE	: Türk Patent Enstitüsü
UNCITRAL	: United Nations Commission on International Trade Law (Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu)
USD	: United States Dollar
WIPO	: World Intellectual Property Organization (Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü)
YDK	: Yeniden inceleme ve Değerlendirme Kurulu

TABLÖLÄR

Tablo 1 : WIPO Tahkimi ile WIPO H,zland,r,lm, Tahkimi Aras,ndaki Farklar 54

EK LLER

ekil 1 : WIPO Uyu mazl,k Vakalar,n,n li kili Oldu u Konular	40
ekil 2 : WIPO Uyu mazl,klar,n,n Çözüme Ula ma Oranlar, ...	40

KAYNAKÇA

Ak,n, L.; **Toplu Hukukunda Arabuluculuk**, Türk Hukukunda Arabuluculuk Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

Ak,nc,, Z.; **Milletleraras, Ticari Uyu mazl,klar,n Alternatif Çözüm Yollar,,** Batider, 1996/4, s. 93-109.

Ak,nc,, Z.; **Milletleraras, Tahkim**, Ankara, 2007.

Aksu, Ö.; **Ticari Uyu mazl,klar,n Arabuluculuk Yolu le Çözümü**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, zmir, 2009.

Arkan, S.; **Marka Hukuku**, C.I, Ankara, 1997.

Aslan, Z., Arat, N.; **Kamu Hizmeti mtiyaz Sözle melerinden Kaynaklanan Uyu mazl,klarda Tahkim Usulü**, stanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y,l:4, Say,:8, Güz 2005/2, s.1-25.

Ayhan, R., Özdamar, M., Ça lar, H.; **Ticari İletme Hukuku Genel Esaslar**, 3. Bask,, Ankara, 2010.

Bernstein, A.D.; **A Case for Mediating Trademark Disputes in the Age of Expanding Brands**, Cardozo Journal of Conflict Resolution, Say,:2, Haziran 2006, s: 139-162.

Biçkin, .; **Genel Olarak Alternatif Uyu mazl,k Çözümü**, Hukuki Perspektifler Dergisi, Say, 7, 2006, s. 34-39.

Blackman, H. S., McNeill, M. R.; **Alternative Dispute Resolution in Commercial Intellectual Property Disputes**, The American University Law Review, Say,: 47, 1998, s. 1709-1734.

Bühning-Uhle, C.; **Arbitration and Mediation in International Business**, The Hague, Kluwer Law International, 1996.

Bulur, A.; **Alternatif Uyu mazl,k Çözüm Yollar, ve Arabuluculuk Yöntemi**, Ankara Barosu Dergisi, Y,1 65, S. 4, Güz 2007, s. 30-46.

Bulur, A.; **Avukatlık Kanunu M. 35/Açın, n Alternatif Uyu mazl,k Çözüm Yollar, Çerçevesinde rdelenmesi ve Bir Düzenleme Önerisi**, Türkiye Barolar Birli i Dergisi, Say,:89, 2010, s. 196-241.

Castro De, I., Chalkias, P.; **Mediation and Arbitration of Intellectual Property and Technology Disputes**, Singapore Academy of Law Journal, 2012, s. 1059-1081.

Çal, kan, Y.; **Uluslar aras, Fikrî Mülkiyet Hukukunda Uyu mazl,k Çözüm Mekanizmalar,: WIPO Tahkimi ve Dünya Ticaret Örgütü**, stanbul, 2008.

Chi, S.; **The Role of Mediation in Trademark Disputes**, American Journal of Mediation, Say,: 2, 2008, s. 105-114.

De, S.; **The Use of Dispute Resolution to Resolve Intellectual Property Conflicts - A Survey of Emerging Trends and Practices**, HNLU Paper Series, May,s 2012.

Ekler, Ç.; **Mahkeme Kökenli Alternatif Uyu mazl,k Çözümü**, 2009. (www.arabulucu.com)

Ek i, N.; **Milletleraras, Tahkim Kanunu Hakk,nda Genel Bir De erlendirme**, Milletleraras, Hukuk ve Milletleraras, Özel Hukuk Bülteni, Prof. Dr. Gülören Tekinalpø Arma an, Y,l: 23, Say,: 1-2, 2003, s.295-338.

Emek, U.; **Uluslararası, Ticarete Tahkim Prosedürü**, İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Hukuki Tedbirler ve Kurumsal Düzenlemeler Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1999.

Erdoğan, F.; **Uluslararası, Hukuk ve Tahkim**, Ankara, 2004.

Erdem, B.; **Patent Hakkının Korunması ve Patent Hakkına İlişkin Sözleşmelere Uygulanacak Hukuk**, 2. Baskı, İstanbul, 2002.

Erdoğan Gizem, Y.; **Alternatif Uyuşmazlık Çözümlerinin Hukuki Temelleri, Hak Arama Özgürlüğü ile İlişkisi, Olumlu ve Olumsuz Yönleri**, Hukuk Gündemi Dergisi, Sayı:2, 2009, s. 21-36.

Goldberg, S., Sander, F., Rogers, N., Cole, S. R.; **Dispute Resolution Negotiation, Mediation and Other Processes**, New York, 2003.

Gurry, F.; **The Dispute Resolution Services of The World Intellectual Property Organization**, Journal of International Economic Law, 1999, s. 385-398.

Gurry, F.; **The World Intellectual Property Organization (WIPO)**, The Chartered Institute of Arbitrators Newsletter, 1995.

İldır, G.; **Alternatif Uyuşmazlık Çözümü**, Ankara, 2003.

İldır, G.; **Alternatif Uyuşmazlık Çözümü ve Hak Arama Özgürlüğü**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 75. Yılı Günü için Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara, 2004, s. 385-401.

Kala, A.; **İhtira Beratından Patente, Almet-i Farıka'dan Markaya Türk Sınai Mülkiyet Hakları Tarihi**, Türk Patent Enstitüsünün Kültür Dünyası, 136. Yılı Armağanı, Ankara, 2008.

Kaya, A.; **Marka Hukuku**, stanbul, 2006.

Karahan, S., Suluk, C., Saraç,T., Nal, T.; **Fikri Mülkiyet Hukukunun Esaslar,,**
Geni letilmi Üçüncü Bas,, Ankara, 2011.

Karsl,; A.; **Medeni Muhakeme Hukuku**, stanbul, 2012.

Kekeç K,smet, E.; **Arabuluculuk Yoluyla Uyu mazl,k Çözümünde Temel**
A amalar ve Taktikler, Ankara, 2011.

K,l,ç, H. A.; **Türkiye'de ve Avrupa Toplulu uında Fikri Mülkiyet Haklar,,** Genç
Hukukçular Hukuk Okumalar, Birikimler 2, stanbul, 2006, s. 331-346.

Kuru, B., Arslan, R., Y,lmaz, E.; **Medeni Usul Hukuku Ders Kitab,,** 22. Bask,,
Ankara, 2011.

Kuru, B.; **Hukuk Uyu mazl,klar,ndan Arabuluculuk Kanun Tasar,s, Hakk,nda**
Görü ve Önerileri, Medeni Usul ve cra- flas Hukuku Dergisi, 2010/2, s. 237-246.

Lack, J.; **The Growing Need for Adr in IP Disputes**, Intellectual Property
Magazine, 2010, s. 19-22.

Mengeni Ak,n, Ö.; **Topluluk Markas,,** Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2010.

Mucuk, .; **Pazarlama lkeleri**, 15. Bas,, stanbul, 2006.

Nomer, E., Ek i, N., Gelgel, G.; **Milletleraras, Tahkim Hukuku**, stanbul, 2008.

Noyan E.; **Marka Hukuku**, Ankara, 2006.

Orak, Ç. C.; **Fikri Mülkiyet ve Tahkim**, Fikri Mülkiyet ve Rekabet Hukuku Dergisi, Cilt:7, Say,: 2007/1, s. 85-98.

Özbay, .; **Alternatif Uyu mazl,k Çözüm Yöntemleri**, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Y., Cilt:X, Say,: 3-4, 2006, s.459-475.

Ö ülmü , S.; **Arabuluculukta leti im Becerileri**, Türk Hukukunda Arabuluculuk Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

Özbek, M.; **Alternatif Uyu mazl,k Çözümü**, Ankara, 2013.

Özbek, M.; **Avukatlık Kanununun 35/A Maddesine Göre Arabuluculuk**, Ankara Barosu Dergisi, Say,: 3, 2001, s.113-140.

Özbek, M.; **Avrupa Birli inde Alternatif Uyu mazl,k Çözümü**, Türkiye Barolar Birli i Dergisi, Say,: 68, 2007a, s. 265-320.

Özbek, M.; **Avrupa Konseyi Arabuluculuk Yönergesi Önerisi**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 56, Say,:1, 2007b, s. 183-231.

Özbek, M.; **Hukukî ve Ticari Uyu mazl,klarda Arabuluculu un Belirli Yönlerine li kin Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Yönerge Teklifi Hakk,nda Siyasî Anla ma**, Türkiye Barolar Birli i Dergisi, Say,: 77, 2008, s. 384-400.

Özkes, M.; **öYan,lg,lar ve Önyarg,lar Aras,nda Arabuluculukö**, Uluslararası, Arabuluculuk Sempozyumu, Ankara, 5-6 Kas,m 2009.

Özmumcu, S.; **Arabuluculu un Tarihçesi ve Türk Hukukuında 6325 Say,l, Hukuk Uyu mazl,klar,nda Arabuluculuk Kanunuına Genel Bir Bak, , Türk Hukukunda Arabuluculuk Sempozyumu**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

Öztatar, H.; **Arabuluculuk Mevzuat,, Daire Başkanlıklarının Görevleri, Yapı ve Yapılabacaklar**, Türk Hukukunda Arabuluculuk Sempozyumu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Ankara, 17.01.2014.

Pekcan,tez, H.; **Alternatif Uyuşmazlık Çözümleri**, Hukuki Perspektifler Dergisi, 2005/5, s. 12-16.

Pekcan,tez, H.; **Genel Olarak Hukuk Muhakemeleri Kanun Tasarısı**, Hukuki Perspektifler Dergisi, 2006/8, s. 69-78.

Pekcan,tez, H.; **İstanbul Tahkim Merkezi Kanun Tasarısı**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, 2010, s. 635-655.

Pekcan,tez, H., Atalay, O., Özekes, M.; **Medeni Usul Hukuku**, Ankara, 2012.

Ponte, L., M., Cavenagh, T. D.; **Alternative Dispute Resolution in Business**, Ohio, ITP, 1999.

Stürman, S.; **Mediation and Community Trade Marks : New Gimmick or Real Benefit?**, Journal of Intellectual Property Law & Practice, 8/9, 2013, s. 708-715.

Subaşı, S.; **Toplu Hukukunda Arabuluculuk**, Ünal Tekinalp Armağanı, C. II, İstanbul, 2003, s. 743-833.

Sungurtekin Özkan, M.; **Avukatlık Kanununun 35/A Maddesi Çerçevesinde Avukatın Uzlaşma Yetkisi**, Medeni Usul ve İnceleme Hukuku Dergisi, 2005/2, s.353-369.

Yılmaz, C.; **Milletlerarası Ticari Tahkimde Esasa Uygulanacak Hukuk**, Ankara, 1986.

anl., C.; **Uluslararası, Ticari Akitlerin Hazırlanması, ve Uyuşmazlıkların Çözüm Yolları**, 2. Basım, İstanbul, 2002.

Tanrıver, S.; **Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları: Arabuluculuk Kurumuna Hukuki ve Sosyolojik Bakış**, Prof. Dr. Fikret Erençer Armağan, Ankara, 2006a, s. 821-842.

Tanrıver, S.; **Hukuk Uyuşmazlıkları, Başlangıcında Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları, ve Özellikle Arabuluculuk**, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı: 64, 2006b, s. 151-177.

Tanrıver, S.; **Mahkeme Huzurunda Yapılan Sulhler**, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, 1994/1-2, s. 333-348.

Taştan, M.; **Türk Hukukunda Arabuluculuk (6325 Sayılı, Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Çerçevesinde)**, Ankara, 2012.

Taylan Çamlıbel, E.; **Marka Hakkındaki Kullanımla Paralel İhtilafın Önlenmesi**, Ankara, 2001.

Taylan, C.; **Marka Değerleme Yöntemleri ve Marka Değerinin Firma Değerindeki Yeri**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.

Tekin, Ü.; **Fikri Mülkiyet Hukuku**, 4. Basım, İstanbul, 2005.

Yakut, B.; **Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleri ve Arabuluculuk**, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Kazancı, Hakemli Hukuk Dergisi, S. 67-68, 2010, s. 35-63.

Yasaman, H.; **Marka Hukuku**, C.I, İstanbul, 2004.

Yıldırım, K.; **Hıtlıfların Mahkeme Dı , Usullerle Çözölmesi Hakkında**, Prof. Dr. Yavuz Alangoya için Arma an, stanbul, 2007.

Yılmaz, E.; **Avukatın Uzlaşma Sa lama Yetkisi (Avukatlık Kanunu m. 35/A)**, Türkiye Barolar Birli i Dergisi, 75. Ya Günu için Baki Kuru Arma an,, Ankara, 2004, s. 843-856.

Yılmaz, E.; **Hukuk Muhakemeleri Kanunu ıerhi**, Ankara, 2012.

Yüksel Bozkurt; E.A.; **Dünya Fikrî Mülkiyet Örgütü (Wipo) Tahkim Sistemi**, Ankara, 2010.

Yararlanılan İnternet Kaynaklar,:

Ked.tdk.org.tr/index.php?option

www.arabulucu.com

<https://oami.europa.eu/ohimportal/en/home>

www.tdk.gov.tr

www.tpe.gov.tr

www.wipo.int

<http://www.wipo.int/about-wipo/en/history.html>

<http://www.wipo.int/members/en/>

http://www.wipo.int/treaties/en/remarks.jsp?cnty_id=164C

<http://www.wipo.int/about-wipo/en/>

<http://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules/index.html>

<http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/rules/index.html>

<http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/expedited-rules/index.html>

<http://www.wipo.int/amc/en/arbitration/expedited-rules/compared.html>

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2002/com2002_0196en01.pdf

http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/NY-conv/XXII_1_e.pdf

<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/056.htm>

http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:136:0003:0008:En:PDF>

https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/content/Pdfs/law_and_practice/mediation/2011-1_presidium_decision_on_mediation_en.pdf

https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/content/Pdfs/law_and_practice/mediation/ex11-4_en.pdf

https://oami.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/content/Pdfs/law_and_practice/mediation/rules_on_mediation_en.pdf

https://treaties.un.org/doc/Treaties/1964/01/19640107%2002-01%20AM/Ch_XXII_02p.pdf

http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html

www.wipo.int/treaties/en/convention/trtdocs_wo029.html

<http://www.wipo.int/amc/en/center/caseload.html>